

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN
Szerkesztő
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 788.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt sziveskedjenek lehetőleg gyorsan intézkedni, hogy a lap küldése fönnakadást ne szenvedjen.

Rendet Horvátországban!

Írta: Dr. Kemty Károly.

Bezáródtak immár a magyar birodalom parlamentjének kapui. Az országgyűlési ciklusnak első munkaidő-szaka — ha a formális ülészakberekasztés nem történt is — lejárt. A kormány most már szorosán vett kormányzati feladatainak szentelheti idejét és a hosszú szünet alatt előkészítheti a jövő ülészak nagyjelentőségű feladatait, melyek között a gazdasági kiegyezés és az általános választójog kérdése dominál.

Kedvezőnek tartjuk a parlamenti szünet állapotát arra is, hogy a kormány a váratlanul felmerült horvát válságot teljes erővel, hidegvérrel és feltétlenül jogos és igazságos eszközök alkalmazásával megoldja, a közélet rendjét és nyugalmát a horvát-szlavon részekben megóvja, illetőleg helyreállítsa.

Horvát-Szlavonországoknak magyar országgyűlési képviselői elhagyták a székes fővárost, kerületeikbe tértek azzal a bevallott célzattal, hogy népüket iz-

galomba ejtsék és ellenállást szervezzenek. Ezt a vállalkozásukat nem kell ugyan tulságosan tragikusan venni, nem szabad annak a valóságosnál nagyobb fontosságot tulajdonítani, de más részről hiba és vétkes mulasztás számba menne annak veszedelmét lekicsinyelni.

Horvátország népét deliriumba ejteni könnyű már e népnek heves és tulzásokra könnyen hajló vérmérsékleténél fogva is. A horvát intelligencia telítve van illúziókkal és valóságos rögeszméje a külön horvát államiség, melyet a zágrábi egyetem katedrájáról évtizedek óta hamisan hirdetnek neki s melynek megtestesítését a horvát-szerb koalíció ép úgy céljául tűzte ki, mint akár a Starcevicsek meg a Frankok. E rögeszme körül csoportosulnak a nagy dél-szláv birodalmi álmok és aspirációk, melyek felé való törekvés úgy Magyarország, mint Ausztria politikai és területi integritását, sőt állami existenciáját a leg-egyenesebben veszélyezteti.

A magyar állam kormányának, melyhez a Horvát-Szlavon báni kormány is tartozik, a törvényesség erős és semmi körülmények között el nem hagyható alapjáról kiindulva, utját kell állani, utját kell vágni az államelleni hűtlenségre és lázadásra vezető politikai rajongásnak és kellő értékére kell azokat redukálni a társországok népe és Európa előtt. A magyar állam egységét napfényesen de-

monstrálni kell most, azzal szembehelezhető izgatásokat és mozgalmakat, forrongásokat vaskézzel kell csirájában elfojtani és kiirtani. De tovább is kell menni. Praeventív intézkedések szükségesegek, hogy jövőben ily hamis és veszedelmes irányzatok ne üthessék föl fejüket.

Idejekorán elejét kell venni annak, hogy az izgatásban utazó horvát képviselők bűnös munkáját siker koronázza.

Ne engedje magát a kormány elnézésre hangoltatni, ott, hol minden kimélet félreértésre és jogosulatlan remények keltésére ad alkalmat és különösen nem szabad, hogy valamiképp appreciálja az u. n. horvát nemzeti ellenállást, mely hangos célzatossággal hasonlítgatja magát a magyar nemzetnek a darabontok idején tanusított méltóságos és hatalmas ellenállásával.

Az a hasonlítgatás nemcsak sántít, de teljesen üres hamisítás. Mi a jog és törvény alapján állottunk, a horvát-szerb koalíció a jog és törvény ellen lázadt és lázít.

Micsoda elrugaszkodás az a jogtól és törvénytől, mikor a horvát képzelgők azt hirdetik, hogy Rakodczay nem törvényes bán és így őt olyanul el nem ismerik. Hát nem a koronás magyar király nevezte-e ki, született magyar honfiak közül az alkotmányos és parla-

A golya.

Írta: Gyöngyösy László.

(Utánnovomás filoz.)

A tiszteletes ur tavaszi borongós délután pipázva ugyan, de türelmetlenül jár fel-alá az udvarban s még türelmetlenebbül nézeget a nádfödeles ház üres golyafélszékére. Már a kezdete se ment jól. A golyának csak a fele érkezett meg: a him; a nősténye tudja isten hol maradt el. De csak egy napig maradt ott a golyapár fele. Hova, merre szállhatott? Amióta az Órdögös is kiszáradt, a faluban, csak két golya-család tanyázott. Az egyik a papi lakás ékességéül, a másik a Morgó-közön Zsuga Miklós házában. Most már ez az árva golya sincs itt. Pedig nélkülok a pipázás se esik jól ebben az udvarban. Hm, hát Zsuga Miklós házában van-e golya?

És jött a hírmondó egyik a másika után.

Kristó Mihály hírül hozta, hogy Zsuga golyája is csak egy. Azt állítja, hogy az csak nőstény. A him bizonyosan elpusztult a nagy tengeréken. Nyomban jött utána a kurátor; előbb azt kérdezte, miért olyan kedvetlen a tiszteletes ur? A pap lassan dörmögve, minden szót meghuzva, válaszolta:

— Mikor már a golya se száll erre az udvarra; az az egy, aki volt is, másfelé repült.

A golyák ügyében már a kurátor többet tudott mondani.

— Tegnap a Morgó-közön jártam, Zsuga Miklós házában láttam golyát.

— De csak egyet! — kiáltott a tiszteletes ur türelmetlenül.

— De bizony kettőt, tiszteletes uram — erősködött a kurátor.

A pap kénytelen volt azt elhinni a kurátorának.

— De hát honnan került a másik, amikor a minap még csak egy volt?

— Azt valójában nem tudom.

A tiszteletes urnak nem volt nyugta.

— Menjünk, nézzük meg!

Mikor az ölesnél magasabb pap rengeteg hosszú lábaival elindult, a köpczös kurátor hármat is volt kénytelen lépegetni mellette, amint a pap nagy lépteivel végigrótt az utcát. A kurátor csodálkozása meg is nyilatkozott ilyen formában:

— No, már most tudom, miért hajt be Bakáról a tiszteletes ur egy fertályóra alatt, másnak meg miért kell hozzá egy óra, hogy hozzánk gyalogoljék.

A pap nem is ügyelt rá. Zsuga háza tetejét kereste már messziről. Egyszer csak megállott.

— Ott repül az én golyám!

A kurátor is felnézett az égre.

— Két golya az, — mondja ki az igazságot.

— De az egyik az enyém. Megismerem száz közül. Az, amelyik elül röpkül... Jaj, hova repülnek? Talán itt hagyják a falut.

A nagy, erős ember melle zihált, amint keserves kíváncsisággal, szinte kiülő szemmel nézte, merre iparkodnak. Aj, nekifordulnak a papháznak, már ott kerengenek a régi fészkek körül. Oda, odaszáll mindkettő.

— Megvan! — rikkantott a pap nagy örömmel; nem ment, de rohant vissza s a kurátor úgy elmaradt tőle, mint a vándorló a négyesfogattól.

— Amióta élek, sohase láttam ilyen futást, — mondá a papnak, mikor homlokát törülgetve

beért az udvarra. Mivelhogy a futás is ragadós nyavalya.

A papnak azonban egyéb dolga volt most. Boldogságtól sugárzó arczával nézte a megtelepült golyapárt. Ott jártak egymás után körül a fészkekben, azután nagy méltósággal megálltak a fészkek szélén, szemben a pappal s elkezdtek kerepölni. Mennyei muzsika volt ez a tiszteletes fülének.

— Nincs párja a föld kerekiségén az én két golyámnak!... magyarázta a pap sugárzó szemmel a kurátornak, — nekem kerepölnék. Lássá, itt élt a két golya, egyik az én fészken, a másik Zsugánál gyászos özvegyiségben. Szinte meglátszott rajtuk, hogy siratták elvesztett párjukat. No de a madár gyásza nem tarthat annyi ideig, mint az emberé. Nem maradhatnak egy esztendeig árván, mert akkor a nyáron kis golya se lenne. A himgolya széjjel néz, rátalál a gyászos özvegyre amoda Zsugánál. Ahogy illik, meglátogatja saját lakásán. Meghódítja s illő becsülettel el is hozza a maga portájára. Most lakodalmaznak. Tudja ezt az ilki pap, hogy ugy van!

No meg az ilki kurátor is — nevetett fejcsoválva a kurátor. — De azért ő is nézte a golyákat, mert az öröm is ragadós.

Mig e nagy esemény híre eljutott a Morgó-köz, abba beletelt két nap. Mikor Zsuga Miklós, ez a kevély ember (ugyan mivel kevélykedik, a házában nincs egyebe, dinnyével meg kolompérral kupeczkedik), megértette a dolog mivoltát s látta a háza tetején az üres fészket, elindult és körüljárta a pap lakását. Ráütött fejével és ezt morogta a bajusza alatt:

— Az egyik golya az enyém.

Mikor ezt így minden kétségen kívül megállapította, délután beállított a paphoz egy

mentáris magyar miniszterium elnökének javaslatára és ellenjegyzése mellett.

Hát a báni méltóság törvényes be-töltéséhez több is kell. Talán a szerb-horvát koalíció előzetes hozzájárulása törvényességi kellék. Talán a Tuskánok, Supilók, Zagorácok, Lorkovicsok és éretlen Dusánok e tekintetben egyenrangu tényezők a Koronával és a magyar bi-rodalom miniszterelnökével. Vajjon tett-e, javasolt-e, végrehajtott-e a bán egyetlen intézkedést eddig, ami akár érdemében, akár formájában az alkotmány és törvény ellen a törvényünkkel engedélyezett autonómia ellen volna.

A király teljesen törvényes módon napolta el az autonóm képviselőlet működését és teljesen törvényes lesz az állítólag tervezett őszi feloszlás is. Szabad-e józan elmével büntetlenül hirdetni a bán elleni ismert brutális akciót akár közjogi, akár társadalmi téren.

Vajjon azok a nagyolók is, akik „parlamentáris külön kormányt” tekintik a báni kormányt, állíthatják-e már most a bánról, hogy az a parlamentárizmus kívánatainak nem tett eleget. Várjanak csak ezek az urak őszi, várják meg az új választást, az új autonóm országgyűlés működését s akkor mondják ki ítéletüket.

A bán a magyar államiságnak s a magyar birodalom állami hatalmának ép úgy letéteményezője a Horvát-Szlavon részekben, mint érvényesítője és védője az ezeket illető autonómiának is. Ezért nem lehet, nem szabad tűrni, hogy a báni tekintély csorbát szenvedjen s hogy felle-tet vad szenvedélyek bárhol, bármely kérdésben diadalt arassanak.

Gyorsan határozzon és állapítsa meg az orvoslás és megtorlás módozatait a magyar kormány; ne tétovázzon a bán, mert az agitációra nyereség minden óra, mely a szigorú rendszabályok és intéz-

kedések foganatba vételéig szabadon rendelkezésére áll. A cél, hogy valóban testvéries egyetértés álljon elő egy állam polgárai, tehát az egységes magyar haza fiai között, nem enged habozást, nem enged ingadozást azok részéről, kik a magyar állam hatalmát, büntető és jötevé kezét éreztetni hivatva vannak. A koalíciós horvát-szerb gyújtogatók kezéből ne holnap, de ma csavarjuk ki a gonosz csóvát!

Budapest, július 11.

Vizsgálat Alsófehérmegyében. Báró Kemény Árpád alsófehérmegyei főispán ma a következő nyilatkozatot küldte be nekünk:

Az „Egyetértés” 163-ik számában hozzám intézett kérdésekre — a személyemet illetőkre nem reflektálva — választomat a következőkben adom meg:

1. Pongrácz Géza alvinczi főszolgabíró, az ellene a lapokban emelt vádak folytán, a fegyelmet önmaga kérte maga ellen.

2. Nem igaz az, hogy bárki előtt úgy nyilatkozta volna, hogy erről a jelenleg éppen elintézés alatt álló ügyről tudomással nem bírok.

3. Habár csak a választások után két hóval foglaltam el főispáni székemet, teljesen biztos tudomásom van arról, hogy vármegyében a kormány részéről a választásokat illetőleg senkivel semmiféle paktum nem kötött.

Nagy-Enyed, 1907. július 10.

Báró Kemény Árpád
főispán.

Tudomásul vesszük ezt a kijelentést és tekintettel a megindított miniszteri biztosi vizsgálatra, nem kívánunk reá reflektálni. Csak annyit jegyezzünk meg ismét, hogy ez a vizsgálat csak akkor lesz eredményes, ha a miniszteri biztos meghallgatja azokat is, akik az ott uralkodó állapotokat és klikkeket a legélesebb bírálat tárgyává tették a nagy nyilvánosság előtt.

A ház elcsapolása. A főrendiház ma letárgyalta az összes, a képviselőház által legutóbb letárgyalt törvényjavaslatokat és miniszteri jelentéseket, köztük a vasuta-javaslatokat is s erről még a déli

órákban értesítette a képviselőház elnökségét. Justh elnök a képviselőház mai ülésének végén be is mutatta a főrendiház átiratát s miután most már nem volt szükség, hogy a képviselőház holnap is tartson ülést, indítványozta, hogy a képviselőház napolja el magát október 10-ikéig. Az elnök ezen indítványát a Ház elfogadta s így október 10-ikéig nem tart a képviselőház ülést. Az október 10-én déli 12 órakor tartandó ülés napirendje a következő ülés idejének és napirendjének megállapítása.

Összegegyezett törvények. A felsőbb szentesítés alá terjesztendő törvényjavaslatok átvizsgálására a házszabályokban előírt bizottság ma déli előtt félegy órakor a képviselőház elnöki tanácskozótermében Návay Lajos, a képviselőház alelnökének vezetése mellett ülést tartott. A bizottság összegegyeztetette a képviselőház és főrendiház által letárgyalt törvényjavaslatokat és miniszteri jelentéseket, köztük a gazda és a gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról, a vasúti szolgálati rendtartásról, a magyar királyi államvasutak évi fizetéssel bíró alkalmazottai illetményeinek rendezéséről, az országos közlekedési tanácsról, az országos ipartanácsról, az állami vasgyárak beruházási költségek fedezéséről, az ország szent koronája egyik örök megválasztásáról és végül az 1907. évi pécsi mező- és erdőgazdasági, ipari és művészeti országos kiállítás állami támogatásáról szóló törvényjavaslatokat és a kereskedelmi miniszternek helyi érdekű vasút engedélyezéséről szóló, a törvényhozás mindkét háza által elfogadott jelentéseit. Az összegegyezett bizottság néhány stiláris módosítás után a törvényjavaslatok és jelentések megegyező voltát konstataulta és a jegyzőkönyv felvétele után az iratokat a miniszterelnökséghez felterjesztette.

Az új tábori útegek. Bécsből jelentik, hogy az új tábori ágyukat számos kísérletezés után most már teljesen használható állapotba helyezték. Schönaich hadügyminiszter e hó 9-én vizsgálta meg a felixdorfi lövő-téren az első teljes úteget. Ennek az útegek az lesz a rendeltetése, hogy a tűzértisztek megtanulják rajta az újrendszerű kezelést. A gyakorlatokat a nyár folyamán Hajmáskéren tartják. Próbálványokat is tettek a hadügyminiszter jelenlétében, melyeknek eredménye kielégítő volt.

... Legénységet azonban nem kapnak az ágyuk ...

hosszu létrával. A pap akkor is ott sétálgatott az udvaron s elégedetten nézte a kurátorral a boldog ujházaz gólya-párt.

A kurátor is kezdett olyan gólya-barát lenni, mint a papja. Zsuga illendőképen rájuk köszöntötte a jó napot; de aztán szó nélkül, odátámasztotta a létrát a ház ereszéhez és kezdett felfelé kapaszkodni rajta. A pap rögtön látta, hogy mi járban van, rá is kiáltott:

— Mit keres ott, azon a háztetőn?

Zsuga már akkor a létra közepéről beszélt elő:

— A gólyámat viszem haza.

— No arra már kíváncsi vagyok, hogy fogja meg — nevetett a kurátor.

A pappal azonban egyet fordult a világ. Egy roppant ugrással ott termett a létra mellett.

— Lejössz onnan azonnal te ... te ... nyavalyás, — ordította torkaszakadtából.

Zsuga a szeme fehéréig elvörösödött e megtiszteltetésre s daczosan lekiáltotta:

— Nem én, míg haza nem viszem, ami az enyém.

Nagyobb bizonyosság okáért még feljebb kezdett kapaszkodni. Nem sokáig. A pap rengeteg két markával egyenesre állította a létrát, s úgy megrázta, hogy Zsuga abban a nyomban a földön szedte magát össze: Minthogy azonban a földön is azt hajtogatta, hogy neki abban a pap se parancsol, ha igaz tulajdonát elviszi, a pap megragadta a gallérjánál fogva s kiröpítette a kis ajtón; a nagy létrát is utána hajította. Szerencse, hogy nem Zsugára esett, hanem egy lépésnyire tőle. Zsuga ész nélkül futott el onnan, még a létrát is ott hagyta: Fülébe csengett a pap szava:

— Meg ne lássalak többet a házam tájkán!

Csak akkor állott meg Zsuga, mikor tisztességes távolságot sajtított közte és a pap közt. Onnan aztán már nem állhatta meg, hogy vissza ne kiáltja:

— Megbánja ezt valaki!

— Te már megbántad — kiabálta vissza a pap helyett a kurátor. — No tiszteletes uram fordult most szavával a paphoz — de jó, hogy galambepével áldotta meg az Isten, különben kihajigálná az egész falut a gyepre ... Idebenn hívó nélkül maradna egyedül. Agólyát azonban én sem hagyom, nem, nem!

Ez eddig megvolt. Másnap heti vásárra bement a pap is Kis-Várdába. Setétes este volt, mire haza érkezett. A postát aznap hozta be a serény Tüge (egy héten kétszer esik meg ez a nagy esemény), persze, hogy a tiszteletes urnak első dolga volt muzeumába menni, ahol az asztalon hevert felbontatlanul a sok újság és levél. A toronyban éppen akkor huzta estére a harangot Czomba Gábor. A harang zugott, a pap meg olvasott nagy lelki nyugalommal és pipázva. Mire a pipa kiégett, a harangzugás is abbanmaradt, a tiszteletes urnak kedve ke-rekedett még egy mérges ellenzéki vezércikket végigolvasni. De csak a közepéig méltatlankodhatott az íróval, mert iszonyu dörrenés, csörömpölés hallszik. A pap felkapja az újságból a fejét, azt hitte, a ház akar rászakadni. Akkor látja, hogy az ablakon vert végig valaki egy hatalmas husánggal, úgy, hogy a ház is megrendült belé. Abban a nyomban talpra ugrik és kint terem a ház elején. De ott megvilan a fejében, ha az udvarra megy csapófa nélkül, leütik a sötétben. Szerencsére ott volt a rud, amivel a cselédek a vizet hordják, a falhoz támasztva. Megragadja, — az árnyékos helyen óriásnak látszik, rengeteg dárdával, — amint az udvarra lép. Nem is csoda, hogy megijed tőle a merénylő

s tanácsosabbnak látja a menekülést a kertek felé; még a husángot is eldobja, hogy könnyebben futhasson. A pap meglátja a vágatód alakot s utána kiáltja nagy biztonsággal:

— Már ne fuss!

Mintha lehetne attól elfutni, aki Ilkről egy negyed óra alatt Bákára gyalogol.

Egy-két roppant ugrás és a pap már neki huzalkodhatott az ütésnek a csapófával.

Abban a perczen eltűnik a futó alak, mintha a föld nyelte volna el, a csapófa is mélyre le-lehanyatlak, s utána keserves, feljajduló hang hallatszik, mintha a föld alól jönne.

— Jaj tiszteletes uram, ne öljön meg! — kiabálta onnan fölfelé Zsuga.

Csakis így eshetett meg nagy haj nélkül ez az állapot. Nyavalyás, boszuálló Zsuga vaktába nekirohant a nyitott kolompér-veremnek, ez mentette meg a bőrét. A rettenetes csapásnak így odalent csak a szele sujtotta. De azért ezer csillagot látott a verem alján a nagy sötétségben is.

— Nem kell nekem a gólya, tiszteletes uram, — hánykolódott odalent nagy fájdalmában Zsuga Miklós, — letagadom még azt is, hogy láttam valaha csak egyet is.

Fölötte istenes nyilatkozatnak tartá ezt a tiszteletes ur és nyomban megjuhászodék:

— Hát úgy, szállj ki a gödörnek mélységéből, nem lesz semmi bántódásod, te megtévedett, de most a javulás ösvényén haladni kívánó jámbor lélek!

Fogvaczogva, sántítva tántorgott ki a pap udvaráról a jámbor lélek, s kevésbé jámborul mondogatta (Czomba harangozó hites tanu rá, aki éppen akkor vitte be a papékhoz a torony kulcsát):

— Jaj, keserves annak, aki pappal kezd ki!

A kiegyezési tárgyalások.

— Mégis lesz döntő tárgyalás. —

Budapest, július 11.

A mai nap szünetet hozott az egész tervezett kiegyezési tárgyalásokban. A magyar kormány tagjai ma Budapesten időztek, hogy a főrendiház ülésén és a képviselőház elnöplésénél jelen legyenek, holnap azonban ismét tovább folytatják az alkudozásokat. A kormány úgy látszik mégis dülöre akarja vinni most a kiegyezés dolgát, mert félhivatalos jelentés szerint a tárgyalásokat szükség esetén szombaton folytatják.

Sok reményünk nincs a kiegyezéshez, mert a vasúti kérdésekben az osztrák kormány olyan merev álláspontot foglal el, hogy a megegyezés alig képzelhető el. A Bécsben maradt szakelődök különben ma is egész nap tanácskoztak erről a kérdéstről osztrák kollegáikkal.

Mai híreink a következők:

A miniszterek utazása.

Dr. *Wekerle* Sándor miniszterelnök, *Kossuth* Ferencz kereskedelemügyi és *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszterek, továbbá *Popovics* Sándor, *Szterényi* József és *Mezőssy* Béla államtitkár ma reggel 7 óra 45 perczkor érkeztek Budapestre a nyugati pályaudvaron, ahol *Haviár* György főnökhelyettes és *Pallay* Sándor titkár várták az érkezőket. Dr. *Wekerle* Sándor miniszterelnök és *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter ma délután 5 óra 15 perczkor, míg *Kossuth* Ferencz kereskedelemügyi miniszter és *Szterényi* József államtitkár este 10 óra 30 perczkor indultak vissza Bécsbe a kiegyezési tárgyalások folytatására.

A félhivatalos *Bud. Tud.* jelentése szerint úgy látszik, hogy a tárgyalások szükség esetén esetleg a szombati napon túl is fognak terjedni.

Értesülésünk szerint a kormány tagjai intézkedtek is abban az irányban, hogy esetleg vasárnap és hétfőn is Bécsben maradnak.

A kormány véleménye.

A kormány egyik függetlenségi tagja a képviselőház folyosóján kijelentette, hogy a tárgyalás eredménye ma még beláthatatlan. Mindkét kormány teljes erővel azon igyekszik, hogy a kiegyezés műve már most befejezést nyerjen, de ma, amikor a helyzet még mindig kialakulatlan, eredményről beszélni még nem lehet.

A vasúti ügyek nehézségei.

Bécsből jelentik: Bár a kiegyezésre vonatkozó tanácskozások a mai napon szüneteltek, mégis a mai nap folyamán a vasúti tarifális kérdésekben Bécsben maradt szakreferensek úgy a délelőtt, mint a délután folyamán hosszú ideig tartó tanácskozásokat folytattak az osztrák szakreferensekkel, előkészítve a tárgyalás anyagát a holnapi napra, amikor a közös tárgyalások a magyar és osztrák kormány között újból kezdetüket veszik.

A két kormány között folyó tárgyalás szerint a vasúti kérdések megoldásával foglalkozott. Az eredmény ezen a téren igen szegényes. Éppen a legfontosabb kérdésekben nem volt létrehozható közlés a két ellentétes álláspont között. Az osztrákok makacsul ragaszkodnak ahhoz a törekvésükhöz, hogy a magyar terményeknek Ausztriába és Ausztrián keresztül a külföldre való vasúti szállítást lehetőleg megnehezítsék. Ezért nem akarják a tarifák megkötését sem a közbeneső forgalom, sem a külső államokkal való forgalom terén. Ennek folytán délelőtt, amikor a vasúti tarifák kérdését tárgyalták a miniszterek és a szakreferensek, épen úgy nem jutottak eredményre, mint délután, amikor a vasúti csatlakozásokról volt szó. Különösen az utóbbi téren mutatkozik egész ridegségében az osztrákok fölfogása; fölláttatták azt a tételt, hogy a magyar áruk Németországba való bejuttatásának megkönnyítését, tehát az *annabergi összeköttetést* és a *kassa-*

oderbergi vasut második sínparjának kiépítését csak akkor engedik meg, ha Magyarország megépíti a dalmát vasúti összeköttetéseket közül azt, amely nem annyira a horvát, magyar és dalmát érdekeknek, mint inkább a Trieszten és Bécsen át vezetett forgalom érdekeinek felel meg. A magyar kormány álláspontja az, hogy e kérdések közt a junktim fölláttatása méltánytalanság, de ha nem is volna az, a magyar kormány természetesen, amely szívesen mozdítja elő Horvátország vagy ha kell, Dalmátország érdekeit, épp oly kevéssé járulhat hozzá oly megoldáshoz, amely Magyarországot kedvezőtlenebb helyzetbe juttatja Ausztriával szemben. Így délután is, amikor az annabergi csatlakozás, a kassa-oderbergi vasut második sínparjának kiépítése és a dalmát vasut kérdése került szóba, a tárgyalás eredmény nélkül végződött.

Harcz a horvátokkal.

— Nyilatkozatok estek. —

Budapest, július 11.

Elhangzott tehát a főrendiházban a horvátok legújabb deklarációja, felelt nekik *Kossuth* Ferencz, mire ők hirlapi nyilatkozatban adtak választ.

Zágrábban ezalatt tovább főzték a horvát koalíció boszorkánykonyhájában a terveket a magyar állameszme ellen és új kuktaként csatlakozott hozzájuk a Starcevic-párt is.

Mai híreink a következők:

A horvát koalíció tanácskozása.

Zágrábból táviratozzák: A koalíció értekezletét ma délelőtt 11 órakor folytatták. Tovább tárgyaltak a taktika tegnap felvetett kérdései fölött és elhatározták, hogy konkrét bizottságot küldenek ki a taktikára vonatkozó javaslat kidolgozása végett. A bizottságba többek közt *Supilót* is beválasztották, s az indítvány megszerkesztésére első sorban ő lesz hivatva. Az indítvány körülbelül a már tegnapi tudósításomban jelzett keretben fog mozogni. A konferenciát holnap délelőtt folytatják és hír szerint ekkor már a bizottság javaslatát is előterjesztik.

A koalíció egyik albizottsága elaborátumot készített, amelyet a holnapi teljes ülés elé fog terjeszteni és amely a követendő taktika szempontjából alapul fog szolgálni. A tárgyalások lefolyásáról holnap kimerítő kommuniké jelenik meg.

Starcevicsek akciója.

A Starcevic-párt tegnap délután ülést tartott, amelyen az összes Starcevic-párti képviselők részt vettek. Az elnöki széklet dr. *Frank* József foglalta el. Megbeszéltek az új bánna, valamint az országgyűlés elnöplásával szemben elfoglalandó álláspontot, ugyszintén a szolgálati pragmatikára vonatkozó törvény által teremtett helyzetet. E tárgyalások szellemében manifesztumot bocsát ki a párt, amely *Wekerle* miniszterelnöknek Boszniára és Herzegovinára vonatkozó kijelentésével szemben is állást foglal és egyben felszólítja a népet, hogy őrizze meg egyetértését és maradjon hí a 1894. évi Starcevic-párti programhoz. A manifesztum határozottan állást foglal a fennálló magyar-horvát kiegyezés ellen és Horvátországot a horvát önállóság érdekében indítandó küzdelemre szólítja fel. A pártnak a jövőben követendő taktikáját ma fogják megvitatni.

A Starcevic-párt tegnap a késő éjjeli órákig tanácskozott és ma délelőtt folytatta a konferenciát. A manifesztumot, melynek megszerkesztésével szűkebb bizottságot bíztak meg, holnap reggel a Starcevic-párt lapjában, a *Hrvatska Pravoban* közléteszik.

Az értekezleten főbb vonásokban a taktika kérdését is megbeszéltek. Elleneztek, hogy koalíció ismét részt vegyen a magyar országgyűlésen és folytassa az obstrukciót, mert a Starcevic-pártiak felfogása szerint ennek az obstrukciónak nem lehetne eredménye. A magyar kormány ugyanis az obstrukció esetében nem terjesztene elő közös törvényjavaslatokat és rendes költségvetés helyett csak indennitit kérne, amely ellen nem sokáig lehetne obstruálni. Néhány szónok hangsúlyozta, hogy a horvát képviselők legutolsó obstrukcióját sokkal

ügyesebben és nagyobb erélyvel lehetett volna vezetni. Horváth Sándor azt mondja, hogy tudtával ez volt az első obstrukció, mely nem a kormány bukásával, vagy kielégítő kompromisszummal végződött. A szónok hivatkozik a csehek obstrukciójára a reichsrathban és az Ugronista obstrukcióra és tiltakozik az ellen, hogy a koalíció sikert emlegessen.

A vita illetően lefolyása után kizártnak tekinthető, hogy a Starcevic-párt az esetleges választásokon a koalícióval bármiféle kompromisszumot kötné. Ellenkezőleg a párt máris elhatározta, hogy legalább 50 jelöltet állít és a választási harcokat már most előkészíti. A Starcevic-pártiak egészen biztosra veszik, hogy főleg a jogpárttól több keletet elhódíthatnak.

A horvát főrendek nyilatkoznak.

Egy hirlapíró ma délelőtt beszélgetést folytatott *Nikolics* volt horvát belügyi osztályfőnökkel s kérdést intézett hozzá a horvát válságra s a várható bonyodalmakra nézve.

Az első kérdés *Rakodczay* Sándornak, az új horvát bánnak programjára vonatkozott.

Nikolics elütőleg intett kezével:

— Erről most még semmit sem lehet mondani. Korai volna, mert legalább is be kell várunk a fejleményeket. Most azonban a helyzet nagyon sivár.

— És mitől várja méltóságod a fordulatot — kérdezte a hirlapíró.

Nikolics ezt felelte:

— A kiegyezés, már mint a horvát-magyar kiegyezés revíziójától. Én a kiegyezés revízióját mindig szükségesnek tartottam s most is annak tartom. A félreértéseket el lehet oszlatni, de természetesen igaz értelmében kell a kiegyezés szövegét magyarázni, illetőleg értelmezni. Sajnos, a horvát-magyar kiegyezés ezidőszerinti értelmezése nem felel meg szerintem a törvény szellemének. Azt hiszem azonban — fejezte be a beszélgetést *Nikolics* — a dolgok nem fognak elmérgesedni s az ellentétek előbb-utóbb elsimulnak.

Nikolics Vladimir ama hirre vonatkozólag, hogy alkotmányos párt neve alatt új pártot alakítana, mely a közös ügyekre vonatkozólag a bán által tervezett unionista párttal együtt működne, kijelentette, hogy e feltevés már azon oknál fogva is teljesen alaptalan, mivel ő *Rakodczay Sándor* bánal egyúttal nem működhetik. A bán maga vágta el ennek lehetőségét az által, hogy állását a nyelvkérdés elintézésé előtt az ismert viszonyok közt foglalta el. Egyébként ellenzéki álláspontot kell elfoglalnia minden horvát bán, illetőleg minden magyar kormánnyal szemben, mely az államegység elvére támaszkodik és Horvátország közjogi helyzetét el nem ismeri. *Nikolics* szombaton fog beszámolni választóinak eddigi működéséről.

Nyilatkozott *Tomisics* altábornagy is, aki arra a kérdésre, van-e válasza *Kossuth* Ferencz kijelentéseire, így felelt:

— Már előre bejelentettem, hogy vitába nem bocsájtkozom. De mondhatom önnek, hogy a kereskedelmi miniszter urnak nincs igaza. Horvát-Szlavonországban csak egy hivatalos nyelv van és ez a horvát. Azzal, hogy az országgyűlés a horvát képviselők alkotmányos harcát letörte, súlyos sérelmet ejtett rajtunk. Hogy mi lesz ezután, nem tudom, de érzem, hogy nehéz időnek nézünk elébe. Valóságos szerencsétlenség következik el ránk, ám ez a szerencsétlenség nem fogja megkímélni Magyarországot sem.

— Azt hiszi excellenciád, — jegyezte meg a hirlapíró, — hogy *Rakodczay* bán nem fog békét teremthetni?

— Határozottan felelhetek erre a kérdésre. *Rakodczay* minden törekvése hiábavaló. Már maga a személy kizárja, hogy a béke érdekében közreműködhessek. Egész Horvát-Szlavonország úgy veszi a kinevezést, hogy egyenesen a szemünkbe köptek!

Végül önmagáról is szólt *Tomisics*:

— A magyar sajtó rosszul ítéli meg a személyemet és a szereplésemet. *Jellasic*nak is elneveztek már. Pedig a magyar honvédségnél szolgáltam, a *fejléségem miskolczi magyar asszony, a gyerme-*

keim pedig egyformán jól beszélnek horvátul, magyarul, németül, franciául . . .

Behatóan nyilatkozott *Tomisics* az általános horvát politikai helyzetről a következőket mondván:

— Hosszasabban óhajtottam volna ma a főrendiházban a kérdéshez hozzászólni, mert fájdalommal látom, hogy a magyarok e kérdés iránt nincsenek teljesen tájékoztatva. Magyarország és Horvátország között mindig a nyelvkérdés idézte fel a legnagyobb nehézségeket. Amikor 1847-ben a magyar országgyűlés elhatározta, hogy ezentul a magyar nyelv legyen az ország egyetlen hivatalos nyelve és egyszersmind az összes iskolák tannyelve, valamint, hogy a társországok magyarul levelezzenek és összes nyilvános tanintézetekben kötelező tárgy legyen a magyar, a horvát követek ünnepélyesen tiltakoztak a magyar nyelv bevezetése ellen. A horvátoknak több mint száz esztendőös küzdelme nemzeti nyelvükért nem volt alkalmas arra, hogy bennük a magyar nyelv iránt rokonszenvet ébresszen. A mostani képviselőházi viták sem fogják e rokonszenvet öregbíthetni.

Ami a Magyarországhoz való közjogi viszonyt illeti, 1861-ben felosztott a horvát tartománygyűlés anélkül, hogy a Magyarországhoz való közjogi viszony rendeztetett volna, de megalkotta a 42. t. cikkletet, melyet a király szentesített és amely Horvátországnak Magyarországgal való mindennemű kapcsolatát megszünteti, Horvátországnak pedig közjogi tekintetben teljesen szabad rendelkezési jogot biztosított. Ezen törvény tehát keresztülmetszte azon történelmi fonalat, mely Horvátországot Magyarországhoz kötötte. A későbbi tárgyalásokon, amelyeken az Ausztria és Magyarország közötti viszonyt szabályozták, Horvátország követői nem vettek részt, nagy erőszakkal lehetett csak 1867-ben egy magyarbarát horvát országgyűlést összehozni. Az ellenzék mindössze 13 főre rugott, akik a választási rend oktroválása ellen kifejezett tiltakozással hagyták el az országgyűlést. A Magyarországgal való kiegyezés létesítésére egy legnagyobb részű tisztviselőkből álló regnikoláris bizottság küldetett ki. Így jött létre a 68-iki kiegyezés, melyet a Starcevic-párt törvényesnek ma sem ismer el, sőt a horvát nép nagy tömege ma is a legszerencsétlenebb szerződésnek mondja az egészet.

Mi azon az állásponton vagyunk, hogy a magyar horvát kiegyezés oly szerződés, melyet két egyenjogú nemzet kötött, mely nemzetek önként léptek közjogi közösségbe. Ezt az alapvetet semmi erőszak meg nem ingathatja. A magyarok mint erősebb fél csak államegységről akarnak tudni. Ezért egyesülnek az összes horvát pártok, hogy a magyarokat a törvény megtartására bírják. A törvény világosan államközösséget mond. Ez esetben két teljesen egyenjogú tényezőről van szó. Magyarország területén az államnyelv a magyar, Horvátországban a horvát, mert a horvátok külön területtel bíró nemzet. Horvátország sohasem fogja elismerni a Szent István koronája országainak egységét. A szent korona országai testvérállamot képeznek, amelynek részei: Magyar- és Horvátország teljes jogegyenlőséggel bírnak. Horvátországban nincsen olyan párt, de még egyes ember is csak kevés akad, aki a most alkotott törvényt törvényesnek elfogadná. A horvát nyelv jogát megingatni hiu kísérlet, mert inkább lehet ez országból egy nagy sírdombot csinálni, mintsem hogy népe lemondjon nemzeti nyelvéről.

Ha a horvát képviselők a magyar képviselőházban leteszik mandátumaikat, akkor a magyarok biztosak lehetnek afelől, hogy ők voltak az utolsó horvát képviselők a magyar országgyűlésen, mások nem fogják felváltani őket és nem marad más hátra, mint a jelszó: Váljunk el!

A békét Horvátország és Magyarország között csak Kossuth Ferencz állíthatná helyre. Ha a király annyi önmegtagadást gyakorolt, hogy őt kereskedelmi miniszterre kinevezte, akkor Kossuth Ferencz, ki a magyar nép nagy többségének a vezére, szintén gyakorolhat annyi önmegtagadást, hogy a viszály okát Magyarország és Horvátország közt eltüntesse. Ez szükséges, mert száz népszerűtlen bán leklüldése

sem fogja a horvát népet arra bírni, hogy beadja derekát.

Nkolics Vladimir volt osztályfőnök, *Tomisics* György és gróf *Kulmer*, a főrendiház horvát tagjai az esti gyorsvonattal Zágrábba utaztak vissza.

Az osztályfőnökök.

A hivatalos lap fel van hatalmazva annak kijelentésére, hogy az egyes lapok által legutóbb az osztályfőnöki állások betöltésére vonatkozólag közölt hírek teljesen alaptalanok.

Egy horvát főispán intelme.

Mihalovics Antal, Verőcsemegye főispánja, ki az új bán kinevezése után állásáról lemondott, a bucsuzásnál beszédet intézett a közigazgatási bizottság tagjaihoz, melyben lelkére kötötte a tisztviselői karnak és a bizottsági tagoknak, hogy egész befolyásukkal azon legyenek, hogy a nép magát tüntetésekre el ne ragadtassa. Az ilyen tüntetéseket — úgy mond — feltétlenül el kell itélni, mert nem Mannlicher fegyverekkel, hanem a törvényt lehet csak az elkövetett jogtalanság ellen kitzdeni.

Drohobeczy szerepe.

Drohobeczy Gyula körösi gör. kath. püspökről az utóbbi napokban sok szó esett a horvátországi lapokban. Különösen roszalták, hogy a püspök Budapesten maradt, sőt hogy a horvát képviselők kivonulása után a képviselőházban megjelent és ott a kereskedelmi miniszterrel és *Szterényi* államtitkárral érintkezésbe lépett. Mint értesülünk, *Drohobeczy* püspök Budapesten maradt, hogy több gazdasági ügyben, melyek Horvátország érdekeit érintik, a kereskedelmi minisztert informálja és tényleg a miniszter a legutóbbi napokban több közérdekű fontos ügyben határozott. *Drohobeczy* püspök ma székhelyére utazott vissza.

Zavargás Varasdon.

Zágrábból jelentik: Tegnap újabb zavargások voltak *Varasdon*, amelyek a csáktornyai eseményekkel vannak kapcsolatban. Az „Obsor“ jelentése szerint a tömeg megtámadta az állomást és oly fenyegető magatartást tanúsított, hogy a rendőrségnek kellett beavatkozni. Miközben a rendőrség visszazorította a tömeget, egy *Vrhovec* István nevű munkást egy rendőr megsebesített kardjával, úgy hogy ez eszméletlenül esett össze. Egy *Novakovic* nevű rendőrtiszt ekkor még odarontott az elájult munkáshoz és átvágta nyakerét, úgy hogy a munkás állapota reménytelen. Két egyén súlyos és többen könnyebb sérülést szenvedtek.

Népgyűlések.

Fiuméből írják: A tenger melléki vinodoli kerületben, mint már jeleztük, a napokban összehívták a horvát parasztságot, hogy népgyűlésen fejezze ki tiltakozását a horvát nemzeti jogokat ért sérelem ellen. A népgyűlésre, amelyet *Bribir* községben tartottak meg a szabad ég alatt, mintegy 1500–2000 ember sereglett össze. A környékbéli falvakból zászlók alatt, énekszóval vonultak fel a kisebb-nagyobb csoportok. A népgyűlésen képviseltette magát: *Czirkenicza*, *Novi*, *Szelce*, *Ledenicza*, *Grizsane*, *Drivenik*, *Szveti Jelena* stb. Az egybegyűlt tömeg lelkesen fogadta dr. *Mazsuranics* Bogoszláv képviselőt, aki részletesen beszámolt az országgyűlésre küldött képviselők működéséről, politikájáról és céljairól.

— Magunk tartásával bizonyosságát mutattuk annak, hogy önálló nemzet vagyunk és önálló állam jogaival bírnak. Ellentállásunkat csak a nyers erőszakkal és ravasz csínytel volt képesek egy pillanatra föltartóztatni, — mondta, majd a vasúti javaslatokat ismertette és végül fölshóltotta a polgárságot, hogy állhatatosan tartson ki jogainak védelmében, mert a győzelem csak a horvátoké lehet.

A beszámoló után az egyes községek képviselői egyenként bizalmukat fejezték ki *Mazsuranics*nak és a horvát országgyűlés fölshóltása esztére újból fölajánlották a mandátumot. A népgyűlés végül határozati javaslatot fogadott el, amelyben helyesli a delegátusok eljárását, kívánja, hogy tovább is ennek a szellemében járjanak el és azt a kívánságát fejezi ki, hogy a „néhai közös országgyűlésre többé ne térjenek vissza, hanem a horvát szaborban minden erejükkel azon legyenek, hogy a magyaroknak a horvát nyelv ellen intézett merényletéből ne válják soha törvény.“ Végül a pártkülönbség nélkül való egyetértésre szólítja fel az egész horvátországot Magyarországgal szemben.

A közeli *Károlyvárosban* a minap szintén nép-

gyűlés volt, amelyre *Modrusán*, *Lukinics*, *Purics* és *Vinkovics* horvát képviselők mentek el. A pályaudvaron nagy sokaság fogadta őket és *Banjavcsics* polgármester intézett hozzájuk üdvözlő beszédet. A népgyűlésen *Lukinics* beszámolója után *Zsanics* Starcevic-párti vezérferfiu is beszélt. A népgyűlés zajosan tüntetett *Rakodczay* bán ellen. Jellemző a horvát politikai ildomosságra, hogy az a népgyűlés, amelynek egyik szónoka a Starcevic-párt híve, ugyanennek a pártnak a vezetőjét, dr. *Frankot* szidalmakkal és fütyökkel gyalázta a gyűlést követő tüntetés után.

Az adóreform kezdete.

— Törvényjavaslat az adó-leszállításról. —

Budapest, július 11.

A képviselőház mai ülésén *Wekerle* Sándor miniszterelnök törvényjavaslatot nyújtott be a másodosztályú kereseti adó és a tőkekamat- és járadék-adó leszállításáról. A régóta sürgetett és olyan sokszor megígért adóreformnak első, meglehetősen gyöngye jelentkezése ez a törvényjavaslat, habár tagadhatlanul üdvös intézkedéseket tartalmaz. Már csak azért is nevezetes, mert az első törvényünk hosszú évtizedek óta, amely nem emeli, de leszállítja az adót. A második osztályú keresetadóknak most életben lévő formája ugyanis úgy intézkedik, hogy akinek nincs egyebe egy kicsin kis viskójánál, a melyben családjával együtt éppen csak hogy meghuzhatja magát s amely viskó után mindössze pár fillér házadót fizet: azt az állam más czímen, a másodosztályú kereseti adó czímén mindjárt 4 korona minimális adóval terhelje meg. — A törvényjavaslat ezt az anomáliát akként orvosolja, hogy azokat, akiknél az adóalap *tíz koronát* meg nem halad, *mentesíti* a második osztályú kereseti adó alól, *tíz koronától* negyven koronáig terjedő adóalapnál pedig *két koronára* mérsékli és csak az ezen felüli adóalapnál vet ki négy, hat és nyolcz korona keresetadót. Ez a reform a pénzügyminisztérium számításai szerint mintegy 6–7 millió korona évi *teherkönnyítést* jelent a legszegényebb néposztályra nézve.

A törvényjavaslat szövege a következő:

Törvényjavaslat.

A II. osztályú keresetadóról, valamint a tőkekamat, és járadékadóról szóló törvények némely intézkedéseinek módosításáról.

I. FEJEZET.

A II. oszt. keresetadó módosításáról.

1. §. Az 1875: XLVII. t.-cz. 13. §-a hatályon kívül helyeztetik s helyébe az alább következő rendelkezések lépnek.

2. §. A keresetadó II. osztályába azok az adóalanyok tartoznak, akik a kivetés évében a fennálló szabályok értelmében

- a) föld- és házadó fizetésére kötelezvék;
- b) tőkekamat- és járadékadóval lajstromszertüleg vannak megróva; végül
- c) a házközösségek fejei,

Azok a közös vagyonbirtokosok, akiknél az állami egyenes adó, a fennálló szabályok értelmében, hányadrészeik arányában egyénekenkénti felosztás alá nem kerül, hanem az adóelőírás terükre egy adófőkönyvi tétel alatt történik, mint nem fizikai személyek a II. oszt. keresetadó kivétele szempontjából is egy adóalanynak tekintendők.

3. §. Adómentesek:

1. a házközösségek fejei az 1886: XXXVII. t.-cz. 3. §-ának 2. pontja értelmében;

2. családtagjaikkal együtt mindazok, kiknél az évi adóalap (5. §.) tíz koronánál nem nagyobb.

4. §. Ha a családfő II. osztályú keresetadó fizetésére kötelezett, az 1875. XXIX. t.-cz. 4. §-ában említett családtagjai mint ilyenek adóznak még akkor is, ha a 2. §-ban említett adókkal külön is meg vannak terhelve.

Ez esetben azonban a családtagok terhére kivetett állami adók a családfő adóalapjához számítandók.

5. §. A II. osztályú keresetadó abban a községben vettetik ki, ahol az adóalany rendes lakását tartja, illetőleg székel.

A kivetés alapját az adóalany terhére a megelőző évben bárhol kivetett egyenes adók (ideértve a földterhermentesítési járulékot is) egybevont összege alkotja.

Az egybevonás módozatát a pénzügyminiszter rendelkezéssel szabályozza.

Uj adózóknál a folyó évi kivetés képezi az adóalapot.

A II. osztály keresetadó tétele:

1. két korona, ha az adóalap 10 koronát meghalad, de 40 koronánál nem nagyobb;
2. négy korona, ha az adóalap 40 koronát meghalad, de 100 koronánál nem nagyobb;
3. hat korona, ha az adóalap 100 koronát meghalad, de 200 koronánál nem nagyobb; végül
4. nyolcz korona, ha az adóalap a 200 koronát meghaladja.

A 3. §-ban foglalt adómentességektől eltekintve, a családtagok adótételeire nézve az 1875: XXIX. t. cz. 13-14. §-ai változatlanul maradnak.

II. FEJEZET.

A tőkekamat- és járadékadóról szóló törvény módosításáról.

7. §. A tőkekamat- és járadékadóról szóló 1875: XXII. t.-cz. 4. §-a a következőképpen egészítetik ki:

Az adó kulcsa két százalék:

- a) a házassági életközösségben nem lévő nőnek tartásdíja s a lemenőknek, fogadott gyermekeknek, vőnek, vagy menynek s a testvéreknek ellenszolgáltatás nélkül, de tényleg rendszeresen adott járulékok után;
- b) a katonatisztek és katonai hivatalnokoknak adóköteles házassági óvadéka után;
- c) a bányahaszonbér és a bányamivelési engedélyhez szükséges beleegyezésért járó ellenszolgáltatás (termelési jutalék) után.

8. §. Felhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy a végérvényesen még meg nem állapított adókat is a jelen törvény rendelkezéseinek megfelelőleg állapíthatassa meg.

9. §. Jelen törvény 1908. évi január hó 1-ével lép életbe s annak végrehajtásával a pénzügyminiszter bizatik meg.

Az indokolásban a miniszterelnök a következőket mondja:

Már több ízben kijelentettem, hogy az egyenes adók reformjára vonatkozó és adórendszerünket a mai modern adópolitika irányelveinek megfelelőleg gyökeresen átalakító törvényjavaslatokat legközelebb átadom a nyilvánosságának, hogy az illetékes faktorok s a közvélemény kialakuló felfogását is megismerve, ennek hatása alatt az adóreform közmegegyezéssel fogadott keresztülvitelét is biztosítsam.

Addig is azonban, míg a régóta várt adóreform létesülhet, épp annak előkészítése szempontjából is kívánatosnak mutatkozik mai adórendszerünknek azokat a legkiáltóbb hibáit és aránytalanságait orvosolni, amelyeknek szánálását a közvélemény is mind erősebben hangoztatja. A jelen törvényjavaslat tehát az általános adóreformnak nem elődázását, hanem ellenkezőleg annak bevezetését, a kisebb egzisztenciák terhének könnyítését jelenti, mely magának az adóreformnak is egyik alapfogalma. Ezt a teherkönnyítést a jelen javaslat oly mérvben öleli fel, amint azt az általános adóreform strukturája az egymásba kapcsolódó adónemek alapelveinek érintése és a pénzügyi mérleg sulybantartása megengedi. Maga az adóreform ugyanis elég lenne a kereseti adókra nézve megállapított ciklus lejáratá előtt, vagyis 1909 előtt életbeléptethető, kívánatosnak tartom azért, hogy a legelviselhetlenebb megterheléseken már addig is könnyítsünk.

Köz tudomásu, hogy adórendszerünkben a legkiáltóbb aránytalanságot a II. osztályu keresetadó alkotja, mely 4, 6 és 8 koronás tételeivel a fokozatos adózásnak fordítottja és a kisebb egzisztenciáknál az alapadónak többszörösét jelenti. Csak természetesen tehát, hogy ez a járulékos adó, mely reáladónak árnyékának is nevezhető, egyenes adóink arányosításának munkájában sem mai alakjában, sem pedig járulékos természetében fenn nem tartható, következőleg annak gyökeres reformja az adóreformnak egyik nem kevésbé fontos feladata. Addig is azonban gondoskodnunk kell annak elviselhetőbbé tételéről.

Budapest, július 11.

A vasutasok fizetésrendezése. A vasutasok fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot ma a főrendiház is elfogadta. A formalitások elintézése után körülbelül a jövő hét közepén megy föl a javaslat szentesítés alá s így körülbelül *július végén* törvényerőre emelkedhetik.

Függetlenségi pártszervezkedés. Nagybányáról jelentik: A nagybányai függetlenségi és negyvennyolczas párt a nyár folyamán szervezkedő nagygyűlést tart, amely alkalommal a pártot az egész kerületben szervezni fogják. A szervezkedő nagygyűlésre meghívják az országos függetlenségi párt vezetőséget, valamint a kerületi országgyűlési képviselőjét, *Földes Béla* egyetemi tanárt is.

A t. Házból.

I. Egy kis osztzkodás.

Azt hittük csak öt perces ülés lesz a képviselőházban és hosszú vita a főrendiházban. Hát bizony az öregek végeztek ma gyorsabban, a főrendek, míg ellenben az ifjak házán, a képviselőházon még jó déli idő elmúltával is ott lógott a két zászló. Mi történhetett? Fiakkerekek robognak; automobilon prűszkölnek; nagy államférfiak az izzadságot törlik a homlokukról, úgy sietnek a Házba. A környéken örületes kavargás; a portások messzelátókkal nézegetik, valjon érkeznek-e még többen. Egy hirdető férfi ujszólja a szembejövőknek:

— A koalíció veszszekszik. A néppárt osztzkodik a függetlenségi párttal. Egyik sem akar mameluk lenni és mindkettő mameluk marad.

A jellemzés elég világos volt, mert tájékozódni lehetett belőle, hogy megint ama kis esetek egyike történt, amikor a megevert béka kavargó a gyomrokban. Időnként nem árt ennek a békának a történetét elmondani. A koalíció óta ugyan a béka is, meg a története is teljesen ismeretes, de alkalmazása a viszonyok szerint változik. Ime a békátörténet egyik formája. Két parasztember, Péter és Pál, hazafelé tart a vásárról. Péter szegény ember, nincs egy vasa sem, ellenben Pálnak van husz forintja. Nézegeti is Pál a két szépen összerakott tizest. Azt mondja erre Péter:

— Hallod-e komám, az nem igazság, hogy neked két tizesed legyen és nekem egy se legyen, Add nekem az egyik tizest.

Pál elgondolkozik az országot árka mellett megállván. Az árokban békák mászkáltak.

— Jól van Péter komám — mondja Pál — én neked adom az egyik tizest, de csinálj érte valamit.

— Mit csináljak érte? . . .

— Hát, neked adom az egyik tizest, ha megeszél egy békát.

— Áll az alku! — felelé Péter.

Pál ekkor lement az árokba, fogott egy békát. Péter lehunyta a szemét, kinyitotta a száját, Pál beletette a békát a Péter szájába és Péter lenyelte a békát.

— Kedves egészségedre! — szól Pál és átadta Péternek az egyik tiz forintot.

Igy ballagtak aztán tovább. Most már Péternek is tiz forintja volt, épp úgy, mint Pálnak, ezenkívül pedig Péternek a gyomrában egy béka. Hallgatag haladván, Pál gondolkozni kezdett. Tulajdonképpen nagy számárság volt, gondolta, hogy oda adtam Péternek a tiz forintot, mert utóvégre nekem semmi hasznom sincs abból, hogy az ő hasában egy béka van.

— Te Péter koma — szól végre Pál — megdöntöttem a dolgot, add vissza a tiz forintot. Az én keresményem az, én dolgoztam érte, te meg semmit sem dolgoztál, hát nem érdemled meg.

— Jól van, Pál koma! — felelé Péter — azonban én megevém e tiz pengőért a békát. Hát visszaadom a tiz forintot, ha te is megeszél egy békát.

— Ez igaz — mondá Pál — hát hol van az a béka?

Ekkor Péter ment le az árokba, fogott egy békát. Pál behunyta a szemét, kinyitotta a száját, Péter beletette a békát, Pál lenyelte a békát.

— Kedves egészségedre! — szól Péter és átadta neki a tiz forintot.

— Most rendben vagyunk — vélte Pál is. Aztán megint tovább mentek. A statusquo ante helyreállott. Most megint Pálnak volt

husz forintja és Péternek nem volt egy vasa sem. De mind a kettőnek a gyomrában egy-egy béka volt. A béka nyugtalankodott a gyomrukban. A két paraszt megállott, egymásra tekintett s míg az arcuk kékült-zöldült, mind a ketten egyszerre szóltak;

— Tulajdonképpen *miért ettük meg a békát?*

Ez a békátörténet folyton-folyvást megújul, valahányszor a koalíció pártjai gondolkoznak. Hogy küzdöttek, alkudoztak, szövetkeztek s a dolgok nem változtak, minden a régiiben maradt, csak a békák mozognak a gyomrukban.

Most a néppárti Hentz Károly vetette fel a dolgot. A zárszámadási jelentést tárgyalta és Hentz Károly azt javasolta, hogy büntessék meg a Tisza kormányt és ne adjanak Fejérvárnak nyugdíjat.

Igen, de amikor a békákat megették, úgy ették meg, hogy a kormány elvállalta, hogy Tiszáéknak és Fejérvárnak ne essék bántódásuk.

A balpárton felkelt Farkaskázy Zsigmond és e kérdéssel fordult a néppárt irányába:

— Azt kérdezem: hajlandó-e Hencz t. képviselő ur a mostani kormányt megbuktatni, mert most ez a kérdés.

Wekerle a fejével intett:

— Ugy van! Ez a kérdés.

— De nem — monta Hencz — ezt én nem akarom.

— Ime — mondja Farkasházy — meg kell ennünk a békát, de valamennyiünknek. De aztán az nem kollégiális, hogy a békából azt a részt is, ami a képviselő urra jut, nekünk akarja átnyújtani.

Ez a magyarázata, hogy az obligóból senkit sem engednek ki, mindenki köteles megtartani az egyezséget és nem tiltakozhatik a Fejérvárnak és Tiszáék felmentése ellen.

Pörlekednek a Házban, melyet ma Wekerle találóan nevezett politikai arénának. (Nyár van és ma van az utolsó előadás.) Az arénában látványosságok esnek. A békanyelés például elég komikus és mulattató, a hogy kékké és zölddé változva, mondják egymásnak:

— Kedves egészségedre!

A függetlenségi pártról a néppártra és onnan vissza adszázták a kívánságokat.

Wekerle Sándor is beleszólt a dologba. Elmondta, hogy amikor a pártok egyesültek, nem kívántak senkitől sem elvételést, mindenki elvei fenntartásával lépett be a politikai arénába, nagy érdekéért, hogy ne kelljen rombolni a mikor építeni akarnak. És bizony szükség van kis érdekek feláldozására a nagyobb érdekek miatt és szükség van önmegtagadásra.

Már erre az időre mind összegyűltek, akik fiakkereken, automobilon és izzasztó szaladással siettek. Itt volt az egész kabinet, itt voltak az összes államtitkárok s ahány képviselőt csak fel lehetett hajszolni, mind itt voltak megakadályozni, nehogy az utolsó napon leszavazzák a kormányt.

És tapsokkal, meg éljenzésekkel fogadták a Wekerle beszédét. Ez az önmegtagadás. Le kell nyelni a békát a politikai arénában — önmegtagadással.

— Mikor fontosabb és nagyobb dolgokkal kell foglalkoznunk — mondotta Wekerle — ne foglalkozzunk ilyen lappáliakkal.

Le kell nyelni tehát a lappáliakat is.

Egészen jól sikerült. Éber Antal mint előadó még vitakozott egy kissé Hentz Károlyllyal, mert két viczce volt az ő részére. Egy az, hogy Hentz önmagát czáfolta, amikor a jelenet ellen szólott, a másik, hogy Éber nem tett fogadalmat a Fejérvárnak megmentésére, de a Hentz-párt vezére, gróf Zichy Aladár tett, e

szert a Hentz pártja is és így Éber tulajdonképpen Hentz helyett támogatja az ő pártvezérét.

Hentz Károly ekkor már csak arra törekedett, hogy a maga álláspontját külön válassza a gróf Zichy Aladárétól, aki a király személye körül miniszter.

Hirtelenében Hentz így kezdte a beszédet:

Említés történt gróf Zichy Aladár vallás-és közoktatásügyi miniszter urról . . .

— Ohó! Az még nem! — kiáltották. — Nem kultuszminiszter . . .

Apponyi Albert is meglepetten nézett a néppártra:

— Még most én vagyok.

A függetlenségek felocsudtak:

— Vagy úgy? Ti már arról ábrándoztok, hogy néppárti legyen a kultuszminiszter? Olyan nincs.

Nehezen javította ki Hentz Károly:

— Gróf Zichy ő felsége személye körüli miniszter álláspontja más, az enyém egyényi. Én a meggyőződés szerint szavazok, míg mások vannak, akik meggyőződésük ellen szavaznak.

Ezért Justh Gyula elnök hamarjában rendreutasította.

Mindamellet Hentz még kivágta ezt a meghatározást.

— Mi nem igyekszünk tullicizálni a követelésekben a negyvennyolcasokat. De a negyvennyolcasok se igyekezzenek tullicizálni az engedékenységekben a 67-eseket.

Hanem már az egész Ház megegyezett abban, hogy az osztzkodást beszünteti és a kormány mellett szavaz ugyanarra, hogy Hentz Károly a szavazás előtt ki is ment. Eképpen aztán egyhangulag szavazták meg a lenyelt békákat.

Igy is elég keserves, hogy nem tudják megszüntetni a gyomrok háborgását, miért újból meg újból felkavarni.

* * *

II. Kellemes nyaratást!

És már nagyon eltelt az idő. Két óra felé járt. Már tompa lehangoltság keletkezett, hogyha így folytatódik egy napról a másikra, mindig akad valami, amivel tovább tolják az üléseket. Egyik napon az egyik minisztert szavazzák le, másik nap a koalíció belső villongásait vetik felszínre. Most itt fakad ki egy seb, majd amott. Már felvetődött az a gondolat is, hogy hathónapos indémnitást kellene letergáltatni a vakáció előtt. Akkor még megessék, hogy beszabadulna egy fiók-obstrukció és sohasem lenne vakáció. Nyilvánvaló lett, hogy másképpen nem lehet segíteni a bajon, mint úgy, hogy egyszerre, hirtelen, meglepetésnek ki kell hirdetni a vakációt és becsukni a kapukat.

Justh Gyula tehát odaszólt az irodaigazgatónak:

— Menjen csak kérem és nézze meg, készen van-e már a főrendiház üzenete.

Mert nem úgy van már, mint volt régen, hogy sarkantus csizmájú, magyar ruhás, kócsagtollas kalpagu levente hozza az üzenetet a főrendiházból az alsóházhoz és megcsörgetvén kardját az elnöki pulpitus előtt, egy papírtékerceset nyújtson át. Most a főrendiházi irodában lekopogtatják írógépen a jegyzőkönyvet, a képviselőházi irodában átkopogtatják a másik gépen és már egyuttal belekopogtatják a képviselőházi jegyzőkönyvbe.

— Itt is van — mondja Tassy Károly és leteszi az írást a nagyméltóságu elnök mellé.

— No jól van! — feleli Justh és odaadja Várady Károlynak, a jegyzőnek — ügyelj csak rá, tedd legfeljül és add ide, amikor kérem.

Ebben a főrendiházi üzenetben benne van, hogy a főrendek megszavazták a vasuti javaslatot és minden egyéb javaslatot is, amit innen oda átküldöttek.

Még vitakoztak volna a képviselők, még siettek volna, hogy nyoma maradjon a jelenlétüknek, de már elég volt, Justh Gyula odaszólt a jegyzőnek:

— Add csak ide!

És megint elvette azt az írást és bejelentette a főrendiházi üzenetek megérkezését.

Most aztán vége. Mindenféle szerelemnek vége szokott lenni. Kihirdették a vakációt. Nagy hosszú vakációt, amelyik nem is augusztus végéig tart, nem is szeptember elejéig, nem is szeptember végéig, hanem még októberbe is benyulik, tovább egy hétnél, mert a vakáció éppen október tizedikéig tart.

Október tizedikéig! Most nyár van, amikor szétmennek. Aratás, gyümölcserés kezdete. És ősz lesz a midőn visszatérnek, daru távozása, virágok hullása.

— Kellemes nyaratást! — így bucsuznak egymástól az elsiető honatyák.

Holott pedig a vakáció úgy belenyulik az őszbe, hogy ebből több marad, mint a nyárból.

— Kellemes őszülést! — korrigálják a jó kívánságot a fiatalok.

Az öregek pedig, akik amúgy is őszülnek, csendesesen mennek lefelé és eképpen szólítgatják egymást:

— Miért ettük meg a békát? Hisz nem is kell ahoz Fabriczius, hogy három hónapra parlament nélkül maradjon az ország.

ORSZAGGYÜLES.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, július 11.

A nyári szünet előtt utolsó ülését tartotta ma az országgyűlésnek mind a két háza. Ezek az ülések elűtöttek a normától annyiban, hogy érdekesekek, sőt itt-ott izgalmasak voltak.

A képviselőházban a zárszámadási bizottság jelentését tárgyalták. Az 1904. évről szóló zárszámadásokról szóló jelentést Éber Antal terjesztette elő. Ennek keretében szóba került Fejérváry Géza nyugdíja is. Fejérváry penziót élvez és ezenkívül még mint darabont-kapitány is huz fizetést. A bizottságnak az volt a véleménye, hogy a kettő között nincsen inkompatibilitás, mert a darabontokat nem az állam, hanem a király fizeti. Ami már most a Tiszakormány számadásait illeti, a bizottság egy 200.000 koronás tételt czeruzázott meg. Ezt a summát Hieronymi kereskedelemügyi miniszter utalta ki a miniszterelnök számára a vasuti pénztárból; Tisza István pedig a rendelkezési alaphoz csapta. A zárszámadási bizottság azt javasolja a Háznak, hogy a törvénytelen, jogtalan átutalványozást és kifizetést rosszalja és helytelenítse. A néppárti Hentz Károlynak ez nem volt elég. Aképpen vélekedett, hogy se Fejérváry nyugdíjára nem lehet megadni a fölmentvényt, se pedig Tisza István és Hieronymi cselekedetére. Mind a kettőt az igazságügyi bizottsághoz kell utasítani, hogy az mondja meg, miképpen kell eljárni a törvénytelenégeket elkövetőkkel szemben. Hentz beszéde alatt igen nyugtalanodott a függetlenségi párt. A néppárt embere ugyanis szemükre lobbantotta a negyvennyolcasoknak, hogy nem következetesek; a választóknak azt ígérték, hogy a vádlottak padjára ültetik Tiszát is, Fejérváryt is; most pedig hallani sem akarnak erről. Az elnökkel is összekocczant

Hentz, úgy, hogy egyszer majdnem megvonták tőle a szót. A függetlenségek álláspontját Buza Barna védelmezte meg. Gunyolta a néppártot, hogy rálicizál a negyvennyolcasokra; szeretné, ha a néppárt akkor is ilyen radikális álláspontot foglalna el, amikor közjogi és gazdasági kérdésekről lesz szó. Még élesebben beszéltek a néppártról a folyosón. Szidták, mint a bokrot. Hogy lojális is, meg kurucz is akarna lenni. Két nyeregbe szeretne ülni. A függetlenségi pártot óhajtáná diszkreditálni, de hát persze ez nem lehetséges. Dehogynem! — pattant föl egyik-másik régi és új kurucz. Ezek meg a kormányt korholták, hogy gyáva, hogy Bécs szolgája, hogy nem törődik a nemzeti szempontokkal. Ime Fejérváryék és Tiszák elherdálták az ország pénzét és most nem merik még vád alá se helyezni! Hát van ebben a kormányban és többségben önérzet? Nincsen. Hát gerinc van a derekában? Az sincsen. Ilyen erős szók pattogtak a folyosón. A miniszterelnök azonban nem igen ijedt meg tőlük: úgy látszik, jól ismeri embereit és tudja, hogy amelyik cicza miákol, az nem karmol. A teremben ugyan Nagy György sikra szállott Hentz javaslataért, de elbarátai lehurrogták. Mikor azt mondotta, hogy ő megesküdt a népnek, hogy üldözni fogja az ország megrontóit, a szeme közé nevettek. Farkasházy Zsigmond is ugyanazon a csapáson haladt, mint Hentz Károly, de az ő fejtegetéseit nyugodtan hallgatták. Gaál Gaszton némi rezervákkal elfogadta a bizottság javaslatát. Most Wekerle Sándor szólalt fel. Derűs nyugalommal jelentette ki, hogy ő senkitől sem kívánja elveinek feladását, megelégszik azzal, ha felfüggesztik azokat az elveket, ami pedig Fejérváry nyugdíját illeti: igaz, hogy törvénytelen, de ilyen lappáliákkal nem érdemes foglalkozni. Ilyen tónusban beszélt a miniszterelnök és nem akadt tiltakozó hang. Éber Antal még megdöngnyözte kissé Hentz Károlyt, a mire Hentz azzal válaszolt, hogy a függetlenségi párt lelkiismerete és meggyőződése ellen szavaz. Az elnök rendreutasította ezért, mind a mellett a nagy többség megszavazta a — bizottság javaslatát. A főrendiház üzeneteit vetették még át és aztán az elnök minden jót kívánt a vakációra a képviselőknek. Október tizedikéig nem lesz ülés.

A főrendiház ülését a vasutas-javaslatok tárgyalása tette érdekessé. A főrendiházban, tudvalevőleg, három horvát főrend ül és hirlett, hogy csak tiltakozni fognak a javaslat ellen. Ez a hír csábított össze jó csomó főrendet nyár derekán. A horvátok tiltakoztak is. Szószólójuk Tomisics György nyugalmazott altábornagy volt. Nyilatkozatában nem kevesebbet kívánt, mint azt, hogy hagyja ki a főrendiház az általuk sérelmesnek jelzett kifejezést a javaslatból; mert ha ezt a főrendiház meg nem tenné, ők bizony leteszik a mandátumaikat. Kossuth Ferencz igen energikusan válaszolt a horvátoknak. Még egyszer megmagyarázta neki, hogy a javaslat nem hogy sérelmet, de előnyt foglal a horvátok számára, amikor kimondja, hogy Horvátországban minden vasutasnak horvátul is kell tudnia. A horvátok csak a fejüket rázták, mire Kossuth megjegyezte, hogy ilyen embereknek kár beszélni, mert ezek nem engedik magukat meggyőzteni. Kossuth beszéde után a három főrend „kivonult“ a teremből, ahol természetesen folytatták a tanácskozást. Zichy Nándor fölszóalálása után elfogadták a vasutasok törvényjavaslatát és így bizony abból törvény lesz.

Részletes tudósításunk ez:

I.

A képviselőház ülése.

— Kezdődött negyed tizenegy órakor. —

Elnök: Justh Gyula.**Jegyzők:** Várady Károly és Thoroczkay Miklós. Az **elnök:** Az ülést megnyitja. Bemutatja László Pál képviselő levelét, melyben mentelmi jogának Bács megye alispánja részéről történt megsértését jelenti be.

A bejelentés áttétetik a mentelmi bizottsághoz.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Törvényjavaslatot terjeszt be a második osztályú keresetadóról, valamint a tőkekamat- és járadékadóról szóló törvények némely intézkedéseinek módosításáról; ugyancsak törvényjavaslattal lép a Ház elé Budapest székesfőváros fejlesztésére vonatkozó állami intézkedésekről. A javaslatokat a bizottságokhoz atalják.Az **elnök:** A bazini választókertületben megválasztott Ivánka Milán mandátuma ellen beadott panasz megvizsgálására a bíráló-bizottság Buza Barnát küldte ki. Buza az esküt nyomban leteszi.

Ami törvénytelen és helytelen.

Eber Antal előadó: Beterjeszti a zárszámadás-vizsgáló bizottság jelentését az 1904. évi állami zárszámadás tárgyában. Határozatilag kéri utasítani a kormányt, hogy a közös kamarai levéltár kettéválasztásáról gondoskodjék. (Helyeslés.) Átérve a Tisza-Hieronimi-ügyre, utal arra az álláspontra, hogy tekintettel a Fejérváry-kormányval szemben követett magatartásra, ettől sem lehet kártérítést igényelni...**Felkiáltás:** Aki lopott, fizessen!**Eber Antal:** Hencz képviselőtársam különvéleményt adott be, mely a képviselőházat nem tartja kompetensnek arra, hogy a közös pénzügyminiszternek, aki előirányzat nélkül is tulkiadásokat létesített, a felmentvényt megadja. Ezzel szemben szóló azt vitatja, hogy a Háznak igenes joga van a felmentvényt fölött dönteni. Eltérés van szóló és Hencz között Fejérváry volt miniszterelnök nyugdíja tekintetében. Fejérvárynak ugyanis, midőn a darabontestőrség kapitánya lett, a minisztertanács tábornokként élvezett nyugdíjából 7200 koronát meghagyott, még pedig méltányossági tekintetből, mivel Fejérváry nem volt köztisztviselő. A bizottságnak az volt a véleménye, hogy a darabontestőrségi szervezet tagjai a királyi magán-megbízaton alapuló tagjai, akik csak a királytól huzhatnak fizetést, de az állampénztártól nem. (Helyeslés.) A bizottság ez alapon napirendre térést indítványoz a Fejérváry-nyugdíjügy felett. Elfogadásra ajánlja a bizottság jelentését s a hozzá kapcsolt következő indítványokat:

A képviselőház az 1904. évi zárszámadásokat tudomásul veszi. Tekintettel azonban arra, hogy 1904. március 26-ikán a m. kir. államvasutak hivatali és irodai szükségletei című kiadási rovata terhére a kereskedelemügyi miniszter a miniszterelnöknek 200.000 koronát utalt ki, amely összegről a miniszterelnök el nem számolt, sőt az elszámolást kifejezetten megtagadta, a képviselőház:

1. helyteleníti és rosszalja, hogy Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter a m. kir. államvasutak bevételeiből törvényes felhatalmazás nélkül 200.000 koronát Tisza István miniszterelnöknek utalt ki;

2. helyteleníti és rosszalja, hogy gróf Tisza István miniszterelnök a részére a kereskedelemügyi miniszter által átutalt 200.000 koronát törvényellenesen és jogtalanul a rendelkezési alaphoz csatolta és ezen összegről — amelyre nézve a kormány az elszámolás kötelezettsége alól nem volt felmentve — el nem számolt.

A radikális néppárt.

Hencz Károly: Öröndetes, hogy a zárszámadási bizottság ellenőrzési munkájában bőven kiterjeszkedett a kezelési körülményekre is, de nem tartja kielégítőnek ily fontos költségvetési kérdésben egyszerűen napirendre térni. Elvi szempontból tiltakoznia kell az ellen, hogy az előadó parallel állítja össze a megtakarításokat és a tulkiadásokat. Indokolja különvéleményét. Mikor Fejérváry 1904-ben visszavonult a miniszterségtől, nem nyugdíjba ment, hanem tábornokszolgálati állományba s a katonai nyugdíjat vette fel. Ez ellen a számszék a honvédelmi minisztériumnál megkereséssel élt. Nem fogadja el azt a logikát, hogy mivel Fejérvárykat futni kell engedni, más, törvénytelenül viselkedett miniszter is felelősség nélkül meneküljön. Beszél az 1903. évi zárszámadásról, Tisza és Hieronymi ügyeiről.Az **elnök** (csenget): Erről nem beszélhet a képviselő ur! A Ház ebben az ügyben már határozott s nem lehet vita tárgyává teüni a Ház határozatát.**Hencz Károly:** Az az 1903. évi zárszámadás volt, ez az 1904. évi zárszámadás s ennek során

hasonló határozatot akarunk hozni. Jogom van tehát azt a határozatot bírálni.

Az **elnök** (erősen csenget): Ne méltóztassék feleselni az elnökkel, ha tovább így folytatja, megvonom a szót!**Hencz Károly:** Csodálkozását fejezi ki, hogy a 48-as előadó ilyen jelentést terjeszt elő s azt a függetlenségi párt hajlandó elfogadni. Pedig a választások előtt nagyban hangoztatták, hogy majd megtanítják a Fejérváry-kormány tagjait; ezt a vállalt kötelezettséget teljesíteni kellene.**Visontai Soma:** Mi magunk vagyunk a bíránk! (Zaj.)**Hencz Károly:** De a programbeszédekben egyebeket mondtak. Tiltakozik az alkotmányosságot sértő bizottsági jelentés ellen és hangsúlyozza, hogy ő nem áll egyedül, mert a kisebbségi vélemény a bizottságban csak három szavazattal maradt kisebbségben. Elfogadásra ajánlja különvéleményét, mely a következő:

1. A képviselőház báró Fejérváry Géza, volt honvédelmi miniszternek darabontestőrségétől történt kinevezése alkalmával megállapított nyugdíját törvénytelennek tartja, az 1904. évi zárszámadások e tételére a felmentvényt meg nem adja, hanem az igazságügyi bizottságot a kérdésnek egyidejűleg hozzá leendő áttételével utasítja, hogy a további eljárásokra vonatkozólag terjeszzen a Ház elé javaslatot.

2. A képviselőház Hieronymi Károly volt kereskedelemügyi miniszter által a magyar királyi államvasutak rendes kiadásának „hivatali és irodai szükségletek” című alrovata terhére utalványozott s gróf Tisza István volt miniszterelnök által önkényesen a rendelkezési alaphoz csatolt, elköltött 200.000 korona törvénytelen utalványozása és felhasználása miatt e tételre nézve nevezett minisztereknek a felmentvényt meg nem adja, hanem az igazságügyi bizottságot a kérdésnek egyidejűleg hozzá leendő áttételével utasítja, hogy a további eljárásokra vonatkozólag terjeszzen a Ház elé javaslatot.

Válaszok a néppártnak.

Buza Barna: Ugy látszik, Hencz tul akarja mindenáron licitálni a függetlenségi párt programját. (Mozgás.) Szeretné, ha majd a nagy gazdasági és közjogi harcokban is tullicitálná a néppárt a negyvennyolcasokat. Felmenti a régi rendszer idejéből a Kiviteli Társaság visszaéléseit, majd az államháztartás különböző ágaiban követett helytelen eljárásokat. Hencz nagyon jól tudja, hogy akármilyen keserves ez a dolog, a paktum megállapodásai szerint a Tisza-kormányt vád alá helyezni nem lehet. A megbélyegzést éppen olyan soknak tartja, mint a vád alá helyezést.**Hencz Károly:** Miket ígértetek a miniszternek? **Csizmazia** Endre: Ez csunya konkurrenzia! Ilyen emberekkel nem lehet guvernementális politikát csinálni!**Hédervári Lehel:** Nem lehet két nyeregben ülni! Persze, a fenegyereket szeretnék játszani! (Nagy lármá. Zajos felkiáltások a néppárt ellen.)**Buza Barna:** Hozzájárul az előadó javaslatához s egyben határozati javaslatot nyújt be arra nézve, hogy a sőjvédőkre vonatkozó szerződések iratait terjeszszék a Ház elé.Az **elnök:** Az ülést tíz percze felfüggeszti.

Szünet után.

Az utolsó kurucok.

Nagy György: Magáév teszi Hencz indítványát, mert nem szabad futni engedni azokat, kik meglópták az országot. Ha ő tudta volna, hogy a koalíció vagy a kormány ilyen ígéretet tett, ő nem fogadta volna el a hivatalos jelöltséget. (Zaj.)**Felkiáltás:** Elég baj, hogy nem tudta!**Nagy György:** Nem elég a rosszalás, őt nem elégíti ki az előadó javaslata. (Nagy zaj.) En megkövetelem, hogy itt meghallgassanak, jogom van beszélni. Esküt tettem választóimnak (Derűtlenség.) arra, hogy azok ellen, akik az ország érdekei ellen vétettek, minden erőmmel küzdeni fogok. Nem akarok kedveskedni az országnak, de teljesítem a néppel szemben vállalt kötelezettségemet.**Balász Lajos:** Más is teljesíti!**Nagy György:** Ajánlja Hencz határozati javaslatát elfogadásra.**Felkiáltások:** Nem fogadjuk el!**Parkasházy Zsigmond:** Örönd, hogy Hencz a Tisza-kormány ügyében oly radikális álláspontot foglal el, a költségvetés tekintetében azonban éppen a legheyletelenebb elvet követi, midőn tagadásba veszi, hogy a képviselőház a üvegáczió által megállapított közös költségvetés tekintetében nem határozhatna. Határozati javaslatot nyújt be, hogy az 1904-ik évben előirányzat és felhatalmazás nélkül teljesített közös kiadásokat törvényteleneknek minősíti a Ház, a Tisza-kormány által a rendelkezési alaphoz történt átutalásra pedig a felmentvényt meg adja meg.**Gaal Gaszton:** Övást emelt az ellen, hogy a Fejérvárynak kiutalt nyugdíjat törvényesnek ismerjék el. Elfogadja a bizottság javaslatát, csak az indokolását nem helyesli.

A miniszterelnök is beszél.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Hencz Károly felpanaszolta, hogy a közös számszék törvényileg szabályozva nincs. Ezt meg kell tenni, de nem olyan sürgős, hogy minden más feladat elé állítsuk. Buza Barna a sőszállítási szerződést hozta szóba. Kijelenti, hogy a jövő évi költségvetés alkalmával e kérdésről tájékoztatni fogja a Házat. Az adott hitelt nem tekinti egészen kölcsönnek, mert a társaság sok millió korona sőt köteles raktáron tartani. Szól a Hieronymi rendeletére beutalt kétszáz-ezer koronáról. Az bizonyos, hogy nem engedhető meg, hogy az elszámolás kötelezettsége mellett adott pénz elvonassék az elszámolás elől. A bizottság előtt megjelent miniszterek mentő okokat tudtak felhozni. Mi senkitől elvei feladását nem kívánjuk, csak elvei felfüggesztését, kéri a Házat, hogy a személyes vita provokálásától tartózkodjék.**Hencz Károly képviselő ur** tőlpanaszolta, hogy a közös számszék törvény nem szabályozza. Erről a kérdésről már többször nyilatkoztam és most is ismétlem, hogy a közös számszék valóban szabályozásra szorul. Van is erről törvényjavaslat, amelyet azonban még sokszorosan át kell dolgozni. Ennél pedig most fontosabb teendők vannak. Szóba került az imént Fejérváry Géza báró volt miniszterelnök nyugdíjának a kérdése is. Ezzel kapcsolatban a valóság az, hogy Fejérváry egy fillérrel sem kap több nyugdíjat annál, ami őt törvény szerint megilleti, noha az is igaz, hogy amit kap, azt nem a jogos czimen kapja. Ez azonban lappália, amivel foglalkozni nem érdemes. Mindezek tisztázása után ajánlom a zárszámadási bizottság javaslatának elfogadását. (Zajos helyeslés és taps.)

Az akasztóhumor és logika.

Eber Antal előadó: Csodálja a módot, a hogyan Hencz Károly a zárszámadási bizottság javaslatával szemben most föllép. A bizottság ülésén hozzájárult az ő, Eber indítványához, amelyet teljesen jogosnak mondott, most pedig ellenvéleményt terjesztett elő. Rá azt a kijelentést tette Hencz, hogy javaslatának megokolásában akasztó-humor van. Azonban ő kijelentheti, hogy nem tett ígéretet Fejérváryék büntetlenül hagyására, ellenben a néppárt és így Hencz vezére igenis tett ily ígéretet. Abban tehát, amit Hencz mond, akasztó-humor igen, de logika nincs. (Zajos helyeslés és taps a függetlenségi párton.)**Hencz Károly:** O a saját és nem pártjának az álláspontját fejezte ki külön véleményében. Nem azonosítja magát a pártjával ebben a kérdésben, de nem teszi azt sem, amit a függetlenségi párti képviselők tesznek, hogy tudniillik lelkiismerete és meggyőződése ellen szavazzon.Az **elnök:** Ezért a mondasáért a képviselő urat rendreutasitom.**Csizmazia** Endre felszólalása után a Ház a zárszámadási bizottság javaslatát jóformán egyhangulag elfogadja.Az **elnök:** Indítványozza, hogy a Ház ülésait október hónap tizedikéig napolja el.

A Ház ehhez hozzájárul s az ülés két óra előtt véget ért.

II.

A főrendiház ülése.

— Kezdődött délelőtt negyedtizenegy órakor. —

Elnök: Gróf Desseffy Aurél.Az **elnök:** Üdvözlí a megjelenteket és tudatja a főrendekkel, hogy a zászlósorak sorából gróf Pejacsevich volt horvát bánt törölték és helyébe Rakodczay Sándort, az új bánt iktatták be. A főrendiház tudomásul vette a kvóta-deputáció jelentését, a vicinális-javaslatokat, továbbá a pécsi kiállítás állami támogatásáról, az állami vasgyárak beruházási költségeinek fedezéséről és a koronaór megválasztásáról szóló javaslatokat.

Következik a vasutas pragmatikáról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

A horvátok tiltakozása.

Tomcsics Gyuró: Nagyméltóságú elnök ur, méltóságos főrendek! Ambar hazánk törvényei módot adnának nekem arra, hogy hazám nyelvén szólhassak, én mégis magyarul beszélek, mert akarom, hogy a méltóságos főrendek megértsenek. (Helyeslés.) A magyaroknak és horvátoknak már helyzetüknél fogva is jó barátságban kellene élniök egymással, e helyett évtizedek óta állandó az egyenetlenség közöttük. Ujabb sérelem a most betervezett vasutas pragmatikáról szóló törvényjavaslat, amely megtagadja Horvát-Szlavon-Dalmátországnak, mint politikai nemzetnek, nyelvi jogait. A képviselőházban a kormány letörte a horvát obstrukciót, itt kell tehát szót emelnünk e javaslat ellen, amely egyoldaluan megbontja az 1868-iki egyezséget s ilyformán nemcsak a horvát nyelv joga, hanem az alkotmány ellen is sértést követtek el. Főhivom tehát teljes ünnepeiséggel a méltóságos főrendeket, hagyjuk el e törvényjavaslatból a horvátokra nézve sérelmes részt, mert ellenkező esetben ók,

mint a főrendiház horvát delegátusai, nem tehetnek egyebet, mint hogy letegyék mandátumaikat. Az elnök: Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter ur kíván szólni.

Kossuth beszéde.

Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter: Nagyméltóságú elnök ur, méltóságos főrendek! Az előttem szóló főrendi ur bevezető néhány szavában azt méltóztatott mondani, hogy a kormány a horvát obstrukciót letörte a képviselőházban. A kormány semmi ilyesmit nem tett. A horvát képviselők éltek és — bocsánatot kérek, ha nyíltan kimondom — visszaéltek (Ugy van! Ugy van!) a képviselőház szabályaival, a kormány pedig színté élt, de nem élt vissza a házszabályokkal, azért, hogy véget vessen annak, hogy a horvát urak a magyar képviselőház idejét tervszerűen fecséreljék. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Azt is szíveskedett a t. előttem szólott mondani, hogy ez a tény kiélesítette az ellenszenvet Magyarország és Horvátország között. Ezek voltak — sajnálom — a t. főrend szavai. E kijelentéssel szemben megjegyzem, hogy a magyar részről ellenszenv a horvátok iránt sohasem létezett (Igaz! Ugy van!) és nagy sajnálattal veszek tudomást arról a bevallásról, hogy horvát részről nemcsak volt ilyen ellenszenv (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.), de ezt kiélesítette az a tény, hogy Magyarország élt egy világos jogával, a magyar nyelv tudását is igényelni a vasúti alkalmazottaktól. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) A két törvényjavaslat, amelyet a képviselőház elfogadott, teljességgel nem tartalmaztak alkotmány sértést, mint ahogy t. előttem szólott állította. A magyar kormány és nemcsak a kormány, hanem a mi ennél sokkal több, maga a magyar nemzet soha sem szándékozott és nem is szándékozik a horvát jogokat sérteni, annál kevésbé alkotmányt sérteni. (Élénk helyeslés jobbfelől.) De a horvát urak Horvátország meglévő jogait a magyar rokonszenvvel és barátsággal úgy akarták most élni és vissza, hogy jogukat bővítsék. Ez a tiszta igazság.

Mi a valódi tényállás méltóságos főrendek? A tényállás az, hogy eddig a vasúti alkalmazottak Horvátországban nem voltak kötelesek horvátul tudni és beszélni. Ez a tényállás fönnállt évtizedekig. Az említett törvényjavaslatokba ellenben bevételt az a rendelkezés, hogy ezentúl Horvátország területén azoknak a vasúti alkalmazottaknak tudni és beszélni kellene horvátul, akik hivatvák a közönséggel, hatóságokkal érintkezni. Ez világosan bizonyítja, hogy nemcsak nem vettünk el semmit a horvát nyelv jogából, hanem ellenkezőleg, hozzáadtunk oly valamit, amellyel ezelőtt nem bírtak. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.)

A t. előttem szóló urnak méltóztatik velem szemben tagadólag inteni; ez a tény újabb bizonyítéka annak, hogy akármit beszélünk a horvát uraknak, az teljesen hiábavaló, mert fölvilágosításainkat tervszerűen visszautasítják és megérteni nem akarják. Ennek dacára az igen tisztelt főrend tagadása nem változtatja meg azt aényt, hogy eddig az említett horvát vasutasoknak nem kellett Horvátországban horvátul beszélni, erentul pedig fog kelleni tehát a horvát nyelvre nézve nem támadásról, hanem érvényesüléséről van szó. Ezt az egyszerű igazságot nem akarván elfogadni a t. előttem szóló, mert ha elfogadná, bebizonyulna az, hogy az egész horvát mozgalom minden alapot nélkülöz, ennél fogva fölöslegesnek tartom a további érvelést és le kell mondanom arról, hogy a t. horvát urakat meggyőzzem. Le is mondom erről, de azt a reményemet fejezem ki, hogy maga a horvát nemzet észre fogja venni, mily helytelenül jártak el nevében és be fogja látni azt, hogy egy magyar kormány, mint a magyar nemzet és az én csekélységem is, mint miniszter és mint egyén, a horvát nemzet iránt a legnagyobb rokonszenvvel viseltetik és sajnálom, hogy azzal a téves, ferde felfogással, melyet a horvát urak érvényesítettek, sikerült nekik megzavarni — bár csak ideiglenesen — a jó viszonyt Magyarország és Horvátország között. (Helyeslés.) Kérem a méltóságos főrendeket, legyenek kegyesek a törvényjavaslatokat elfogadni. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

A horvátországi főrendek távoznak a terebről.

Gróf Zichy Nándor: Mióta az 1868-iki egyezséget megkötötték, a magyarság részéről mindent megtesznek a horvátok kedvére. A maga részéről üdvözli a javaslatot és kéri a főrendiházat, hogy szintén fogadja el. (Helyeslés.)

A főrendiház a javaslatot általánosságban és részleteiben is, további vita nélkül elfogadja.

Üdvözlét a királynak.

Városvy Gyula kalocsai érsek javasolja ezután, hogy mivel a főrendiház eddig több ülést nem tart, most bizza meg az elnökséget, hogy szokás szerint fejezze ki ő felsége születésnapján a trón számolyánál a főrendiház jókívánságait.

A főrendiház ehhez hozzájárul, amivel az ülés tizenkét órákor véget ért.

KÜLFÖLD.

A helyzet Ausztriában.

Bécs, július 11.

Mikor a király és az osztrák kormány abban reménykedett, hogy az általános választói jog majd megszünteti a nemzetiségi ellentéteket, rögtön kijelentették, hogy ebben nem bízunk, mert a pártok bárminő alapon választották is meg őket, azért megmaradtak nemzeti jellegük mellett s ezt a cseh szociáldemokrata párt nyíltan ki is jelentette mindjárt a választások után. Azóta több is történt s ma már a csehek nyíltan be is jelentették az obstrukciót arra az esetre, ha a parlamenti nyelvkérdésben a kormány nem fog engedni. A csehek ugyanis azt követelik, hogy a képviselőházban cseh nyelven beszélhessenek, beszédeik eredeti cseh nyelven vétesse fel a jegyzőkönyvbe és naplóba. Az obstrukció kezdetét is bejelentették, s megmondták, hogy ha ma reggel 11-ig nem kapnak a miniszterelnöktől határozott és kedvező választ, akkor az obstrukciót már ma megkezdik. A német pártok pedig valószínűleg akkor fognak obstrukálni, ha a nyelvkérdésben a cseh radikálisok elérik a céljukat. A helyzet Ausztriában tehát megint eljutott arra a pontra, ahol utoljára két év előtt, 1905 őszén volt s meglehet, hogy a 14. §. ismét akcióba lép.

A Reichsrath mai ülésén a költségvetési provizórium folytatásáról tárgyalása során dr. *Offner* a büntetőtörvény reformja mellett szólt fel. Felveti azt az eszmét, hogy egyelőre novellával újítsák fel a büntetőtörvénykönyvet. Ezenkívül szociálpolitikai miniszterium felállítását indítványozza. *Bietohlavek* a szociáldemokraták programja ellen foglal állást és visszautasítja a klerikalizmus vádját, amellyel a keresztény-szociálistákat illeték. Hangsúlyozza, hogy igaz ugyan, hogy az egyházat és annak tekintélyét tisztelik. Oda fognak törekedni, hogy a trónbeszédben bejelentett szociálpolitikai program megvalósuljon. *Beer* hangsúlyozza, hogy a szociáldemokraták ragaszkodni fognak az agkori biztosítás hivatalos keresztülviteléhez, a munkásvédelem kifejlesztéséhez, a munkaidő megrövidítéséhez, a bányászok 8 órás munkaidőjéhez, valamint egyéb szociális reformokhoz.

Wolf a csehek azon kísérlete ellen fordul, hogy a nem német nyelven mondott beszédek jegyzőkönyvbe vételének kérdését azért vetik fel, hogy mint eddig, az obstrukciót, amellyel fenyegetőznek, a német nép kárára kicsikart, nemzeti engedmények árán adják el. Szónok hangsúlyozza, hogy elismeri a német miniszterek munkaképességét és jóakarátát, de mindeddig a németek kevés jóakaratot tapasztaltak a kormány részéről. Ausztria minden német lakosa, pártkülönbség nélkül kifejezte azt a kívánságát, hogy Magyarországtól meg akar szabadulni és mégis tárgyal a kormány olyan kiegyezést, amely 1917-ig szól, sőt olyan megegyezésekről is beszélnek, melyek 1917-en túli időre vonatkozólag jöttek már létre. Más alkalommal fog beszélni arról, hogy hogyan támogatták választását a keresztény-szociálisták, most azonban nem szándékozik ezzel foglalkozni.

Beszédének vége felé nagy botrányok támadtak. A szociáldemokrata *Glöckl* közbekiáltott: — És mi lesz a klerikalizmus leküzdésével! Nagy taps volt erre a válasz a szociáldemokraták részéről, a német nemzetiek pedig szidták a szociálistákat.

Wolf: Azt csak végezzék el maguk! (Zaj a szociáldemokraták padjain.) Nekem nem imponál a maguk szájhösködése! (Taps a német nacionalisták pártján.)

Glöckl: Los von Rom!

A német nacionalisták:

— Los von Juda!

Eldersch: Ti Gessmann-huszárok! Nem „Los von Rom“ kell nektek, hanem „Hin zu Rom!“

Glöckl: Gessmann szájkosarat tett rátok! A klerikalizmus ellen nem szabad beszélnetek!

Wolf: Én mindig antiklerikális voltam, de lengyel zsidóktól nem fogadok el tanácsot, ha az iskoláról és vallásról van szó!

Renner (szociáldemokrata): De jók a lengyel zsidók, hogy többségben legyenek! Lengyel zsidóktól vezetettek magatokat!

Egy hang a szociáldemokraták közül:

— Dr. Kolischer a társatok! (Kolischer a lengyel klub tagja.)

Freundlich (szociáldemokrata): Czukor Wolf! Hisz ő is lengyel zsidó! (Zajos derűltség.)

Wolf: Hazugság, hogy pártom a keresztény-

szociálistákkal szövetséget kötött. Miért? Mert mi se szeretjük a zsidókat!

Glöckl: Teuton Liguorimoral!

Freundlich: Morvaországban a tartományi választásokon jók voltak a zsidók szavazatai!

Wolf ezután a szabadiskoláról beszél, amely a szociáldemokrata szervezetnek egyik lánca-szeme.

A szociáldemokraták kiabálnak: **Hazugság!** Wolf ur, ön hazudik!

Wolf: Mi nem akarunk propagandát csinálni a szociáldemokrata eszméknek, Lassallenak és más badarságnak! A mi iskolánk nem lesz zsidó iskola, hogy agitátorokat neveljen!

— Alldeutsch jesusita!

— Prostituáltokat magatokat! — kiáltották a szociáldemokraták.

Wolf: Nem akarjuk, hogy gyermekeink egy padban üljenek a zsidó gyerekekkel!

A szociáldemokraták:

— De gsefteln jó a zsidókkal!

— Mi van a cukoradóval!

A nagy zajban a cseh szociáldemokraták összevesznek a cseh agráriusokkal, különösen *Miszlivekkel*.

Egy szociáldemokrata rákiált *Miszlivekre*:

— Ez a cseh Wolf!

Mire Wolf befejezte beszédét, teljesen rekedt lett.

Azután a tárgyalást félbeszakítják. Legközelebbi ülés holnap lesz.

A parlamenti nyelvkérdés, amelyből már-már súlyos válság kerekedett, el van intézve. A cseh képviselők ugyanis ma este elfogadták a miniszterelnök javaslatát, amely szerint a csehek indítványait és interpellációit cseh nyelven mellékelik a gyorsírói naplóhoz és a német fordításhoz. A lapok számára a plénumban tartott cseh beszédekből a miniszterelnökséghez beosztott hivatalnok, aki jelen lesz az üléseken. Kivonatot fog készíteni.

Kramarz, az ifjucsehek vezére a holnapi ülésen indítványt fog benyújtani, a melyben összefoglalja a csehek követeléseit. Ezt az indítványt a házszabályok értelmében a bizottsághoz utasítják, a mi azt jelenti, hogy a követelések ad graecas calendis el vannak halasztva.

A csehek engedékenységének az az oka, hogy követeléseikkel izolálva voltak, mert egy szláv párt sem támogatta őket, és az is, hogy egy esetleges obstrukció megakadályozta volna a költségvetési provizórium megszavazását, a mi viszont komoly parlamenti és kormányválságot támaszthatott volna.

Ami a német pártokat illeti, ők tolerálják a miniszterelnök engedményeit.

Dr. Krizanowski, a kadetpárt tagja és a felszólalt duma volt képviselője ma megjelent a képviselőház ülésén. A russzofil ruthén képviselők kalauzolták és felkísérték a karzatra, ahonnan *Krizanowski* nagy érdeklődéssel hallgatta a vitát.

A Slavische Correspondenz jelentése szerint a cseh szövetség parlamenti bizottsága ma délután 5 órákor tanácskozársra gyűlt egybe, amelyen *dr. Pacak* és *dr. Forst* miniszterek is jelen voltak. A konferencián megjelent báró *Beck* osztrák miniszterelnök is és bejelentette, hogy holnapról kezdve a teljes ülésen egy hivatalnok fog megjelenni, aki meg fogja hallgatni az esetleges cseh nyelven tartott beszédeket és azokból a Reichsraths-Correspondenz részére kivonatot fog készíteni. E feladattal — hir szerint — elsősorban a miniszterelnöki sajtóirodába beosztott *dr. Welleck* Bronislav pénzügyi tanácsost deignálták. Az egyesület teljes ülése délután 6 órákor folyt le *Prascha* képviselő elnöklésével. *Dr. Hruban* képviselő referátuma után a tervbe vitt interjúkészlő szláv jelentést nagy többséggel tudomásul vették. *Kramarz* képviselő felhatalmazást nyert, hogy a házszabályok 51. szakaszának szigorú keresztülvitele tárgyában indítványt terjesszen be.

Aehrenthal és Tittoni találkozás. Aehrenthalnak tudvalevőleg ma kellett volna elutaznia Velenczébe, hol gróf *Lützow*val, Németország római nagykövetével akart találkozni s vele együtt vasárnap akart *Desiö*ba utazni *Tittoni* olasz külügyminiszterhez. Most Bécsből jelentik, hogy báró Aehrenthal nem utazik Velenczébe, hanem jövő szombaton egyenesen *Desiö*ba megy. Az olasz lapok a nagyjelentőségű találkozáshoz mindenféle kommentárokat fűznek. A „Giornale d'Italie“ szerint báró Aehrenthal már amikor hivatalát elfoglalta, óhajtott az olasz vezető körökkel személyes érintkezésbe lépni. Ez a kívánsága most teljesül. Nem szükséges, hogy az ut Bécs és Róma között Berlingen át vezessen. Az egyenes vonal a legrövidebb és a legjobb. Az olasz *Corriere d'Italia* és a párisi *Figaro* tegnap azt jelentették, hogy Ausztria-Magyarország, Olaszország és Oroszország között Balkán-meg-

egyezés jött létre. E szerint Tittoni és Aehrenthal báróval való tanácskozása után abban a helyzetben lesz, hogy a Balkán-félszigeten való közös akció föltételeit megállapítsa s ehhez a megegyezéshez hozzá fog járulni Oroszország is, amelynek külügyminisztere Izvolszki, szeptemberben találkozni fog Aehrenthal báróval. Ausztria-Magyarország, Olaszország és Oroszország ezután barátságosan megállapíthatnák az ő érdekkörüket. A berlini Nationalzeitung ma azt írja, hogy ez az egész híresztelés alaptalan s megjegyzi, hogy Ausztria-Magyarország és Olaszország között való megegyezésre annál kevésbé van szükség, mert a két állam az albán kérdésben már régebben megállapodott s épp úgy nincs szükség megegyezésre Ausztria-Magyarország és Oroszország között a Balkán-kérdésekben, mert ilyen megegyezés már évek óta fennáll. Németországnak semmi oka sincs arra, hogy ezekbe a dolgokba beavatkozzék.

Rómából jelentik: Tittoni külügyminiszter ma este Dezioba utazott, hol Aehrenthal báróval találkozott.

A lengyelek és a hágai konferencia. A poroszországi lengyel lapok szerint a lengyel származású birodalmi és tartománygyűlési képviselők elhatározták, hogy egy tiltakozó táviratot intéznek a hágai konferenciához a földbirtokok eltulajdonítására vonatkozó javaslatok ellen, jöllehet ennek a tiltakozásnak ilyen formában semmiféle gyakorlati értéke sem lehet. A tiltakozással főleg azt akarják elérni, hogy a többi hatalmak figyelmét felhívják Porosz-Lengyelországra és főleg Angliát, Franciaországot és Amerikát állásfoglalásra bírják a porosz-lengyel politika ellen.

A helyzet Oroszországban. A Vossische Zeitungnak jelentik Pétervárról: Odessza megint a fekete bandák hatalmában van. A legkülönbözőbb ürtügyek alatt megtámadják az utcán járó embereket, megmottazzák és bántalmazzák őket s ebben a viselkedésükben nem zavarja meg őket a rendőrség. Ezelőtt néhány nappal egy ilyen banda benyomult a zsidó városrészbe, kikutatott több házat, megölt egy zsidót és hatot veszedelmesen megsebesített.

Japán és az Egyesült-Államok konfliktusa. Ugy az amerikai kormány, valamint a washingtoni japán nagykövetség a leghatározottabban megczáfolják egy londoni lapnak azt a hágai táviratát, hogy Japánország az Egyesült-Államoktól kategorikusan elégtételt kért a szan-franciskói japánokkal való bánásmód miatt. Egyben kijelentették, hogy a két állam kormányai között nem folyik tárgyalás. Jamamoto japán admirális Angliából Washingtonba érkezett. A japán nagykövet holnap tiszteletére ebédet ad, holnapután pedig Roosevelt elnök vendégeli meg Ojesterbayban. Jamamoto megérkezésekor az újsárirókat fogadta s így szólott hozzájuk: Tisztelt uraim, azt kívánom, hogy minden lehető megtegyenek a béke érdekében. Mi a békét akarjuk, Amerika számos éven keresztül baráti viszonyban élt a japánokkal s lehetetlen, hogy egy muló vihar megsemmisítse ezeket a régi érzéseket. Nagyon sok függ az önök tollától s attól, hogy önök a két országnak egymáshoz való viszonyát hogyan tárgyalják. Azt hiszem, hogy az Egyesült-Államok újsárirói ebben a tekintetben nagyon óvatosak. Jamamoto tengernagy nézete szerint az Egyesült-Államok és Japánország között a jó viszony hosszú ideig fog tartani. Lassan-lassan a mai vihar is megenyhül. Nagyon sok függ a saját magatartásától. Jamamoto-t Goodry ellentengernagy képviselője fogadta az Quarantine szigeten és megbízója üdvözlését tolmácsolta. Később az atlanti hajórai parancsnoka, Evans tengernagy látogatást tett Jamamoto tengernagnál. Az üdvözlés igen szíves volt.

AZ EGYETÉRTÉS szerkesztősége és kiadóhivatala VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 18-25. szám

A helyzet Oroszországban.

Pétervár, július 9.

Oroszország jelenlegi helyzetét a legjobban úgy lehet jellemezni, ha összehasonlítjuk azzal az állapottal, amelyben az első дума feloszlata után volt. Kiderül ebből az összehasonlításból az is, hogy a második дума ülésezésének ideje kitűnő iskolája volt az alkotmányos tevékenységnek. Hozzászoktak az oroszok a legalább megközelítőleg parlamenti formához.

Már az akkori és a jelenlegi okok beszédes módon ütnek el egymástól. Akkor a дума szünetlenül épp annyira terméketlen, mint önhiit locsogással töltötte el idejét. Amikor aztán annyira merészkedett, hogy önhatalmul veszélyes felszólítást intézzen a néphez, akkor ezt az „alkotmányellenes garázdálkodást“ a kormány egyszerűen avval szüntette meg, hogy a dumát feloszlatta.

Ma azonban a parlament feloszlatajának okozója egy tisztán törvényhozói, noha az ő felfogása szerint jogellenes cselekmény volt. Ez is haladás!

Másrésről azonban figyelmet érdemel az ország viselkedése, ahogy akkor és ma a kormányval szemben megnyilvánult. Akkor, amidőn a feloszlata voltaképp a korona tette volt. Kezdetben alig hihette az ember, hogy a forradalom önzívze nem fogja elönteni az egész országot. — Ma, amikor a feloszlata voltaképp alkotmánysegéssel járt, az ország aránylag nyugodt, mintha ugyszólván magától értetődő dologról lett volna szó. Sőt igen sokan ezt a cselekményt kikerülhetetlennek mondják és nagy megkönnyebbüléssel fogadták.

Akkor Stolypin eljárását vakmerő kísérletnek minősítették, amelyre csak politikai Herkules képes, jelenleg eljárását politikai sakkhúzásnak tartják, aminő más országokban nem is ritkán fordul elő.

Az első dumában szó sem volt arról, hogy együtt dolgozzanak a kormánnyal, sőt egyáltalán nem lehetett munkának a nyomát se látni. A kormány képviselői mint bűnbakok tehetetlenül és megadással ültek és csak türték, hogy a gyalázások egész áradatját ostsák a fejükre.

Ennél a dumánál úgy a plenumban, mint a bizottságokban élénk, többnyire tisztességes formák között lefolyó munkásság fejlődött ki és ezzel némileg egyengetve volt a megértés útja. Mindkét fél, a képviselők és a kormány, sokat tanult és a parlamenti iskolázottság említésre méltó fokát sajátította el, mely egykor annyira hiányzott, amely pedig annyi surlódásnak veszi elejét.

Még csak a képviselők viselkedéséről árulok el néhány adatot. Akkor Wyborgba rohantak, hogy tüzet és lázadást szítsanak tisztára forradalmi felhívásukban. A balpárt emberei pedig az utcán kiabáltak segélyért és nyíltan fenyegettek azzal, hogy majd a torlaszokon fogjuk egymást viszontlátni! Ezuttal a kadétpártiak és a tőlük jobbra állók megóvták nyugalmukat. Nagyon vigyáznak, nehogy túllépjék a megkezdett korlátokat és egy tárgyilagos nyilatkozatban a kormányra hárítják az alkotmánysegézés odiumát. Ezzel szemben a balpárt vadul robbant széjjel. Hamis utlevéllel és hamis szakállal vagy a már meglevő arcdiszlevétele után elmenekültek. Már Stolypin megnyitása-kor az ő kívánságától páni rettegésben haza futottak. Ilyen a rossz, a bűnös öntudat!

Az első feloszlata nál Stolypinnak nem volt fegyvere a népképviselők ellen. Séríthetetlenek voltak és sértetlenek is maradtak. Hogy azután némelyek, mint magánemberek Wyborgban forradalmi módon garázdálkodtak s a balpárt legnagyobb része pedig a vidéken el kezdte lázítani a népet és így megadta az ürtügyet utólag a törvényes üldözésre, az különálló dolog.

Tényleg azonban egy sem került vád alá azért, amit mint képviselő cselekedett. Most azonban Stolypinnak, ugylátszik, van elég anyaga ahhoz, hogy egy egész pártot bűnösnek bélyegezzen.

Maga a mód, ahogyan a fenyegető veszély ellen védekezni akartak, eléggé mutatja, hogy a

ben a parlamenti eszme mennyire gyökeret vert. Amikor tudniillik Stolypin formulázta a maga kívánságát és a дума már a feloszlata küszöbén állott, akkor a balpárt hirtelen egész sor törvényt akart keresztülhajszozni, mint a budget megtagadását, az egész ország átadását a népek, az összes, az interimpáragrafusok alapján behozott újítások eltörlését. A kormánynak gyorsan még gáncot akartak vetni. Ugyanazok az emberek, akik a mérsékelték minden intése dacára hónapokat elprédáltak terméketlen interpellációkban és száz nap alatt éppen egy törvényt hoztak, most egy nap alatt akartak száz törvényt alkotni. Amellett sebtiben még néhány szövirágot elhasználni. A többség azonban eléggé higgadt volt, hogy az utolsó percig nyugodtan kitarson a napirend mellett. Nem hangzott appelláció az utczához és csöcselékéhez. — És ez is haladás!

Mozgó képek.

A családtag.

Csempe Julianna
szobaleány ó nagyságának

A báziában.

Kedves Juli!

Tegnap kaptam meg az anxiz-kártyádat, amelyből látom, hogy nincs semmi bajod, amit én is elmondhatok, mert hogy a nassága, az a kiálthatatlan hárpia elment hazuról, valami fürdőbe, most egyedül vagyok az urral, aki nagyon kedves, mert soha sincs otthon, így nekem nincs semmi dolgom, az unokabátyámmal, a tűzjótóval sétálhatok, amennyit tetszik, amit meg is teszek, mert mindig kimenő adok magamnak. Aztán a nasságos urral, aki sokkal kedvesebb, mint a tied, mert legalább husz évvel fiatalabb, szövetséget kötöttünk, hogy azt a kiálthatatlan hárpia becsapjuk. Azt mondta a nasságos ur nekem.

— Hallja Katicza! én tudom, hogy a nasságos asszony megbizta magát azzal, hogy reám vigyázzon. Hát vigyázzon magára! Ha meg tudom, hogy maga vigyáz reám, jaj magának! Jobb lesz, egyezzünk meg.

— Hogy érti ezt a nasságos ur?

— A feleségem ígért magának tíz forintot...

— Nem, csak ötöt...

— Látja, milyen smuczig! Én nem csak ígérek, hanem adok is tíz forintot és maga mindig a legjobbat írja a feleségemnek. Érti?

— Hogyne érteném.

— Aztán tudja majd mit ír neki?

— Hogyne tudnám! Ahun múlt évben vállaltam szobalányi tisztet, ott a nasságos ur le is írta nekem, hogy mit írjak a feleségének. Még most is meg vannak azok a levelek...

Az a nasságos ur 20 forintot adott...

— Én is adok husz forintot... csak írja ugyanazt. Ne féljen, nem lesz semmi baja...

— Tudom, mondtam én erre a nasságos urnak, nem lehet más bajom, csak elküldhet.

— Na épen lehetne...

— Nem lehet, kitanított engem a Rézi szakácsné kurmacherja, az Aladár ur, aki törvényes ember és újsgot olvas.

A nasságos ur erre nagyot nézett reám és azt mondta: mit mondott hát az Aladár ur.

— Az Aladár ur azt mondta, hogy velem jól kell bánni, mert én családtag vagyok. A képviselő urak csináltak egy törvényt, amelyben kimondták, hogy a cseléd 18 éves koráig családtag. — Én pedig még nem vagyok 18 éves, csak 17 leszek Szent Mihály napján.

A nasságos ur nem akarta hinni.
— Több vagy te már, Katicza, mint 18 éves, — mondotta erősködve.

— Nem én, nasságos ur. Miből gondolja, hogy több vagyok.

Azt mondta a nasságos ur.
— Nagyon gömbölyű a karod, meg nagyon megfeszül a pruszlikod.

— Bizony nem feszül az! — mondtam én.

— Hadd lássam... gyere csak közelebb.

Aztán közelebb vont és megtapogatta a csipőmet, de még a pruszlikomat is. Én nevettem, mert csiklandós természetű vagyok.

— No ne izéljen a nasságos ur... nem szeretem én az ilyen...

— Hát ne is engedd meg másnak, Katicza, de, nekem szabad. Ha te azt mondod, hogy 17 éves vagy

akkor igazad van, még családtag vagy és én vagyok a családfele. Ezt jól jegyezd meg magadnak leányom.

Hát, tudod kedves Julianna, én nem bántam, miért ne legyek én a nasságos ur családtagja, mikor ő olyan kedves és husz évvel fiatalabb, mint a te nasságos urad.

Azért irtam meg ezt, mert ha te nem tudnád, hát fudd meg, hogy te is lehetsz családtag, te se vagy több, mint 18 éves, és ez nagyon jó, ha az ember családtag. Azt is megmondom neked miért.

Tegnapelőtt azt mondta az unokabátyám nekem: Katicza, ma estére csipd ki magad, elmegyünk a teatumba.

Azt mondtam neki, hogy jó, kifogom magam csipni. Aztán gondolkodtam, hogy mit vegyek fel? Hát eszembe jutott, hogy én családtag vagyok és felvettem a nasságának egy kalapját, amelyet ő nem vitt magával, mert kimélni akarta. A kalaphoz nagyon jól állt a nasságának a selyem blúza és a pepita szoknyája, aztán a háriának a sevrő félcipője és az áttört, selyem stikkelésű harisnyája. Az unokabátyámat majd kilelte a hideg az örömtől, amikor meglátott.

Aztán elmentünk a színházba és elmentünk Ós-Budavárba.

Jaj, Julianna, soha se felejtsem el mi történt Ós-Budavárban.

Hallgasd csak.

Hát amikor sétálok az unokabátyámmal, egyszerre csak a nasságos ur gyűtt velünk szembe. Rám nézett, aztán elkialtotta magát, hogy:

— Jézus Mária!

És bizony Isten úgy tett, mintha el akarna szaladni. Én rászóltam:

— Szent Krisztuskám, mi baja nasságos ur? Beteg lett?

— Nem... nem... motyogta a nasságos ur.

Aztán nagyot sóhajtott. — Hála Istennek!

Most eszembe jutott, hogy az egész galibát bizonyára a nassága ruhája okozta.

— Jaj... nasságos ur... haragszik...

— Majd holnap számolunk! Most nesze öt korona!

— Kezeit csókolom! Köszönöm szépen!...

Aztán elváltunk.

Másnap a nasságos ur kora reggel, úgy déli tízenkettő után becsengetett.

— Jaj, gondoltam magamban, most gyűn a hadd el hadd!

Bementem.

— Gyere csak ide! — kiáltott rám a nasságos ur, hát hogy merted te a feleségem ruháját felvenni mi?

— Kérem nasságos ur... azt hittem... úgy gondoltam... hogy én családtag vagyok... ne tessék haragudni...

És úgy tettem, mintha sírnék.

A nasságos ur megczirógatott, megölelt és meg is csókolott. —

Ugy tettem, mintha haragudnék.

— De nasságos ur...

— No no... hiszen családtag vagy...

Igy aztán most Julikám, nagyon jól élünk, mit azért írok meg neked, hogy te is tudd meg, milyen jó törvényt csinált a Darányi miniszter ur, aztán hogy te is lépj ki a mostani helyedről, keress magadnak egy másikat, ahol a nasságos ur kedvesebb, mint a mostani, mert legyen vagy husz évvel fiatalabb, tehát akinél érdemes családtagnak lenni és ahol a nassága olyan terméti, mint te és hordhatod a ruháit.

Isten veled, csak vigyázz, nehogy bajod legyen ott abban az a bázisban, mert hallom, hogy az egy nagy víz mellett van, amely néha nagyon megárad. Hát eső után ne fűrdjél.

Csókol.

Katicza.

A levelet másolta:

Box.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Postvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt Gulner Gyula főispán elnökele alatt tartotta meg rendes havi ülését, amelyen jelen voltak báró Prónay Dezső, gróf Teleki József, Holló Lajos, Förster Aurél; a főbb képviselők közül: Agoraszó Tivadar főjegyző, Székely György tisztifőjegyző, Kemény Kálmán tb. főjegyző, Petri Mót tanfelügyelő, Cottely Ernő pénzügyigazgató-helyettes és mások.

Az ügyforgalom mult havi jelentése után Kemény Kálmán tb. főjegyző előterjesztette a közigazgatási bizottsághoz érkezett felelőzéseket. Ezek során tárgyalták Csapó Loránt volt pomázi főszolgabírónak és az alkotmányos korszakban kineve-

zett megyei alispánnak fegyelmi ügyében benyújtott felelőzését. Az alispán ugyanis Csapó volt főszolgabíró és volt irnokai: Taba Gusztáv s Gyurkovics János ellen bélyegcsontítás s egyéb apró visszaélések miatt a fegyelmi vizsgálatot elrendelte. Csapó Loránt ezt a határozatot megfélebbezte s felelőzésben tiltakozik az ellen, hogy őt irnokai bűnéért felelősségre akarják vonni és kijelenti, hogy nem volt köteles irnokai felett a felügyeletet gyakorolni.

A bizottság elutasította a felelőzést s utasította az alispánt, hogy Csapó és társai ellen a vizsgálatot sürgősen foganatosítsa.

Dr. Szerlemhegyi Károly kunfélegyházai polgármestert a város képviselőtestülete hivatalától felfüggesztette, ellene a fegyelmi vizsgálatot elrendelte s fizetésének egyharmadrészét f. évi június elsejétől kezdve beszüntette. A képviselőtestület főleg azért rendelte el a fegyelmi vizsgálatot, mert a polgármester Rudnay Béla királyi biztos rendelkezésének annak idején eleget tett és a képviselőtestületi üléseket pártpolitikai szempontból vezette. Ezekon kívül azonban más vádakat is emeltek a polgármester ellen, akit állására méltónak a képviselőtestület nem talál.

Tóth Imre és 32 képviselőtestületi tag megfélebbezte a képviselőtestület határozatát s a közigazgatási bizottság ma helyt adott a felelőzésnek ama részének, amely a felfüggesztés ellen szólt és kimondotta, hogy dr. Szerlemhegyi polgármestert ugyan nem függeszti fel állásától, de a fegyelmi eljárást ellene tovább folytatja s utasítja az alispánt annak sürgős keresztülvételére.

Ujpest községének azon kérelmét, hogy anyakönyvi hivatalát állami kezelésbe vegyék, a bizottság pártolólág terjeszti fel a belügyminiszterhez.

Az egészségtelen pestvidéki fogház áthelyezése végett a bizottság a közgyűlésnek ismételt jelentést tesz, hogy az elhelyezés szorgalmaztassék.

Cottely Ernő pénzügyigazgató jelentése szerint a megyében június havában befolyt egyenes adó 401.882 korona 44 fillér, tavaly júniusban pedig 684.870 korona 70 fillér, úgy, hogy ez idén 282.988 korona 31 fillérral kevesbedett az adóbefizetés a mult év ugyanezen havához képest. A közvetett adók kedvező módon folytak be.

Dr. Petri Mór Pestvármegyei kir. tanfelügyelő jelentette a bizottságnak, hogy a tanítók illetményei az új törvények alapján már folyósítva vannak, s az állami tanítók magasabb illetményeiket szintén kézhez kapták. Az államsegélyes felekezeti tanítóknak a magasabb illetmények terhére 100 korona előleg utaltatott. Az 1907. évi XXVII. tcz. 32. §-a szerinti eskü kivételénél ott, ahol maga a kir. tanfelügyelő személyesen meg nem jelenhetett, az illető járási főszolgabírákat, illetve polgármestereket kérte föl a szükséges eljárásra, hogy az eskütétel mielőbb végbemehessen.

Foganatba vette a kir. tanfelügyelő az 1907. évi XXVI. t.-cz.-nek az állami elemi népiskolai gondnokságok újraalakítására vonatkozó végrehajtását is.

Ugyancsak Petri tanfelügyelő javaslatára intézkedett a közigazgatási bizottság a jövő tanév megnyitása alkalmából teendő intézkedésekre nézve is.

Dr. Grézly János kir. tanfelügyelő a kecskeméti tanfelügyelői kiendeltség vezetője jelentette, hogy az iskolalátogatás az alája rendelt iskolákban kielégítő volt. Bejelentette egyúttal, hogy a közoktatásügyi miniszter elrendelte a kiskőrösi, kunszentmiklósi, kunhalasi és jászszentlászlói községi elemi iskolák államosítását.

A bizottság végül néhány munkást, kik jogosulatlanul tagadták meg a szerződéses munkát, 20-20 napi elzárásra ítél s számos más felelőzési és folyó ügyet intézett el.

Arad város Apponyhoz. Gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter leiratában értesítette a várost, hogy hat különböző iskola felállítására 800.000 koronát engedélyezett államsegély címén. Arad város köztörvényhatósága ma tartott ülésében olvasták fel a közoktatásügyi miniszter leiratát. A köztörvényhatóság elhatározta, hogy a minisztert ezért táviratilag üdvözlji. A nyomban megfogalmazott távirat így szól:

Nagyméltóságú Apponyi Albert gróf Budapest. Exczellenziádnak az Aradon építendő hat új állami iskola ügyében közönségünkhöz intézett leiratában foglaltakat a törvényhatósági bizottság mai közgyűlése tárgyalta s kegyelmességgel bölcs és nagylelkű intézkedését köszönettel fogadjuk. Müller Károly orsz. képviselő indítványára a közgyűlés Exczellenziádat hódoló tisztelettel üdvözlji és Arad város iránt érzett méltányosságáért és szeretetért hálás köszönetet mond. Varjassy Lajos polgármester.

Szepesmegye Rákóczi és Thököly emlékének. Szepesmegye közgyűlése nagy lelkesedéssel ötszáz koronát szavazott meg Thököly Imre szobrára és

kétszáz koronát II. Rákóczi Ferenc szobrára. Azonkívül elhatározták, hogy mind a két kurucz vezérnek képét megfestetik a megyeház diszterme számára. Továbbá négyszáz koronát folyósítottak a Szepesmegyei Történelmi Társulatnak a kurucz hősök életrajzának megírására. A közgyűlés elhatározta, hogy Thaly Kálmánnak köszönő iratot küldenek.

Ujvidék város rendkívüli közgyűlése ma megszavazta az egymillió kölcsön felvételét. Miután a Pesti Kereskedelmi Bank 5.40%-os ajánlata drágított, a magyar pénzüzetek újabb ajánlattételre szólítottak fel, köztük a Kereskedelmi Bank, mely azonban tekintettel a pénzdrágaságra, a jelen körülmények között nagyobb pénzműveletbe nem volt hajlandó bocsátkozni. Erre a város a bécsi Privilegírte Bodencreditanstalt ajánlatát 5.02%-al fogadta el, melynél az 50 évi megtakarítás 1/2 millió. A Hazai Első Takarékpénztár első ízben a Kereskedelmivel azonosította magát, de ma nem volt hajlandó belemenni a műveletbe, mire a közgyűlés a város érdekeit tartván szem előtt, megkötötte a bécsi bankkal a szerződést.

Marosvásárhely város közigazgatási bizottsága a napokban ülést tartott, amelyen a bizottságnak a polgármester bejelentette Ugron Gábor főispánnak állásáról való lemondását. A bizottság Deák Lajos kir. tanácsos tanfelügyelő indítványára a főispánnak egyhangulag bizalmat szavazott és kérte lemondása visszavételére. Ugron főispán szép szavakban mondott köszönetet a megnyilvánult bizalomért. Több más tárgy és a havi jelentések előadása után az ülés véget ért.

Pozsonyban Gracsányi Gyula állategészségügyi főfelügyelő sürgős előterjesztésére Petőcz Jenő alispán Felbár és Sülly csalóközi községek bíráit, akiknek bűnös gondatlansága következtében a lépferés husnak Pozsonyba való szállítása lehetővé vált, állásaiktól felfüggesztette. Az ügy összes iratait egy a megyei, mint a városi hatóság ma a kir. ügyészséghez áttették, mely Fleischmann Simon hentes és a vele összekötésben volt községi közegek ellen a büntető eljárást megindította. Kunserer István pozsonyi rendőrkapitány a nyomozás végett Felbárra utazott.

Nagyvárad város közgyűlése Glatz Antal főispán elnöklése mellett ma elhatározta, hogy feliratot intéz a kormányhoz és a parlamenthez április 11-ke helyett márczius 15-ikének nemzeti ünnepként való törvénybe iktatása végett. A közgyűlés tovább elhatározta, hogy 20 községi elemi iskoláját államosítja. E célból a kormány nagyszegű segélyt juttat a városnak.

EGYETÉRTÉS.

Julius 1-én új előfizetést nyitottunk az Egyetértésre. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése most lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minden előfizetőnk teljesen díjtalanul kapja a magyar család számára kiváló gonddal szerkesztett „Magyar Szalon” című folyóiratot.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . . 2 kor. 40 fill.

Negyedévre . . . 7 kor. — fill.

Félévre . . . 14 kor. — fill.

Egész évre . . . 28 kor. — fill.

A fürdő- és nyaraló-évszak alatt a lapot előfizetőinknek bárhova pontosan elküldjük, ha a címváltozást kiadóhivatalunkban idejekorán bejelentik. Ebben az esetben sziveskedjenek mindig legutolsó lakhelyük címét is közölni.

TÁVIRATOK.

A francia kamara ülése.

Páris, július 11. A kamarában az egyenes adók tárgyában indult vita során Bienaime képviselő és kritika tárgyává tette a tengerészet állását. Hibáztatja, hogy hajók elsüllyednek avagy légbe röpködnek és szeméret veti a kormánynak, hogy az igazságot titkolja. (Zaj és tiltakozás.) Elnök rendreutasítja a szónokot azon kijelentéseért, hogy árulója lett hivatalának. Thomson tengerészetiügyi miniszter utal arra, hogy ily balesetek nemcsak legutóbb történtek és azzal vádolja Bienaimet, hogy az ő ügytelensége folytán is elsüllyedt egy hajó, mely alkalommal számos ember vízbefutott. (Helyeslés a baloldalon és Bienaime ellen irányuló felkiáltások. Bienaime tiltakozik ezek ellen, mire azt kiáltják feléje egyesek: Majunga?) Bienaime igazolja a madagaszkari expedíció alkalmával követett eljárását és azt követeli, hogy fordítsanak több gondot a tengerészetre. Az általános vita ezzel véget ért. Az egyenes adókra vonatkozó törvényjavaslat negyedik pontját elfogadják és az ülést erre befejezik.

A kamara folytatta a jövedelmi adókra vonatkozó törvényjavaslat folytatását. Jaurés a javaslat mellett, Jules Roche az ellen foglalt állást. Végül a kamara a szenátus által már elfogadott, a négy adónemre vonatkozó javaslatot 465 szavazattal 30 ellenében elfogadta, mire az ülés folytatását holnapra halasztották.

A szenátus a négy adónemre vonatkozó törvényjavaslatot a kamara által ma délelőtti elfogadott pótszakasz kivételével elfogadta.

Bülow és Aehrenthal.

Berlin, július 11. (Saját tudósítónktól.) Bülow herceg elhalasztotta látogatását báró Aehrenthalnál. Eredetileg úgy tervezte, hogy decemberben utazik Bécsbe, de a látogatás a jövő évre marad.

A hágai békekonzferencia.

Hága, július 11. Az első bizottság albizottsága, mely a nemzetközi tengerészeti felebezési bíróság kérdését tárgyalta, mai tanácskozása folyamán a kérdőív negyedik pontja felett tanácskozott. A 4., 5., 6., 7., és 8. szakasszal foglalkozó vita végén Bourgeois elnök konstatálja, hogy a bizottság egyetért abban, hogy a békebíróóságok szempontjából egyöntetű törvényhozásra van szükség.

A harmadik bizottság első albizottsága ma Hagerup (Norvégia) elnöklésével tartott ülésén a tengeri aknák kérdésével foglalkozván, Hollandia fentartotta magának, hogy Spanyolországban az angol javaslatra vonatkozó módosító indítványa tárgyában állást foglaljon. Ezen indítvány szerint az ostromzárnak teljesnek kell lennie, nehogy a hadviselő fél a vár körüli vizekben villamos aknákat rakhasson le. Hollandia nézete szerint e módosító indítvány a hadviselő feleket igen korlátozza. Behr kapitány konstatálja, hogy az aknák ártalmatlanná tételére szolgáló eszközt még nem találták fel. A kérdésben már nagy lépést tettek, azonban a gyakorlati tökéletesítés hiján a körülbelül megfelel az angol javaslatnak, módosító indítványnak tekintik és a többi módosító indítványokkal együtt szerkesztőbizottság elé utalják, amely e módosító indítványokat benyújtó államok képviselőiből fog állani.

A török vámfölemelés.

Konstantinápoly, július 11. Miután a francia szenátus elfogadta a 3%-os vámfölemelést és azt promulgálta, a nagykövet átnyújtott ma a portának egy kollektív jegyzéket, amelyben a június 25-iki jegyzékre való hivatkozással közli Franciaország hozzájárulását. Ennek alapján a vámfölemelés mostantól fogva véglegesen életbeléphet.

Svájc reformál.

Zürich, július 11. A vadász-ünnepély mai főünnepé alkalmából lakoma volt, amelyen a szövetség tanács, a törvényhozás és a diplomáciai kar képviselői is résztvettek. A lakoma folyamán Müller szövetségi elnök beszédet mondott, amelyben kiemelte az államnak a szomszédos államokhoz való viszonyát és megemlékezett azon feladatokról, amelyek a szövetséges kormányra várnak, nevezetesen a honvédelem újjászervezéséről, valamint a beteg- és balesetbiztosításról. A diplomáciai kar nevében a francia nagykövet mondott köszönetet a meghívásért.

Nasi ügye.

Róma, július 11. Az elnök bejelentette, hogy a szenátus titkos ülésén állami törvényszékké alakul át, hogy Nasi ügyét tárgyalja. A szenátus ezután a canonic elnöknek üdvözlését és köszönetét töl-mácsoltatta, amihez Giolitti a kormány nevében is hozzájárult. Az elnök köszönetet mondott, kellemes szünetet kívánt a képviselőknek és a Ház lelkesedése közben Olaszországot és a szenátust élte. A Ház ezután bizonytalan időre elnapolta ügyeit.

Marokkói helyzet.

Tanger, július 11. A szultánnak azt a szándékát, hogy személyesen részt vesz a Raisuli elleni hadjárataiban, elejtette. A legújabb jelentések szerint Maclean egész jól érzi magát.

Közgazdasági távirat.

Csikagó, július 11. Gabonatözsde. Zárlat. Buza irányzata lanya, júliusra 92¹/₄ K., szeptemberre 95³/₄ K., — Tengeri engedő, júliusra 54¹/₈ K.

Csikagó, július 11. Terménytözsde. Zsir jul.-ra 8.77, tegnap 8.80, szeptemberre 8.95, tegnap 8.87. Szalonna short clear 8.95 tegnap, 8.87. Sertéshus szeptemberre 16.25, tegnap 16.25.

New-York, július 11. Terménytözsde. Gyapot. New-Yorkban 13.20, jul.-ra 11.80, okt.-re 11.80. New-Orleansban 13. Petroleum stand with. New-Yorkban 8.45. Filadelfiában 8.40, raffined in cases 10.90, Credit Balances of oil City 178. Zsir, Vestern Steam 9.20. Rohe testvérek 9.25. — On 40.85—41.40. Réz 21.87—22.12.

Írás és gyorsírás.

Budapest, július 11.

A közelmúltban a szegedi nemzetközi gyorsírási kiállítás nemcsak a hazai és külföldi szakemberek, hanem nagyközönségünk figyelmét is nagyobb mértékben a gyorsírásra terelte. Nem lesz talán érdektelen, ha az írás eme művészetének elveire pár pillantást vetünk, hogy lássuk, minő helye van ennek az írás fejlődéstörténetében.

Laiikus ember azt hinné, hogy a gyorsírás mintegy folytatása, továbbfejlesztése a mi betűírásunknak. Hát hiszen továbbfejlesztés, csak hogy némi tekintetben visszafeléfejlesztés.

A nyelvészek, akik a nyelvvel kapcsolatban annak egyik hatalmas fenntartó tényezőjét, az írást is többé-kevésbé behatóan szokták vizsgálni, az írás fejlődéstörténetében annak legfelső fokául a betűírást jelölik meg. S ha az írás egyetlen feladatának a gondolatok pontos, félreértesre helytelen, olvasásra alkalmas nem adó feljegyzését és fenntartását tekintjük, teljesen igazat kell nekik adnunk. Csak hogy akkor a cél megjelölésében tévedünk. Mert igaz, hogy az írás egyik főkélléke a pontosság, de alig csekélyebb jelentőségű a gyorsaság is, amit a mai korban nem szükséges hosszasan bizonyítani.

Ennek a két szempontnak együttes és teljes érvényrejuttatása volna minden írásnak, de főleg a gyorsírásnak ideális célja. Azonban ma még, amint a betűírásban csak a pontosság, úgy a gyorsírásban nagyobbára csak a gyorsaság elve érvényesül.

A betűírás, akármilyen rövid és folyékony jeleket találjanak is fel számára, sohasem érheti el azt a gyorsaságot, hogy a gondolatot, vagy csak az élő szót is nyomon követhesse. Viszont a gyorsírásnak, annál az eljárásánál fogva, hogy a gyorsaság fokozása végett bizonyos betűk vagy szótagok jelölését mellőzi, a pontosságról többé-kevésbé le kell mondania.

Olyan nyelvben, mint az ó-japán volt, ahol minden szótag magánhangzón végződött, még legjobban meg lehetne közelíteni a két követelmény együttes érvényesülését. Az ó-japánban 5 magánhangzójából és 16 mássalhangzójából elméletben is csak 80 összekötetés lehetséges, valójában azonban csak 72 volt használatban s így ennyi rövid és folyékony jeggyel azon a nyelven a teljes pontosság mellett a lehető legnagyobb gyorsaság is elérhető lett volna.

De az európai, sőt az exotikus nyelvek legtöbbször is a hangok nagyobb bőségénél fogva a nyílt és zárt szótagok különfélesége oly nagy, hogy azok számára külön-külön jeleket megállapítani majdnem lehetetlen, de felesleges is. Azért az a teljes szótagírás, mely a javában ma is

megvan, ezekben nem lehetséges. Tehát pld. az arab, héber, vagy a szanszkrit írás, habár szintén a szótagírás alapján állanak, a mássalhangzóknak és magánhangzóknak külön jegyeit volt kénytelen megállapítani. De azért az arab s jórészt még ma is a héber sem jelöli a magánhangzókat. Persze ez a pontosság rovására megy s innen van, hogy a héber utóbb kénytelen volt a magánhangzók jelölésére külön jegyeket alkalmazni, amivel a betűírásához még jobban közeledett.

Ellenben a szanszkrit írás szükségét érezte a magánhangzók pontosabb jelölésének is s éppen ezzel jutott olyan elveknek birtokába, amelyek alapján meglepő rokonságban van a mai gyorsírási rendszerekkel, főleg a Gabelsbergerével.

E nyelvben, ahol a képzelhető összes szótagoknak körülbelül 40 százalékában a magánhangzó van, minden betű neve a-ra végződik (tehát pl. ka, ra, ma, csa stb.) s ezt a szótagot jelöli is mindegyiknek a jegye. Ha tehát valamely szó minden magánhangzója a, csupa mássalhangzókat kell írni. Éppen így jár el Gabelsberger gyorsírása az e betű jelölésénél, mert az európai nyelvekben átlag ez a hang fordul elő leggyakrabban. Ez tehát valóságos szótagírás, vagy ha pontosabban akarjuk mondani, szótagos betűírás.

Az i és u hangok jelölésében is hű marad a szanszkrit a szótagírás elvéhez, amely szerint a szóban a magánhangzónak másodrangú szerepe van. Ha ezek mássalhangzóval összekötésben fordulnak elő, nem kapnak helyet a rendes írás-sorban, hanem az i-t a mássalhangzó fölé, az u-t az aláhuzott vonással fejezik ki. Mintha csak az indusoktól tanulta volna el Gabelsberger e két hangzó jelölésmódját, mikor a hanglétrán elfoglalt helyzetükhöz képest az i-t a mássalhangzó emelésével, az u-t pedig annak mélyítésével jelöli.

Sok nehézséget okoz a szótagírásnak, így a gyorsírásnak is, a mássalhangzók torlódása, vagyis ha két vagy több mássalhangzó összehangolódik. E tekintetben a szanszkrit-írásban olyan elv érvényesül, amelyet követnek ugyan az összes gyorsírási rendszerek, de oly teljes mértékben, mint ott, egy sem tud keresztülvinni: ez a torló mássalhangzók jegyének egymásbaolvasztása.

Még egy érdekes rokonvonás van a szanszkrit írás és a gyorsírás közt: egy-egy szanszkrit verssor vagy mondat szavai teljesen össze vannak írva úgy, hogy egy-egy hosszú szónak látszik. Ugyanezt teszi a gyorsírás az ugynevezett szóösszehuzásokban, amikor több szót egybeírunk, hogy az egyes szók elválasztásával járó kézfel-emeléssel időt ne veszítsünk. Mert ha pld. e szót „anélkül azonban, hogy“ a gyorsíró egymásba folyó jegyekkel egy szókép gyanánt írja le, három megszakítástól kímélte meg magát.

Látnivaló ezekből, hogy az emberekben már évezredekkel ezelőtt megvolt a fogékonyság azok iránt az elvek iránt, amelyek a feljegyzés több-kevesebb pontossága mellett annak gyorsaságát is biztosíthatják s csak írásjegyeik nehézsége volt az oka, hogy a gyorsírásnak mai értelmében oly sokáig kellett várakoznia a feltalálására.

Ma már persze, amikor alig van tér, ahol a gyorsírásra szükség ne volna, némely tulságosan lelkes gyorsíró arról ábrándozik, hogy valamikor a gyorsírás teljesen kiszorítja a közönségeset. Ez nézetünk szerint lehetetlen. Mert a gyorsírás előnyeit nem csupán a jegyek rövid voltának könnyű összekötésének s a magánhangzók jelképi jelölésének köszöni, hanem magasabb fokán főleg azon rövidítési módoknak, melyek valamely nyelv szerkezetéből folynak. Éppen ezért megtanulásához a nyelv teljes szintaktikai értése, a szövegezetek tudatos ismerete szükséges. Ennél fogva, eltekintve attól, hogy mint fentebb mondtuk, teljes pontosságot aligha érhet el valaha a gyorsírás, már csak azért sem számíthat olyan általános elterjedésre, mint a közönséges írás, mert elsajátításához bizonyos nagyobb foku képzettség szükséges. De meg is elégedhetik az „írás művészet“ névvel és azzal, ha azok közül, akiknek az írás, hogy mondjuk, mesterségükhöz tartozik, minél többen igyekeznek annak művészeivé válni.

Alkalmi levél.

Olay Lajos és a „zsidó“.

Budapest, július 11.

Az öreg ur összeveszett Fenyvesi Adolfal, az országgyűlési gyorsiroda főnökével.

Fenyvesivel összeveszni a legkönnyebb dolog a világon, mert az ez idő szerinti főnök ur modorában annyi a pókhendiség, hogy több oly adag olajnál, mint amennyit bármely tűzek békességgel elviselhetnének.

Az olaj, amely az itélkező társadalom tűzét lángolni kényszerítette, nem is ebben a tényben van, hanem abban a félrelépésben, hogy az öreg ur nem választotta ketté a Fenyvesi Adolf modortalan egyéniségét az ő zsidó voltától.

Olay Lajos már nagyon sok emberrel összeveszett életében. Egyetlen egyszer sem jegyezte fel a krónika róla, hogy így veszekedett volna: „Te gaz református, te gaz katolikus, te gaz mohamedán“. Miért kiáltott hát rá Fenyvesire úgy, hogy te gaz zsidó?

Ha Olay Lajosnak ez a kifakadása lelkében, gyökerezett volna, akkor olyan liberális újság, mint az „Egyetértés“, szóvá nem tenné ezt az ügyet ilyen felfogással, mint ez az alkalmi levél.

Olay Lajosnak van egy látszólagos hibája, s ez a hirtelen való fellobbanás, amely hibával csak azok tudnak nála kibékülni, akik őt közvetlen közlekedéssel ismerik. Olay Lajosnak azonban van egy megmérhetetlen nagyságú előnye, s ez a tisztességes gondolkodásnak oly magas foka, mely felülhaladja azt a mértéket, amelyért például a francia becsületrendet osztogatni szokták. Az Olay Lajos egyéniségét a mi embervadász-társadalmunkban annyira becses portékának tartjuk, hogy a liberalizmus nevében tanubizonyosságul sietünk a vád ellen, mintha az ő belőle felekezeti türelmetlenség szólalt volna meg. Ellenkezőleg, ő maga, amikor látta, — erre pedig ezer és ezer alkalma volt — hogy egyes alakjai az élet harcának nagy feszüllettel a kezükben, avagy mások lebukásának, holttestek iparkodnak csak felfelé kapaszkodni, hányzor kiáltott fel ugyanolyan vehemenciával, mint most: ne nézzétek, ki kicsoda felekezeti, csak azt, hogy becsületes ember-e? „Nem tűröm, nem tűröm!“ A méltányosság ellen vétené tehát az, aki egy elszólást alkalmasnak találja arra, hogy egy egész élet minősítését letörölje vele.

Különbben beszéljen helyettünk maga egy tény, amely a véletlenül tudomásunkra jutott, amely egyrészt fényesen bevilágít az Olay Lajos ember-szeretetébe, másrészt okmány az ő liberalizmusa mellett.

Nemrég nagy bajba került egy nem is igen közeli ismerőse. A helyzet így állott: 12.000 koronával megmenthető feleség, gyermekek és egy csomó egzisztencia. Olay Lajos gyűjtőívét vett a kezébe s bekopogtatott azokhoz az emberekhez, akikről föltette, hogy az ő vállalkozását megérteni képesek lesznek.

Utja elvitte Kohner Zsigmondhoz, a budapesti zsidó hitközség volt elnökéhez is. Kohner Zsigmond, mikor neki Olay Lajos bemutatkozott s eladta előtte látogatása célját, megtiszteltetésnek adott kifejezést s megkérdezte, hogy mennyi gyűlt már össze?

— Ötezer korona, méltóságos uram — volt Olay válasza.

— A hiányzó 7000 korona — felelte Kohner Zsigmond — a képviselő ur rendelkezésére áll ez emberi célra.

— Barátom, ilyen a zsidó, — mondotta Olay Lajos társaságszerte, ahol ezt az esetet sokszor elbeszélte.

Olay is él, Kohner is él, mi élünk. Vegyük ki tehát a botrányból ezt a poézist is, amely nem oda való.

AZ EGYETÉRTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 18-25. szám.

UJDONSÁGOK.

Buta kapzsiság.

A múltkor józult boszankodtam egy ügyes csirkefogó ostobaságán.

Gondolom Siófokon történt az eset. Az én emberem bemászott egy szállodai szoba ablakán és emelt egy csomó drága ékszerholmit. A csiny pompásan sikerült és én őszinte drukkal kibiczeltem, hogy a vállalkozó szellemű fiu épségben vigye el az irháját — meg a szerzeményét.

El is vitte.

Mondhatom nagy lelki gyönyörűségemre szolgáló olvasni a híreket, hogy milyen precíz élelátással állapította meg a siófoki szent Hermadad a tolvaj egész munkájának technikáját. Kivülről benyomott egy ablakot, aztán bemászott az így támadt résen a szobába, ott elbújt az ágy alá s mikor a szoba lakói elaludtak, magához vette a magához veendőket és ugyanazon az uton, amelyen jött, szépen elszellett.

Mindezt megállapította a siófoki rendőrség, sőt a tolvaj nyomát is megtalálták az ablakok alatt, csak éppen őt nem tudták megtalálni semmi igyekezetre.

Pedig az a fiu minden munkáját egy olyan szobában cselekedte meg, amelyben két ember is aludt. Mesteri stikli volt és az az ember igazán megérdemelte volna azt az ötezer koronát, amit a zálogba tett holmiért kapott. És én, mi tagadás benne, egy kevés irigységgel is gondoltam arra, hogy milyen józúteket fog az a lurkó lumpolni abból a kis pénzéből idefenn Pesten.

Mert blindre föltettem, hogy van jó izlése a fiúnak és idején a pénzeket elereszteni. Természetes, hogy ide is jött. A zálogházi tranzakciót is fényes sikerrel oldotta meg. Ötezer aranykoronát vett föl baj nélkül a holmira és kellő diszkrécióval intézte az ügyeket Ósbudában is. Az ördög se sejtette meg benne a csirkefogót és bátorságos békében zülhetne volna el a koronákat, ha...

Egye meg a fene a számárját, miért volt olyan ostoba! Megesinál mindent jól, tele van a zsebe degeszig bankóval és egyszerre eszébe jut, hogy még a zálogcédulát is értékesíteni kellene. Egy pár koronácska abból is csöppen. És meg is tette! Hatvan, mond hatvan koronáért adta el a zálogcédulákat és a nyakára csődítette vele a rendőrséget.

Ugy kell neki! Mert ez a buta kapzsiság már közönséges ordináré smucziság volt. Valóságos ujjongó kárörvendezés fogott el, amikor olvastam a rajtavesztését. Mert én szeretem a sneidig egyéniségeket, de utálom a szatócseleket.

Az a siófoki csirkefogó pedig az volt, hitvány ragadozó szatócskarakter és nem zseniális, merész-szabású kalandor.

Fuj! Boszankodtam, hogy egy percig is érdékelt...

(—var.)

Nápirend. Napkor. Péntek, július 12. — 11 óra, kath.: Gyal. János. — Prof.: Henrik. — Görög-örök: Junius 29. — Főér. és Pál. — Zsidó: Ab. 1. Rosh. — A nap kel reggel 4 óra 14 perccel, nyugszik este 7 óra 55 perccel. — A hold kel reggel 5 óra 46 perccel, nyugszik este 9 óra 8 perccel. — A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. — A belügy-miniszter fogad délután 5 órakor. — A földmívelésügyi miniszter fogad délután 6 órakor. — A belügyi államtitkár fogad délután 2 órakor. — A képviselőház elnöke fogad fél 9 órától fél 12-ig. — A képviselőház ülése d. o. 10 órakor. — A város pénzügyi és gazdasági bizosa d. o. 10 órakor. — A Nemzeti Szalon nyári kiállítása nyitva 9-6-ig. Beleépődik 1 korona. — Az Uránia Kézgyári szalonja nyitva 9-8-ig. Beleépődik 20 fillér. — Állandó kiállítás a Könyves Kálmán-telep műintézetében (Nagy-mező-utca 37-39.sz.), nyitva egész nap. Beleépődik nincsen. — Nemzeti Múzeum régészeti múzeuma nyitva 9-2-ig. — A Szepietvárszói múzeum nyitva 10-2-ig. — A Fővárosi Múzeum nyitva 9-5-ig fél 2-ig. — A Földtani Int. Múzeuma zárva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1 óráig. — A Széchenyi múzeum megtekinthető 1 korona beleépődik. — A Történelmi Képesarnok nyitva 10-10-ig fél 2-ig. — A Góthse-zsoba nyitva 10-10-ig fél 2-ig. — Az Iparművészeti Múzeum zárva. — A Kereskedési Múzeum nyitva 9-12-ig és 2-6-ig. — Az akvín-kumi Múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai iparmúzeum és könyvtára nyitva 9-1 óráig. — A nyitvas könyvtára zárva.

Személyi hírek. Polónyi Géza volt igazságügyi miniszter nyári üdülésre Gasteinba utazott. — Dr. Boda Dezső főkapitány tegnap négy heti tartózkodásra Rimini-be utazott. Távollétében Pekáry Ferencz főkapitányi helyettes fogja a főkapitányi tennivalókat végezni. — Székely Bertalan festőművész egészségi állapotáról forgalomba

jött rossz híreket megczáfólják. A művész egészsége kitűnő. — Gróf Nákó Sándor fiumei kormányzó a főrendiház mai ülésére Budapestre érkezett. — Erzsébet Amália főhercegnő férjezett Liechtenstein hercegnő ma délután két hónapi tartózkodásra Székesfehérvárról Stájerországba utazott.

— Vilmos császár Montekarlóban. Első percze azt hihetnők, hogy Vilmos császár, aki ir, fest, szobrot farag, komponál, tisztjával sörzik, meg akar próbálkozni a baccarral és a többi szerencsejátékkal, hogy személyes tapasztalásból ismerje meg a káros hatást, amelyet a hazardjáték az emberiségre gyakorol. S bár a német császártól még ez a különczködés is kitelnék, ezuttal komolyabb cél vezérli. A császár a monakói fejedelem meghívására megy Monakóba, hogy jelen legyen egy tudományos intézet megnyitásánál. Az aggodalmaskodó francziák ebben az utazásban politikát láttak, mire a német körök kijelentették, hogy az utazás eddig csak kívánsága a fejedelemnek, de a császár részéről eldöntve még nincsen. Annyi bizonyos, hogy Vilmos császár hosszabb utat fog tenni a Földközi-tengeren, ősszel pedig meglátogatja az angol királyt.

A német császár családi életéről ujabbban a „Magdeburger Zeitung“ ir nagyon érdekes részleteket. Unokáját, a trónörökösnek mult év július 4-én született gyermekét rendkívül szereti Vilmos császár és a gyermek egészségi állapotáról naponként többször, telefon utján kérdezősködik. Sokszor azonban személyesen odahajtat a trónörökös palotája elé és felmegy, hogy lássa is kicsi kedvenczét. A trónörökösné iránt nagyon udvarias és szívélyes, úgy, hogy a fiatal asszony már pár napi ott tartózkodás után is egészen otthonosnak érezte magát a potsdami palotában. Gyermekei iránt mindig szigorú, de nagyon igazságos apa, aki azok nevelését mindig maga irányította és állandóan ellenőrizte. A nevelőknek naponta jelentést kellett tenniük és mielőtt valami ujabb tanítási módszerhez folyamodtak volna, előbb Vilmos császár hozzájárulását kellett kikérniük. Katonai dolgokban nem értette a tréfát. Itt különösen vigyázniok kellett a nevelőknek, mert a császár éles szemét semmi sem kerüli el. Szolgálatban fiaival szemben is fellebbvalója volt, még pedig a legszigorubbak közül való. Számos anekdotát beszélnek erről. Ime az egyik: Waldersee idejében Vilmos császár napos vendég volt a vezérkari palotában és többször felesége és gyermekei kíséretében ment oda. Onnét azután Walderseevel elindult rendes reggeli sétájára a berlini állatkertbe. Egy nap ismét családjával ment el a vezérkari palotába és amikor a megszokott sétára indultak, a császárné a kis hercegnővel kisére előre ment. Velük volt két fiuk is, a trónörökös és Eitel Frigyes herceg, akik most nem tudták hirtelenében, hogy az anyjukhoz vagy az apjukhoz csatlakozzanak-e. A császár valami fontos beszélgetésbe volt merülve Walderseeval. Észrevette fiai habozását és igazi berlini dialektussal rájuk szólt: Mars, mars fiuk! Menjetek az anyátokhoz! Legszívesebben bizalmas családi körben szeret tartózkodni, ahol végre megszabadulhat az udvari etikett feszélyezettségétől. Ilyenkor egyszerű „vacsorához“ ül, amelyről a főtt burgonyának friss vajjal csak épp egy nem szabad hiányozni, mint a pilzeni sörnek, amit a legtöbbre becsül ilyen alkalmakkor az összes italok között. Vacsora után még egy óráig kedélyesen elbeszélgetnek és azután a császár visszavonul dohányzószobájába és néhány párti skatot játszik. Politikai és katonai kérdések e helyről számúve vannak. Ha a császár nincs uton, minden héten szakit magának egy ilyen csendes estét, amikor se nem uralkodó, sem legfelsőbb hadur, hanem csakis — családapa.

— Uj magyar nemes. A király, mint a hivatalos lap tegnapi száma jelenti, Reiner Vilmos károlyvárosi nagykereskedőnek és gyárosnak, valamint törvényes utódainak, a közgazdaság és közjótékonyág terén szerzett érdemei elismerésül, *Banijai* előnévvel a magyar nemességet adományozta.

— A Fenyvesi—Olay-ügy. A képviselőház tegnapi ülésén történt ismeretes incidens folytán Fenyvesi Adolf gyorsíró-főnök fia, dr. Fenyvesi József ker. miniszteri titkár ma délből Fodor Jenő és Komjáthy Pál miniszteri titkárok utján provokáltatta Olay Lajost. Dr. Fenyvesi József azon a jogczimen avatkozik bele az afférbe, hogy édes apja hetven esztendő s így magas kora miatt nem vehet elégtételt a sértésekért; ez a kötelesség tehát őt, a fiut illeti.

A segédek távirati uton léptek a fővárosból távollévő Olayval érintkezésbe.

— **Kossuth Lajos arcképe.** Kossuth Lajosnak sok arcmása van forgalomban, de minden, ami rávonatkozik, ami az ő halhatatlan egyéniségét újra meg újra emlékezetbe hozza, értékes és becses valamennyiünknek. Most *Roskovics* Ignác festő Kossuth Lajosnak egy eddig ismeretlen arcképét fedezte fel. A képet *Parlaghy* Vilma, külföldön élő művésznőnk festette 1885 táján, természet után, Turinban. A budapesti család a művésznőtől vásárolta meg annak idején a festményt, mely bár nincs minden részében kidolgozva, egészében a kész portait benyomását teszi. *Roskovics* levelet írt *Kiszely* Géznak, a képviselőház gazdasági igazgatójának s figyelmeztette, hogy ajánlja a képet politikai köröknek figyelmébe. *Kiszely* azonnal elment *Roskovics*hoz, kit gyengélkedése lakásához köti s ott a véletlenül jelenlévő *Drohobeczy* püspökkel együtt szemügyre vették a festményt. *Roskovics* Ignác, mint szakértő, kijelentette, hogy az arckép tényleg *Parlaghy* Vilma munkája s mivel névalírás nincs rajta, hátlapjára felírta: „*Parlaghy* Vilma festménye.“

Kiszely ma délelőtt a képviselőházba hozta a képet s ott megmutatta *Leszky* Gyula orsz. képviselőnek, aki viszont azonnal felhívta rá *Kossuth* Ferencz kereskedelmi miniszter figyelmét, ki miután hosszasan szemügyre vette, a következőképen nyilatkozott:

— Nagyon szép festmény s feltűnően hasonlít. Én is festettem s ismerem *Parlaghy* Vilma ecsetkezelését s magam is merném állítani, hogy ez az ő munkája.

Leszky képviselő, a képviselőház háznagya, *Kossuth* és *Roskovics* nyilatkozata alapján, azonnal megvásárolta 500 korona árban a képet az országos függetlenségi kör számára. A festmény ülő helyzetben ábrázolja *Kossuth* Lajost.

— **A Tulipán-szövetség Ausztráliában.** Melbourneban nemzetközi nőmunkakiállítást rendeznek, amelyen, hála néhány lelkes magyar hölgy buzgó-ságának, résztvesz a magyar háziipar is. *Batthyány* Lajos grófné, mint a Magyar Védőegyesület háziipari szakosztályának ügybuzgó elnöke, azonnal a meghívó kézhez vétele után dicséretes törekvéssel hozzálátott a magyar osztály szervezéséhez és munkálkodását rövid idő alatt siker koronázta. A melbourne-i kiállításon meglesz a magyar csoport, amely előtt piros-fehér-zöld zászló fogja hirdetni:

The State of Hungary.

Az előkészítési teendőkben a grófnén kívül résztvettek: *Benczur* Gyuláné, özvegy *Gosztonyi* Béláné, *Barkóczy* Ilona baronessz, *Horváth* Elemérné, *Pálóczy* *Horváth* Zoltánné, *Bán* Dezsőné, *Szmik* Antal és *Dobieczy* József. A kiállítással kettős célt akar elérni az egyesület; egyrészt szerepelteti Magyarországot a többi nemzetek közt, másrészt kereskedelmi összeköttetéseket létesít a külfölddel. A kiállítandó tárgyak nincsenek nagy számmal, de kigondolásuk, kivitelük a magyar munkásnők színérképét, tehetségét és izlését dicsérik. Gyönyörűség nézni, hogy az egyszerű magyar munkás mit produkált. Kétszázhuszonkét darab eladásra, számtan tárgy indul utnak Melbourne felé, ezeken kívül az egyesület, tájkozottatandó az érdeklődőket a magyar nép művészetéről, elküldi *Malonyai* Dezső „A magyar nép művészet“ című munkáját. A bemutatandó minták közül, amelyeknek alapján megrendeléseket lehet eszközölni, ki kell emelni a komáromi fiókegyesület munkáit. Az eladásra szánt darabok közt feltűnnek sárvári *Márton* Mártonné és nyársói *Szabóné* kalotaszegi varratosai, *Istváni* Jánosné himzett kendői, gróf *Zichy* Sarolta himzése. A gödöllői ipar-telep pompás párnákat küld, *Szontagh* nővérek ügyes szövési csipkéket. Szeptemberre nyílik meg a melbournei kiállítás, amelyen a magyar kéziipar semmiesetre sem fog csufot vallani.

— **Kinevezések.** A földmívelésügyi miniszter *Náray* András Jenő okleveles gazdasz, szigorló állatorvost, a magyaróvári gazdasági akadémia állatboncz-, élet-, egészségügyi és tejjgazdasági tanszéke mellé két év tartamára tanársegéddé nevezte ki. Ugyancsak a földmívelésügyi miniszter dr. *Wellmann* Oszkár kaposvári járási m. kir. állatorvost a budapesti állatorvosi főiskolához f. évi július hó 1-től kezdődőleg a IX. fizetési osztály harmadik fokozatába segédtanárrá nevezte ki.

— **Házasság.** *Haas* Pál, özv. *Haas* Pálné fia (Deésről) szombaton tartotta esküvőjét *Imreh* Margittal, nyárádszentimrei *Imreh* Domokos bethleni ügyvéd nyug. járásbíró leányával.

Kálmán Jakab nagybecskereki pénzügyi számtiszt eljegyezte *Ohrenstein* Matildot Fogarason.

— **Nagy Miklós halálához.** Nagy Miklós tragikus család országszerte nagy részvétet keltett, s mindentinnen tömegesen érkeznek a részvétiratok a gyászoló családhoz. A szerencsétlen véget ért ember holttestét, mivel ő maga kívánta, ma délelőtt a törvényszéki bonczatani intézetben felbonczolták. A bonczolást dr. *Gyulay* Elemér tanársegéd végezte s jelen volt annál a család házi-orvosa: dr. *Lengyel* Lajos is. A temetést a család kérésére a Budapesti Ujságírók Egyesülete rendezi. A holttestet a bonczolói intézetből még ma este átszállítják a kerepesi-sírkert halottas-házába, ahonnan holnap, pénteken délután fél négy órakor lesz a temetés az evang. református egyház szerelartása szerint. Ugyanabban a sírkertben fogják örök nyugalomra helyezni Nagy Miklós tetemét a székesfőváros tanácsa által följelölt diszírba, *Tóth* Béla mellé, a Deákmauzoleom közelébe. Egyházi szertartás után a „Vasárnapi Ujság“ részéről *Hoitsy* Pál országgyűlési képviselő, a lap jelenlegi szerkesztője mond bucsuztatót, míg az ujságírók nevében *Cziklay* Lajos, az egyesület ügyvezető-elnöke bucsuztatja el a sírnál. Az Ujságíró-Egyesület kegyelete jeléül hatalmas babérkoszorút helyez az irodalom halottjának koporsójára, szalagján ezzel a fölirással: „Nagyérdemű tagjának. — A Budapesti Ujságírók Egyesülete.“ Ugyancsak koszorút tesz le az „Otthon“ írók és hírlapírók köre is.

A „Vasárnapi Ujság“ szerkesztősége a következő gyászjelentést adta ki:

A „Vasárnapi Ujság“ szerkesztősége mély fájdalommal jelenti, hogy Nagy Miklós, a „Vasárnapi Ujság“nak 1867-től 1905-ig szerkesztője, — aki 38 éven át teljes odaadással élt e nemes hivatásának és minden munkáját, gondolatát e lapnak szentelte — e hó 10-én délelőtti fél 10 órakor elhunyt. Budapest, 1907. évi július hó 10-én. Emelékét hűségezen megőriztük lelkünkben.

A család gyászjelentése a következő: „Fájdalomtól megtört szívvel jelentjük, hogy édesatyánk, Nagy Miklós, a „Vasárnapi Ujság“ nyugalmazott szerkesztője, e hó 10-én reggel fél 10 órakor, 67 éves korában, váratlanul elhunyt. Temetése a Kerepesi-úti temető halottas-házából e hó 12-én, délután 4 órakor lesz az ev. ref. egyház szertartása szerint. Budapest, 1907. évi július hó 10-én. Nagy Dezső, Nagy Tibor, Nagy Miklós, Nagy Pálma férj. Schmidt Béláné gyermekei; özv. Szász Domokosné szül. Nagy Ilka testvére; Szász Károly unokaöccse.

Koszorút küldöttek az elhunyt ravatalára: A gyászoló család, A Franklin-Társulat, Az Ujságírók Egyesülete, A Hírlapírók Nyugdíjegyesülete, A „Vasárnapi Ujság“ szerkesztősége, Révay testvérek, Thallóczy Lajos udvari tanácsos, főlevéltáros, Zempléni Árpád, A Magyar Képzőművészeti Társulat, A „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatala stb.

— **A császár nem utazik.** Közvetlenül az indulás előtt a fehér csárnak ismét az inába szállt a bátorsága. Nem utazik Darmstadtba, nem találkozik a német császárral, hanem otthon marad a palotában, ahol hűsek a pánczélszobák, ahol az emeletes falu kertben is finom a levegő s ahol minden bokorban az atyuska hű katonája őrködik a minden oroszok csárjának életére. Az orosz császár igen szereti testvérkáját, Vilmos császárt, egyszer találkozott is vele a nyílt tengeren, ahol az erélyes császár megmosta az ingadozó batuska koronás fejét, de annyira még sem kedveli, hogy nagyokat pukkanó bombáknak, sísteregve explodáló uszóaknáknak tegye ki drága életét, amelyre a nagy orosz birodalomnak még hosszú ideig szüksége van. Az orosz császár tehát levélben fogja biztosítani szeretetéről a németek császáraját, de ő maga otthon marad. Így jelenti ezt az udvari miniszterium, ennek pedig hinnünk kell.

— **A vasúti kérdések.** Bécsben a mai nap folyamán a magyar és osztrák vasúti szakreferensek beható tanácskozást folytattak a kiegyezés körébe tartozó vasúti kérdésekről. A tanácskozást osztrák részről *Schonka* osztályfőnök, magyar részről *Csatáry* udvari tanácsos vezették.

— **Leégett fűrészgár.** Az olaszországi Citta St.-Angeloban, a Bajochi-féle lőszergyárban tegnap óriási tűz pusztított. A robbanások egy embert megöltek és megsebesítettek. Hír szerint a gyár tulajdonosa is az összeomlott falak alatt lelte halálát.

— **Megöltek egy tanítót.** Véres gyilkosság történt ma éjszaka a fővárosban, amelynek áldozata *Major* Gábor tanító. A szerencsétlen, nagy családú embert egy jó barátja, *Schild* Antal kertész szurta le, akivel egész éjszaka együtt mulatott. Az eset részletei a következők:

Tegnap este a Hajcsár-ut 24. számú korcsmájában mulatott *Schild* Antal kertész, aki üres óráiban díjbirkózó is, továbbá *Sági* András kenyérsütő mester, *Major* Gábor fővárosi tanító és *Komócsy* Lajos kertész. A mulatozás éjfélutánig vidáman folyt. Boroztak, pezsgőztek. Ekkor azonban a társaság valami fölött összeveszett. A czivódásból verekedés támadt és a társaság tagjai egymásra rontottak. A vendéglős csitítani igyekezett a verekedőket, de amikor látta, hogy ez nem sikerül, az egész társaságot kiszorította alkalmazottaival az utcára. Most már ott folyt tovább a verekedés. A nagy lármára, czivódás zajára rendőrök siettek elő. Egy rendőrelőőr és két rendőr csendre intették a zajongókat és szíjjelválasztották a verekedőket. *Komócsy* ekkor felkiáltott: **Megszurtak!**

A kertész kezén tényleg vérzett és késtől eredő vágás volt rajta. *Komócsy Sági* András kenyérsütő mestert vádolta a bicskázással. A rendőrök ekkor felszólították *Ságit*, hogy menjen velük az őrszobába. Erre a felszólításra az egész társaság megindult. Alig tettek azonban néhány lépést, az alaposan berugott emberek ismét egymásra rontottak.

A szóváltás hevében *Schild* pofonította *Major* *Major* ekkor botját magasra emelve, végigvágott *Schild*en. A díjbirkózót az ütés felbőszítette, bicskát rántott s mielőtt a rendőrök megakadályozhatták volna, *Major* megvágta. A kést azután elhajtotta. A vágás rettenetes volt. A jobb halántéktól a nyakig húzódott. *Major* néhány lépést még tett előre, azután összerogyott. A rendőrök ekkor közrefogták az egész társaságot és őrizet alá vették, majd értesítették a mentőket és a főkapitány-ságot. A mentők azonban már nem segíthettek a szerencsétlen emberen. A kés átmetszette az ütőeret, és elvérzett. Csakhamar megérkezett a gyilkosság színhelyére dr. *Csiszár* rendőrségedfő-galmazó és dr. *Rónai* Sándor rendőrorvos. A halottat ugyanazon a helyen találták, ahol összeesett. A gyalogjáró szélén, a közúti vasút épülete előtt, hanyatfekve. A rendőrorvos megállapította, hogy a vágás hossza tíz centiméter s a seb annyira széjjelnyitott, hogy a szélessége három centiméter. A támadás oly heves volt, hogy kalapja kamiráját is elmentette a kés.

A nyomozás során kihallgattak számos tanut, köztük *Komócsy* Lajos kertészt, *Sági* András kenyérsütő mestert, *Werner* József fűszerest, *Bota* Béla kalapossegédet, *Schiff* Károly mészáros és *Torma* kereskedősegédet. Ezek valamennyien a korcsmában voltak és egybenhangzóan azt vallják, hogy *Major* már ittas volt, amikor a korcsmába ment. Ott egyideig ivott tovább, miközben összeveszett több emberrel. A czivódásból általános verekedés lett, amelyben mindenki résztvett. Amikor a zürzavar általános lett, a korcsmárosné kiutasította vendéglőjéből a czivakodókat és az utcán folyt tovább a verekedés. Közben azután a leírt körülmények között történt a gyilkosság.

Valamennyien látták, amikor *Schild* megszurta a tanítót. *Schild* tagadja, hogy ő lett volna a gyilkos. Azt vallja, hogy neki nem is volt kése. Megtalálták azonban a véres kést is, amelyben azonban *Schild* hozzátartozói nem ismerik fel a díjbirkózó kését. *Schild*et mindennek daczára, az egybehangzó tanuvallomások alapján letartóztatták. *Schild* budapesti születésű 58 éves kertész. A Zuglóban lakik. Nős ember, hat gyermeke van. Az áldozat *Major* Gábor kecskeméti születésű 32 éves zuglói elemi iskolai tanító. Négy gyermek atyja. A *Komócsy*-utca 26. szám alatt a saját házában lakott. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Villámütött aratók.** Németszenpéteri fölött óriási vihar vonult el tegnap. A villám sűrűn lecsapott és agyonstújtott hat aratót, akik nem tudak idejében menekülni.

— **Emlékezzünk Andréeről.** A tudomány fejlődésének s a fejlődés körül folyó — soha meg nem szűnő harcoknak meg vannak a maga dátumai, amelyekről az emberiség soha sem feledkezik meg. A napi krónika pedig, mely az aktuális eseményeket jegyzi, hogy informálja a világot arról, ami ma történt, tisztességet teljesít, amikor ezeken a dátumokon visszpillantást vet a múltba és közelmúltba, fölidézi a hősök és vértanúk emlékét, hogy azoknak is emlékezetbe hozza őket, akik az élet sietős munkája közepett, harcban a létért, esetleg megfedkezének arról, hogy kik voltak azok, akik az emberiségért éltek, küzdöttek és meghaltak. Ilyen dátum van ma, július 12-ikén. A mai napon van tíz esztendei évfordulója annak, hogy *Andrée* Ágost, a tudomány és tudásszomj vértanúja, két hősies társával *Strindberg* Nils-el és *Fränkel* Kunddal a Spitzbergák északnyugati csúcsáról léghajóra szállt, az auktikus szelek szárnyaira bízta magát, hogy a fellegek között elérje az északi sarkot, földgolyónknak ezt a rejtelmet, ahová eddig csak az emberi fantázia ért el, de emberi láb még nem tapodott soha. A halált megvető, a szörnyű polusi viharokkal szembeálló aeronauták felszálltak, de azóta emberi szem nem látta őket. Harmadnapra postagalambok érkeztek a léghajóról s az emberiség, amely leste a híreket a felfedezőkről, már-már azt hitte, hogy a hihetetlenül vakmerő kísérlet sikerülni fog. De azóta hír nem hallatszott róluk. Bizonyos, hogy az auktikus orkánok elsodorták a léghajót, vagy belevágták az örökös jéghegyek közé és ott pusztultak el a tudomány vértanui gyanánt a jég világában. Akármilyen tragikus sors érte utól őket, mégsem retenti vissza a tudomány hőseit. Éppen most készülődik *Wellmann*, hogy expedíciójával együtt *Andrée*nek és társainak nyomába lépjen s felszálljon a fellegek közé, hogy elérkezzék az északi pólusig. Inkább vonzó példaképen szolgál az igazi bátraknak és hősöknek, akik a tudásra szomjaznak és új perspektívákat akarnak nyújtani az emberiségnek. Sikerül-e, vagy nem a nagy vállalkozás, nem tudni, az emberiség bizonyára a legmélyebb rokonszenvvel kíséri az utat, de *Andrée* és társai a nevüket örökre bevészték az emberiség emlékezetébe. *Andrée* felszállásának és eltűnésének körülményeit az alábbiakban rekapituláljuk:

André utitársai *Strindberg* Nils és *Fränkel* Kund voltak. A hajó délután harmadfél óraker szállt föl s a terv az volt, hogy a társaság a dán szigetéről a Spitzbergák északnyugati sarkának tart s onnan indul tovább az északi sark felé. A felszállást lassan és nagyon óvatosan készítették elő; sikerült is minden baj nélkül, de csak nagyon kevés tanúja volt a világot izgató eseménynek. A hajó, ahogyan fölemelkedett, el is tűnt a nézők szeme elől. Mint valami égi csoda. Harmadnap jött felőlük az első hír, galambposta hozta és arról szólt, hogy a léghajó utja nagyon kellemes. Pár nappal később fémmel borított uszó bóját találtak a tengerben, ebben is volt üzenet a levegőben járó utazóktól, de ettől fogva semmi, semmi hír sem jött fölülük s amit irtak róluk és utjukról, jámbor kitalálás volt csupán. Az északi sark színterje jeges keblére ölelte a tudomány utöröit és többé nem is hocsátotta el. Hol érte el őket a végzet? A jeges hullámokban hánykolódnak-e még, vagy jégtáblák közé szorultak? Vagy jegesmedvének lettek tápláléka? Soha, soha sem fogjuk ezt megtudni. Mikor először irták az újságok, hogy valószínűleg elpusztult *André* és 2 társa, sokan mondták, hogy vállalkozása örültség. De ezt csak azok mondták, akik minden törekvés értékét az eredményről ítélik meg. *Andrée* nem fogott könnyelműen a vállalkozásába. Nagyon sokáig készült rá és sokáig számított a mérlegelt, hogy milyen eredményt érhet el s csak amikor valószínűnek látta, hogy célját, ha sok küzdés és szenvedés árán is, de elérheti, akkor szánta el magát a nagy és merész utra. Nem tudja a világ, hogy *Andrée* kudarcával mit vesztett s hogy az északi tájak kutatásában meddig jutott volna már a tudomány, ha vállalkozása sikerül. Nagyot akart és akaratának erős voltát a halálával pecsételte meg. Méltó ezért az egész világ elismerésére.

— **Öngyilkos hírlapíró.** *Jancsó* Béla hírlapíró, a „Népszava“ munkatársa, tegnap éjjel öngyilkos módon vetett véget életének. *Jancsó* Béla szorgalmas munkása volt a magyar hírlapirodalomnak s öngyilkossága hírlapírói körökben őszinte részvétet kelt.

— **Magyar tudós Afrikában.** *Katona* (Kittenberger) Kálmán, aki a múlt évben elment Északkelet-Afrikába, hogy ott a dunakilok földjére behatoljon és az ismeretlen vidékeken zoológiai gyűjtéseket eszközöljön, hazatérőben van és valószínűleg szeptemberben ér a fővárosba. *Katona* nem először jár Afrikában. 1902-ben a Kilimandsaro környékére ment le, ahol teljes négy évet időzött, bámulatos szorgalommal gyűjtve a természeti tárgyakat és sok becses felfedezéssel gazdagítva a tudományt. Onnan súlyos betegsége miatt tért vissza és alig hogy kiheverte baját, újra utra vitte az a lelkesedés, mely egész lényét a természet csudái iránt betöltötte. Mostani útját nem kísérte a szerencse. Bár a partvidéken teljesen felszerelte magát az utra, nem tehetette meg felfedező kirándulását a danakilok országának belsejébe, a hosszasan dúló abessziniai harcz miatt. Belenyugodott sorsába a partvidéken, Asszabban telepedett le, ahonnan a vidéket alaposan átkutatta. Felkereste a Vörös-tenger apró szigeteit is és érdekes anyagot hordott össze. Ezt az ornitológiára és entomológiára igen becses gyűjteményt a Magyar Nemzeti Múzeumnak küldötte meg. A tudós teljesen a maga erejéből ment le, éppen úgy, ahogy az első útja alkalmából és nélkülözésekkel küzdve is lelkesedéssel, buzgó, fáradságot nem ismerő munkájával, sok őzletlen szolgálatot tett a tudományak és sohasem felejtette el, hogy magyar.

— **A fürdés.** Az orvosok vitatkoznak egy aktuális kérdéssel: — mikor fürdünk. És mint rendesen, ha orvosok vitatkoznak, most is ahány orvos, annyiféle vélemény. Az egyik azt mondja:

— Legegészségesebb reggel fürdeni.

A másik azt mondja:

— Nem igaz! Legjobb délben fürdeni!

Mire a harmadik rájuk tromfol:

— Mese! Legjobb este!

Gondoltuk magunkban, hogy az orvosok, azok vitatkoznak tovább, amennyit akarnak, mi más oldalról fogjuk megtudni, mikor a legjobb a fürdés. Elküldtük egyik megbízható munkatársunkat, Póky egy számozott villanyoson járjon el néhány helyen és hozzon érdekes válaszokat.

Késő éjjel visszakértült munkatársunk és a következő válaszokat hozta:

— A legjobb fürdeni a lumpolás után.

Pookh Jenő,
1. éves jogász.

A legjobb fürdeni, ha kevesen látnak.

Szende Szeréna,
hajadon.

A legjobb fürdeni, ha sokan látják.

Viola Miczi,
a Kültetki Színház tagja.

A legjobb fürdeni aranyban.

belényesi Schwarcz.

Hát jó fürdeni?

R. Cziczesebeizer.

Munkatársunk ezek után beszüntette a további kérdésközléseket. A közönség most már tudja, mikor a legjobb fürdeni...

— **Megfutamodott viczinális.** Az anyós után a viczinálisra faragják a legtöbb anekdotát. A szegény kávédaráló masina pedig nem védekezik a sok jó és rossz tréfa ellen, hanem megadással viseli sorsát. Ha elindítják, nagy igyekezettel pöfög és szuszog a pályán, arról persze nem tehet szegény feje, hogy nem is telik tőle nagyobb gyorsaság. A késésekért azonban szidják, piszkolják, parasztgyerekek kinevetik lassúságáért és versenyt futnak vele, lefőzik. Valóságos hamupipőkéje a vasutnak a szegény viczinális. Az örökös kicsinyléstől, szidástól meggyávu és még jobban megalap a viczinális. Annyira elveszté bátorságát, hogy megtörténhetik vele az, ami tegnap megtörtént: az arad-csanádi motoros utközben meglátott valami feketeséget, erről úgy megijedt, hogy nyomban visszafordult és elszaladt. Szaladt, amíg csak ki nem fogyott belőle a szusz. Komolyra fordítva a dolgot pedig az történt, hogy a mezőhegyesi állomáson elszabadult három teherkocsi és a nagy széltől hajta rohant a lejtős pályán. Pereg felől ugyanakkor közeledett a motoros, amelynek vezetője észrevette a veszedelmet és egyszerűen visszafelé indította a motorost. Lihegve, prüszkölve szaladt a viczinális az üldöző teherkocsik föl, amelyeket *Batonyán* úgy fogták el, hogy vak vágányra telettek őket.

— **A jövő háborúja.** *Martin* Rudolf kormánytanácsos, a berlini császári statisztikai hivatal tisztviselője, aki az orosz pénzügyekről, a jövő háborújáról, amelyet léghajókon fognak megvívni és több más kérdéssel írott munkájával széleskörű megdöbbenést keltett, most új alkotással ajándékozta meg a világot: könyvet írt „II. Vilmos császár és VII. Edvárd király“ címmel, amely a német-angol háborúval foglalkozik, mint amely háború a szerző véleménye szerint előbb vagy utóbb elkerülhetetlen lesz. A könyv azzal kezd, hogy minden igaz német hazafinak mélyen el kell keserednie azon, hogy a német pénzt orosz kölcsönökbe fektetik bele, ahelyett, hogy a pénzen a német haditengerészetet megerősítsék, vagy vele a német léghajó-haderőt megalapítsák. Abszurdum, mondja, hogy a német pénz az ellenségek hadi pénztárát megtölti, s ugyanakkor a német hadi pénztár üresen áll. *Edvárd* király, a „ravasz politikus“, mondja tovább a könyv, minden előkészületet megtett arra, hogy bennünket körülkerítsen és megsemmisítsen. De hibát követett el. Az angol szövetség a francziával, a spanyollal, az olaszszal, a japánnal és az oroszszal, és ezt nem szabadott volna megtennie, mert így tulságosan elárulta magát és fölhívta a németiséget arra, hogy szedje össze minden erejét és ragadja magához a világhatalmat. A háború kitör tehát. És már az elején ki fog tűnni Anglia gyöngesége. Anglia legnagyobb királya mindenre gondolt, csak egyet felejtett el, a légi haderőt. *Edvárd* király nem léghajós. *Edvárd* még sohasem ült léghajón és soha a levegőből nem nézett meg le a világra. Ez végzetes mulasztása neki. Mert a német hadsereg, — amennyiben hallgat a szerzőre, — föl fogja magát hadi-léghajókkal szerelni. S most a szerző részletes programot dolgoz ki. *Gróf* *Zeppelin* alumínium-léghajója, ugymond, mai formájában, 11.000 köbméter gáztartalommal, harmincz embert bír el. Ha a léghajó átmérőjét tizenkét méterrel tizenegy méterre szűkítjük, már hetven embert bír el. Egy ilyen léghajó körülbelül félmillió márkába kerül. Négyezer léghajón 280.000 embert küldhetünk *Norderney*-ből Angliába. A távolság 400 kilométer; nyolcz óra alatt meg lehet az utat tenni. De francia partól egy óra alatt átérhet a léghajó. Ilyenformán egy éjszakán nyolcz ízben lehet csapatokat átszállítani. Tüzérségre nincs szükség. A léghajók torpedókat vehetnek ki, s ez teljesen helyettesíti a tüzérséget. Ez a szerző haditerve. Ez az, amit *Edvárd* király elfelejtett, és amit *Vilmos* császár nem fog elfelejteni. A szerző még kifejti, hogy Anglia vagy abbahagyja német-ellenes politikáját, vagy meg fogja ismerni a németek erejét. A könyv végül teljesen fantasztikus külpolitikai alakulásokról szól és végképp humorba vész. Németországban közderűtséggel fogadták a fejtegetéseket és csak azt kifogásolják, hogy a szerző császári hivatalnok és ezt még utóbb félreérthetik Angliában.

— **Az elmezavar halottja.** Ujvidéken ma hajnalban három óraker agyonlőtte magát *Hesz* Miklós takarékpénztári főkönyvelő. Az öngyilkos mintahivatalnok volt, aki értékeket nem kezel és teljesen rendezett anyagi viszonyok között élt. Tettét elmezavarban követte el. A sokat dolgozó emberen már napok óta erőt vett az üldözési mánia. Azt képzelte, hogy egy kellemetlen afférja, amely hat évvel ezelőtt volt egy éjjeli mulatóhely tulajdonosával, kitudódott és hogy ezt az ügyet a lapok szelvézni fogják. Izgatottan járt-kelt és mindenkitől megkérdezte, benne van-e már az ügy a lapokban. A takarékpénztár igazgatójának tegnap azt jelentette, hogy el kell vándorolnia a vidékre, mert az újságok tele vannak az ő viselt dolgaival. Három levelet hagyott hátra és ezekben ugyanezeket jelölte meg tettének okául.

— **A szolgálati biztosítékok visszaadása.** A hivatalos lap maközli a pénzügyminiszternek rég várt rendeletét a szolgálati biztosítékok megszüntetéséről szóló 1904: VII. törvénycikk végrehajtása tárgyában.

— **Amerikaiak a belügyminiszternél.** Az amerikai szenátus megbízásából, mint már jelentettük, *Dillingham* szenátor és *Mr. Wheeler* jelenleg Budapesten időznek, hogy a kivándorlás ügyében tanulmányokat folytassanak. Az amerikai urak ma a képviselőházban megjelentek *Andrássy* Gyula belügyminiszternél, aki igen szívesen fogadta őket és hosszabb beszélgetést folytatott velük.

— **Egy művész betegsége.** *Bruck* Miksa, az ismert festőművész, nikotin-mérgezés következtében súlyosan megbetegedett. Állapotában a napokban oly kedvező fordulat állott be, hogy nemsokára ismét megkezdheti művészi munkásságát. *Bruck* ülés céljából néhány hétre *Bártfára* utazott.

— **Apostolok viszálykodása.** Csak nagy tömegnek, a nép nagy együtteségének van „ideálja”, az egyének a tömegért: nincsen — csak önmagáért. De hangsúlyoznunk kell, hogy az „ideál” a népek összlelkében születtek és csakis ebben él. Hosszu évezredek véres küzdelmei kivül egyebet sem köszönhetett neki soha és ha soha talán valaki azt gondolná, hogy az emberiség nélküle is eljutott volna a mához, vévedne, mert az „ideál” a nagy fejlődési törvénynek egyik hatalmas rugója, vagy jobban mondva: végrehajtója. Eddig úgy hittük — oh, még nagyon sokáig fogják hinni — hogy az egyéniség adja a népek „ideál”-jait. Pedig, hogy ez megfordítva áll, azt nem egy tudós, így Savanarola, Luther, Schopenhauer és még mások pályája is bizonyítja. Elegendő talán az utóbbit kiemelni, aki oly időben írt, mikor a miszticizmus és emfazissal kevert pesszimizmus kezdett divatba jönni. Vagyis oly irányoknak nyitott utat, melyeket a kor és a körülmények már előkészítettek.

Helytelen ennélfogva az előbbi felfogás, amelyet különben napról-napra kiáltó példákkal gunyol az élet és olyan paradoxont csinált belőle, amely a szellemi, gazdasági, politikai küzdelmek összes groteskségeinek fölébe helyezkedik.

Az „ideál” egy világosabb, kifejezőbb szóval helyettesítette Ibsen, akit legjobban igazol a XX. század a századvégi szellemóriások közül. És ez a szó a „*hazugság*”, *élethazugság*, sőt: *Szent-Élet-Hazugság*! Igen, mert az élethazugság szerinte egy stimuláló elem, forrás, őanyag. Azt vallotta a sugaras magasságok ősz remetéje, hogy ha az élethazugság helyett mást nem adhatunk: ne forgassunk ki belőle, ne foszszunk meg tőle senkit se. És miért ne vonatkoznék ez éppen úgy egyes osztályokra, mint ahogy vonatkozik embertársainkra? . . .

Nos tehát, akik a tömeg ideáljainak irányító szerepét magukra vállalják és reális alapot teremtvé nekik, azokat a reális valóság talajába ültetik, — amelyen kivül az ideálok nagyobb varázst aligha adhat valami — azoknak kötelességük ezt a szerepet becsületesen végig is játszani! Vigyázniok kell arra, hogy az az alap meg ne rendüljön, szilárd maradjon az ideálok alatt, hogy a talaj törsége le ne leplezhető a tömeg előtt, hogy azt a reménysugarat, amelyet a tömegben a reális valóság talajában való gyökerezésnek látszata ébresztett és amely vizszi nyújt nekik, amelyből erőt merítenek a további küzdelemre: meg ne törjék, el ne homályosítsák.

Mégis legutóbb is tanui voltunk egy kiábrándító, agitációnális baklövésnek deklarálható, nem tudatosan végzett, de akaratlanul bemutatott kísérletnek, melyet önmagukon hajtottak végre a nagy eszmék apostolai és vele a legvilágosabban az ellenkezőjét bizonyították mindannak, amit eddig hirdettek. Bebizonyították, hogy kicsinyes érdekekkel szemben ők is olyan gyarú emberek, mint azok, akiket a jövő harmóniája, a jövő humanitása felé akarnak vezetni. Láttuk, hogy azok, akik a gyűlölség kuforrásai ellen harcolnak, éppen ennek a magvait hintik el egymás között. Láttuk, hogy akik az egyenlőségről prédikálnak a tömegnek, azokat az „ideál”, az „eszmé” nem képes össze-forszítani; akik a társadalom testéről a sarat akarják letisztítani, sarat dobálnak egymásra.

Főlösképpen talán az esetre konkrét formában utalni, hisz ez volt a clouja az utóbbi hetek eseményeinek, de emellett talán kevesebben szerettek tudomást arról is, hogy míg az apostolok egy része vádaskodott, egy másik pár, *Jászi* és *Diner*, kivégezték egymást. Ki tudja, miért? . . . Talán csak nem olyasvalami jutott egyiknek a tudomására, hogy a másik nem önmagáért változtatja a világot, hanem sokkal becsesebb és nagyobb anyagi eredmény fejében üzi az apostolkodás szerepét?

— **Rákóczi zárandokai.** A szombathelyi közigazgatási tanfolyam tizenkilenc növendéke, Kiskos István városi tanácsos vezetésével, Kassára való zárandokutjukban, ma Székesfehérvárra érkezett. Elszállásolásokról a város gondoskodott és este lakomát adott tisztelőikre. Egy napi pihenő után holnap folytatják útjukat Kassa felé, hova e hó 26-án érkeznek. A zárandokok Kassán egy ezüst koszort helyeznek Rákóczi Ferencz sírjára.

— **Brankovics György patriarka becsületsértési poro.** Abban a becsületsértési perben, melyet Brankovics György patriarka a kongresszusi választmány azon tagjai ellen indított, kik ellene a számadásokból folyólag a rosszaló határozatot hozták, a zágrábi semmitőszék a karlócazi járásbírósi helyeit a mitroviczai járásbírósi delegálta. A mitroviczai járásbírósi e per tárgyalására július 29-ikére tűzte ki a határnapot. Erről az összes feleket végzésileg értesítették.

— **Lépfene Pozsonyban.** Megirtuk, hogy Pozsonyban az utóbbi napokban több lépfene megbetegedés fordult elő, amelynek eddig hat áldozata halt meg. A megrémült lakosság még továbbra veszedelem nagyságát és azt rebesgeti, hogy további megbetegedések, sőt halálozások is előfordultak, ezeket azonban a hatóság eltitkolja. Az előfordult megbetegedésekről és az ennek kapcsán megindított vizsgálatról most a következő értesítést veszszük Pozsonyból:

Pozsonyi m. kir. állategészségügyi felügyelőség, illetőleg annak vezetője, Gracsányi Gyula állategészségügyi főfelügyelő, a pozsonyi rendőrséggel egyetértőleg az első megbetegedés tudomásulvétele után haladéktalanul megindították a nyomozást abban az irányban, hogy megállapítsák a megbetegedéseket okozó marhahúst az egyik áldozat, Lukács főkalauz, az egyik vásári mézárúszéken vette. Ő maga és ita béle is haltak a hus élvezetében, felesége és leánya azonban, bár szintén megbetegedtek, ma már túl vannak a veszélyen. Most kedden a járvány-területről újabban behozták egy ökrnek és egy tehénnek a husát. Gracsányi főfelügyelő és Palm városi főorvos rendelkezéseire azonban ezeket elkobozták. Petőcz aispán utasította a dunaszerdahelyi szolgabírósi, hogy a kiküldött állatorvosokkal együttesen szigorú vizsgálatot tartsanak a gyanus területen és szükség esetén rendeljék el az állategészségügyi zárlatot. Az eddigi vizsgálat megállapította, hogy Fleischmann Simon mézárúsz július 8-án Felbáiban egy kisczárától egy ökröt vásárolt, amelyik annyira beteg volt, hogy annak sürgős levágatása vált szükségessé. Ezt a hus Fleischmann Pozsonyban egy Klich Rudolff nevű mézárúsznak adta el. A szolgabírósi megállapította azt is, hogy Fleischmann a múlt hó 21-én hasonló körülmények között vásárolt marhát Sülyben Mézárúsz József nevű gazdától. Ezt is haladéktalanul kellett levágni, a hus pedig Pozsonyba került. Megállapították azt is, hogy Fleischmann rendszeren lesoványodott, beteg vagy olyan állatokat vásárolt össze, amelyek más célra már nem voltak használhatóak. A június hó 21-én levágott állat husát illetőleg most kutatják, hogy melyik pozsonyi mézárúshoz került annak idején és azt hiszik, hogy még találni is fognak belőle, mert éppen a kolbászfélékhez a beszórt husdarabokat hosszabb ideig szokták eltartani. Gracsányi főfelügyelő elrendelte, hogy a marhahus ezentúl csak úgy bocsátandó a pozsonyi piacra, ha a hozzáított belső szervek egy részével kerül az állat a hatóság orvos vizsgálatá alá. Pozsony lakossága feszült érdeklődéssel várja a vizsgálat további eredményét.

— **Büntetés a lázításért.** Megirtuk annak idején, hogy *Berbolia* hunyadmegyei községben, az iskola évrő vizsgáján nagy botrányt okozott *Vlad Aurél* országgyűlési képviselő neje és édesanyja, továbbá *Bábolnai* lelkész. Az oláh vendégek az egész vizsga alatt tulhangosan viselkedtek, folyton közbeszólltak és szidták a magyarokat. A tanító és a vizsgálatot vezető elnök ismételtlen figyelmeztették a szenvedelmes asszonyokat, de a jóakaratu figyelmeztetés kárba veszett, *Vlad Aurélné* végül is lázító beszédet mondott az ünnepségre egybegyűlt közönséghez. A dévai ügyészség a magyargyűlő asszonyok ellen izgatás miatt eljárást indított. Azonkivül eljárást indított Fekete Károly algyógyi főszolgabíró is, *Vlad Aurélné*, továbbá a képviselő édesanyja és *Bábolnai* lelkész ellen. Ebben az ügyben Fekete Károly főszolgabíró tegnap tartotta meg a tárgyalást és iskolai botrány okozásért *Vlad Aurélné*, továbbá *Vlad Aurél* képviselő anyját és *Bábolnai* lelkészt egyenként száz-száz korona pénzbírságra ítélte.

— **Aratósztrájk.** Az egri főkáptalan tulajdonát képező és Tisza-Polgár községhez tartozó Folyás, Basa, Nagyszög és Toka tanyákon aratósztrájk ütött ki. Eddig 250 pár arató lépett sztrájkba. — Sopronkeresztúron nem az aratók léptek sztrájkba, amint azt eleinte jelentették, hanem az összes gazdasági cselédek. A sztrájkolók bérfelemelést, kollektív munkaszerződést és a munkaidőnek reggel 6 órától este 6 óráig való megállapítását követelték. A békéltetésnél kitént, hogy a sztrájkolónak fogalmuk sincs a kollektív szerződés lényegéről s azért e feltételtől elállottak, mire némi fizetésjavítás után a munkát újból megkezdték.

— **A délmagyarországi tanítóegylet ma Fehértemplomban közgyűlést tartott,** amelyen gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter nagy lelkesedéssel résztvevő választották és nevére a temesvári tanítói konviktusban egy tanító gyermeke részére alapítvány létesítését határozták el. Az egylet végül még elhatározta, hogy a miniszter arczképét megfesteti.

— **Lezuhant harangok.** A toszkániai Orentóban nagy ünneppé szentelték be a templom új harangjait. Az ünnepségen, amelyen jelen volt *Maffi* biboros, zugott az orgona, szólt a zsoldár és a hívők nagy tömege leste, mikor szólalnak meg csengve-bongva az új harangok. Egyszerre csak óriási robaj rémitette meg a templomban egybegyűlteket: a harangok lezuhantak és agyonnyomtak három embert. Óriási pánik támadt erre s a tolongásban sok ember megsebesült.

— **A nemzetközi sütőipari kiállítás.** A nemzetközi sütőipari kiállítás még július 15-ig marad nyitva. A kiállításon általános érdeklődés tárgya egy a szakemberek, mint laikusok részéről a Werner és Pfeiderer-féle kiváló gépgyárnak kiállítása, amelyet tudvalevően a gépipari osztály egyetlen grand prix-jével és József királyi herczégnek tiszteletdíjával tüntettek ki. Az Iparcsarnokban a világszerte ismert cégnek sütőipari gépei és készületei állandóan nagy érdeklődést keltenek, míg a modern technika és higiénia vívmányai földhasználásával berendezett Werner és Pfeiderer-féle mintasütő, amely a jó hírnévnek örvendő fővárosi sütőmesternek, Huber Antalnak vezetése alatt működik, igen érdekes látványosság. Ugy Hubertot, mint a cég vezérképviselőjét, Marikot aranyéremmel tüntették ki.

— **Katonai hadgyakorlatok a főváros környékén.** A cs. és kir. 11. sz. hadtest tízezered e hó 17-én Budapestről Ujhartyánra és 18-án Örkénybe vonul, honnan e hó 27-én Alsónémedire és 28-án Budapestre menetel. A cs. és kir. 10. számú hadtest tízezered e hó 15-én Budapestről Sáríba és 16-án Örkénybe vonul, honnan e hó 27-én Üllőre s innen 28-án Budapestre menetel.

— **A magyar háziipar palotája a fővárosban.** A magyar háziiparnak és iparművészetnek közelebb új, fényes hajlékot építenek a fővárosban. A város közepén, a Vigadó és a Mária Valéria-utca sarkán most bontották le azt a régi, háromemeletes épületet, melzben hosszú ideig a kassa-oderbergi vasut központi igazgatósága székelt. A régi ház és a telek a magyar államvasutaké volt, amelytől a telket a Magyar Iparművészeti Társulat szerezte meg az új népipari palota céljaira. Az új palotában, melynek építésére pályázatot hirdettek, a társulaton kivül a Tulipán védőegyesület és a pozsonyi Izabella háziiparegyesület fog székelní. E három egyesület a magyar ipar termékeiből gazdag mintagyűjteményt és áruaktárt fog rendezni az új bazárszerű épületben, mely egyik nevezetessége és látványossága lesz a fővárosnak.

— **Összedőlt öntőműhely.** Filadelfiában óriási szerencsétlenséget okozott egy öntőműhely beomlása. Az összedőlt falak állítólág negyven embert temettek maguk alá. Eddig tizenöt holttestet húztak ki a romok közül.

— **Egy apa rémtette.** Petrozsényben egy *Dincze* József nevű asztalossegéd agyifuszos állapotában kiugrott az ágyból és öt éves kis fiát kihurczolta az erdőbe, ahol a gyermeket egy fára felakasztotta. A rémtett után vihar támadt, amely a holttestet letépte a fáról és egy szakadékba dobta. Ott állták meg a bányászok.

— **A selyeming.** Berlinben a néprajzi muzeumból elloptak egy nagybecsű selyeminget, amely Turkestan kínai vidékéről való, gallérija vörös selyem és arany himzések diszítik. A lopást az teszi titokzatossá, hogy a selyem inget olyan helységben tartották, amely a közönség részére nem hozzáférhető, csak muzeumi alkalmazottak járhatnak be oda.

— **Nyakszirtmeredés.** A löcsei helyőrség egy katonája nyakszirtmeredés tüneteit közt hirtelen meghalt. Minthogy ez rövid időn belül már a második eset, a hatóságok szigorú óvintézkedéseket léptettek életbe.

— **Megbűntetett ezredes.** Megirtuk a napokban, hogy Augerre francia ezredest félfizetéssel a rendelkezési állományba helyezték egy napiparancsa miatt, hogy ne teljesítsen olyan parancsot, amely lelkiismeretükkel és meggyőződésükkel ellenkezik. Most Párisból táviratozzák, hogy auxeressi jelentések szerint a múlt éjjel a 14. gyalogezred kaszárnyájában plakátot függesztettek ki, amely felszólította a katonákat, hogy a megrendszabályozott Augerre ezredes lakása elé gyülekezzenek és részesítsék az ezredet óvációban. A plakátot azonnal eltávolították és a dandárparancsnok az ügyben vizsgálatot rendelt el.

— **Szerencsés emberek.** Aki főnyereményt csinál, azt joggal lehet szerencsés embernek nevezni. Ilyen alapon most a nógrádmegyei Losonczon ötven szerencsés ember lakik, mert ennyien ütöttek meg egy főnyereményt. Nemrégiben Losonczon Harmos Hugó odavalló ékszerész tisztán emberséges szándékból csoportot alakított, amely 1000 darab Erzsébet-szanatórium sorsjegyet vásárolt. A legtöbbszörre kis emberekből álló csoportot inkább a jótékony cél vezérelte, mint az üzlet. A jótét meghozta a kellő jutalmat: a csoport megütötte a százezer koronás főnyereményt. Képzelték a szegény emberek öröme, akik eddig alig láttak százkoronást, amikor leolvasták kezeikhez a tekintélyes summákat.

— **Halálozás.** Weil Manó szállító július 11-én meghalt 60 éves korában. Az elhunyt, ki emberbaráti érzelmeinek számos bizonyosságát adta, az ország kereskedelmi és a fővárosi társadalmi köreiből köztiszteletnek örvendett. Holnap, pénteken délután négy órakor kísérik örök nyugalomra az I. Krisztina-körút 81. számú házból.

Turgonyi Lajos mezőturi ref. lelkész, élete 70-ik, lelkészségének 42-ik évében e hó 10-én, hajnali 3 órakor csendesen kimúlt.

— **Elgázolta a vonat.** Belz állomás közelében a vonat elgázolt egy hintót. Egy tizenhat és egy tizenöt éves leány meghalt.

— **Halálos villamos elgázolás.** Ma reggel nyolc órakor a Budapesti Közuti Vaspálya Társaság 27. számú kocsija az Üllői-ut 61. számú háza előtt elgázolta **Hollósi József** hetvenkét esztendőes kovácsmestert. A szerencsétlen ember testét annyira összeroncolták a kerekék, hogy rögtön meghalt.

— **Hazahozott sikkasztó.** **Tiltchinsky** és társa berlini gépgyáros cég évekkel ezelőtti fióküzletét létesített a fővárosban, amelynek vezetésével **Breuer Gusztáv**ot bízták meg, aki aránylag igen rövid idő alatt hatvankétezer koronát elsikkasztott. A hülsen alkalmazott, aki az egész hiányt pezsgőre és orfeumhölgyekre költötte el, az idén januárban megszökött a fővárosból. A rendőrség köröző-levele alapján azonban áprilisban letartóztatták Berlinben. Majdnem három hónapig tartott ellene a kiadatási eljárás, amely végre most befejezést nyert. **Breuer Gézát** erős rendőri fedezet mellett tegnap délután szállították haza. **Szlavek** vizsgálóbíró már ma ki is hallgatta **Breuer**t s elrendelte ellene a vizsgálati fogságot.

— **Veszedelemes örültek.** Egy elmebajos asszony és ugyancsak elmebajos fia nagy riadalmat okozott Karlsbad utcáin. **Preister Mária** és **Károly** nevű husz éves fia tegnap revolverrel lövöldöztek az utcán játszó gyermekekre, majd mikor ezek elszaladtak, a járó-kelőkre. Az üldözési mániában szenvedők kezéből csak hosszas küzdelem után sikerült kicsavarni a fegyvert.

— **Veszélyes összeesküvés.** Monakóból jelentik a New-York Heraldnak, hogy ott összeesküvést fedeztek fel, amelynek az volt a célja, hogy levegőbe röptessék a száraz dockot. Sok dinamitot találtak a dock közelében.

— **Letartóztatott bankpénztáros.** Palermóban letartóztatták a kiewi nemzeti bank pénztárnokát, aki 200.000 rubelt sikkasztott. A pénz legnagyobb részét megtalálták nála olasz bankjegyekben.

— **Restaurant Hiller,** a kontinens egyik legfényesebb, Berlinnek pedig legelőkelőbb vendéglője, Unter den Linden 62—63. és nincs oly előkelő és gazdag idegen, aki Berlin ezen nevezetességét meg nem látogatná. A tulajdonos **Louis Adlon** udvari szállító, aki egyúttal kiváló borkereskedő, pincéjében a legtrikább, legdrágább és legkülönlegesebb borokat tartja; jelmondája, hogy mindenből csak a legjobb elég jó és így vendéglőjében az asztali vizek közül is leginkább szolgálta a magyar **Kristály-forrás** ásványvizet, melynek kedveltsége túlhaladja az összes eddig ismert asztali vizeket.

— **Occasio** matróz ingek- és sockingban Roslernél, Budapest, V., Harminczad-utca és József-tér sarkán.

— **Zászlók,** címerek, minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és diszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-u. 27. sz. Arjegyzék ingyen.

— **Nászajándékok** Rothauser, Deák-tér 6. sz.

— **Ingyenes gyorsírási és géprási tanfolyamok** vannak július havában a „Stenografia“ országos **Gabelsberger** magyar-német gyorsíró és gépróiskolában, Budapest, VII., Kazinczy-utca 8. sz. I. em. 30. sz.

— **Bob-hashajtó a legkellesebb, 10 f.**

— **Szenved ön lábizzadásban? Akkor rendelje a „Sudor“-t** Alexander János gyógyszerésznél, Szolnokon. Ara 3 korona 40 fillér utánvétellel.

— **Renkivül új horderejű találmány a „Radial Elixir“ és az „Alföldi keresztés sóborszesz“,** melyeket mostanában biztos gyógyszerként használnak. Készítője a kecskeméti **Első Alföldi Cognacgyár r. t.**

A nap eseteiből.

Budapest, július 11.

Az újságíróknak nagyon érzékeny szive volt. És nagyon sokat foglalkozott a szívével. Talán, mert a mesterségével járt, talán, mert egybe sem volt a szívével.

És az egész lobogó fantáziája odakuporodott abba az érzékeny kis husdarabba. Azt figyelte, lélekzetét visszafojtva, szenzációt leső kíváncsisággal. Egészen komolyan érdekelte ez a szenzáció. Elégé objektív tudott lenni ahhoz, hogy ezt is csak amolyan érdekes szenzációnak tekintse, mint a többi, melyről be kell számolnia és amely együttvéve megőrli az életerejét.

Mikor közel érezte magát a nagy Ismeretlenhez, melyet halálnak szoktak nevezni, egy igen különös utolsó kívánságot nyilvánított. Békés polgárok, akik kevésbé barátkoznak a halállal, mint az újságíró, akinek elvégre ez is csak téma, miként a többi, bizonyára háborzongással gondolkodnak arra, amit ő óhajul nyilvánított. Rendesén éppen az ellenkezőjét szokták fogvaczogna kérelmezni azok, akik csalárd bukás büntette miatt szoritják behunytt szemmel halántékukhoz a revolvert. Az újságíró ugyanis azt óhajtotta, hogy bonczolják fel a halála után. Hogy végre megismerjék az ő különös, igen-igen komplikált szivbajának a mibenlétét. Ugy képzelte, mintha erről az esetről még ő is szerezne szenzációs értesülést. És határozottan izgatta ez a dolog.

Siettetie is némileg. Egy napon polgári okok nélkül föbelőtte magát.

Utolsó kívánságát híten teljesítették. És konstataálták, hogy semmiféle szervi szivbaja nem volt. Csak némi -- szivelhajasodása.

Szinte szerencse, hogy az újságíró erről technikai okok miatt nem értesülhetett. Bizonyára nagyon fájt volna neki a dolog. Ez az ellaposodott szenzáció. Ez az összeomlott élethazugság.

*

A fővárosi társaság egy zeneértőként tisztelt tagja kötelességének tartotta, hogy bizonyos időközönként mint aktív komponista is megforgassa kedvelt és respektált nevét.

Mivelhogy pedig zongorára két és négy kézzel dalokat és egybeket ma már ábrándozó kis leányok is szoktak alkotni, neki zenekari művet kellett kivágnia.

A hangszerelés tudománya nem tartozván a társasági zeneértés feltételei közé, a kiváló komponista úgy szokott alkotni, hogy remiszczencziáit elfütyül valami czéhbéli hangszerelőnek, aki az instrumentáció rafinált filkaival úgy feidolgozza a fütty-melódiát, hogy valószínűleg még az sem ismerne rá, akiknek művéből a „remiszczenczia“ fakadt. Nemhogy a füttyülő komponista.

Az így létrejött zenemű aztán gyors elterjedésnek örvendett. Barátunk ugyanis -- mint mondtuk -- kedvelt alakja a társaságnak. Sőt a mű kedveltsége annyira terjedt, hogy végül is egy udvarias zongoraművész **visszaírta** zongorára, ellátván kellő fioriturákkal és passag-okkal, melyek ismét meglehetősen felismerhetelenné tették. Mondják, hogy egy fütty-művész legközelebb a füttyülés nemes hangszerére fogja átirni. A zeneértő szerzői hirneve így száguld keresztül a művelt világon.

Kérdés: mennyi foglaltatik a zongora-kompozícióvá zsugorodott műben a szerző invencziójából?

Bayard.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Fehér Olga** Budán. Krecsányi társulatánál ma este rendkívül talentumos, nagyhangú fiatal énekesnő, **Fehér Olga** vendégszerepelt. Keretül e föllépéshez **János vitéz** szolgált, amelyben a vendégművésznő a francia királykisasszonyt játszotta nagy sikerrel. **Fehér Olga** a vidéken kitünő híri színésznő, akinek nevéhez kolozsvári sikerek fűződnek és akinek, amint mai föllépésével bebizonyította, képességei teljesen kiforrottak arra, hogy állandóan fővárosi színpadon működjen. Csinos színpadi alak kifejező arccsal, kitünően képzett nagyterjedelmű hanggal, amelyet izléssel használ. Játékbéli készsége jóval meghaladja az énekesnők tudását és a deczens alakítás, amelyet ma este láttunk, arra enged következtetni, hogy a fiatal énekesnő a legnagyobb játékbéli föladatokat könnyen megoldja. Sikere teljes volt. Énekszámait sűrű taps honorálta és zajos tetszésnyilvánítás zúgott föl a fölönás végén is. A gondos előadás szereplői közül kiváltak **Földi Frida**, aki a czim-szerepet és **Peterdi Etus**, aki Iluskát játszotta kedvesen. **Ujvári Józif** francia király volt, **Falussy** szépen énekelte a rózsarománcot. A zenekart a vendég tiszteletére **Kacsogh Pongrácz** vezényelte.

(U)

(*) **Vigszínház művészek Miskolcra.** **Kornai Berta**, **Tanai Frigyes**, **Vendrei Ferencz**, **Tihanyi Miklós**, **Somlai Artur**, a Vigszínház tagjai, továbbá **Hetényi Albert** zongoraművész ma este „vidám estélyt“ rendeztek a miskolczi Korona-szálló dísztermében. Az estélyen színpadra került Csehovnak „Lánykérés“ című műve. A nagyszámú vendéglátó közönség lelkes tapssal ünnepelte a pesti vendégművészeket. A társaság még két estén fog vendégszerepelti Miskolcra.

(*) **Országos dallunnepe Egerben.** Nagyarányu kulturális ünnepe színhelye lesz Eger városa 1907 augusztus 15—19. Ekkor tartja meg itt az orsz. dalszövetség 17-ik versenyt, amelyen 50 daleyget 2000 taggal fog résztvenni. A verseny fővendőkei gróf **Apponyi Albert** és **Samassa József**. Itt lesz gróf **Zichy Géza**, **O. M. D. E.** díszelnőke, **Erney József**, az orsz. daleylet elnöke stb. stb. A versenyből 3 csoportra oszlanak, az I. csoportban 17, a II. csoportban 16, a III-ban 12 daleylet vesz részt. **Mint aranyérmes dalkörök** versenyen kívül állnak és csak a díszhangversenyen vesznek részt, a Budai, Pécsi, Ganz-gyári és Egri dalkörök. A verseny 2 részből áll: kötött és szabadon választott. Az összelőadást 1400 dalos fogja együtt énekelni. A díszhangversenyt a 4 **aranyérmes dalkör** adja elő. A dalcsarnok, mely az érsekkertben épült fel, rendkívül nagy arányu. 6000 ember kényelmesen elfér benne. Tekintve, hogy a jelentkezők napról-napra szaporodnak, alighanem szűknek bizonyul e rengeteg épület. 68 dalkör jelentette be eddig kérviseletét. 22 díj lesz 10.000 korona értékben. A díjak magyar gyártmányok és igen izléesek. Koszorúslányok lesznek Eger város legelőkelőbb és legszebb leányai. Ezek megkoszorúzzák a dalkörök zászlóit, viszont minden dalkör szerenádót ad koszorúslányának. — **A Dobó-szobor** leleplezése is augusztus 18-án fog végbemenni. A szobrot **Strobl** Alajos készítette és e napokban már elszállítja Egerbe. A szobor a Kossuth Lajos-terén fog állani és az egri várra néz. Az ünnepegre a város vendégül meghívta a fővárosi sajtót is.

(*) **A vígadó özvegy.** A Budai Szinkör legközelebbi újdonságából A vígadó özvegy című tánczos, kiállításos operettből nagyban fognak a színpadi próbák. Az újdonság telve van szebbnél szebb ének- és táncszámokkal. Hatásosnak ígérkezik Zayari Anna belépője „A milliokról“, Graf Dani első dala „A lóverseny tanyám...“, továbbá „Tisztességes zsidó legyél...“, „Oh csak a feleségek...“ dalok, Anna és Dani táncduettja, Vilja paródia (Vili és Czili), Boszton, bajadertánc, a kéményseprők tánca, sajtóbalet stb., végül a két hatalmasan felépített finále.

(*) **A mélyített zenekar.** A legközelebbi bayreuthi előadások alkalmából nem lesz érdektelen elmondanunk, hogy a **mélyített zenekar** eszméje nem Wagner Rikárdtól ered, hanem azt **Grétry** Erneszt, a híes francia zeneszerző penditette meg először. A megvalósítás módzatait is részletesen leirta egyik munkájában és a bayreuthi ünnepi előadásokon próbálkoztak meg először az újítással. **Grétry** 1796-ban ezeket mondta egyik művében. „Kicsinynek szeretném az operaházak nézőterét. Ne férjen el ott több, mint legfőlebb ezer ember. Egy fajta ülészeket alkalmazzanak. A páholyok

csak előse-
nekart mé-
varja a lá-
fal válasza-
kat. A néz-
— legyen
színpadot,
(*) Az
házban leg-
vasárnap
drámai kö-
kiállításba-
repében
vendég: C-
Évát Zöld-
játssza.

(*) In-
térén meg-
teljesen sz-
vetkező ta-
gely Lajos
Szász Ilon-
Blanka, P-
szerződött
melfordító,
Moly Tam-
Andor, az
(*) W-
Jentik: Na-
zik, hogy
kába meg-
gyobb va-

* Har-
dor Soma-
korona 50-
hosszabb-
munkákba-
lévő tehet-
és csak r-
figyelésem-
got mutat-
sorsa a n-
még fogy-
kötet kez-
rekesat,
het még.

* A l-
Ferenc s-
ügyelő és
rendőrség-
a határre-
utlevélüg-
egyéb tö-
gyűjtve.
ben vala-
rendőrkap-
e kizikör-
deledek c-
kezelhető-
* A l-
jelentőség-
igazságüg-
Franklin-
mutató a-
vény éle-
ország-
felfülvizsg-
alapján
megbízhá-
kir. itélő-
részében
ben kö-
tővényne-
gyűjtemé-
magánjog-
nak is
lencz é-
gyűjtémé-
nem a le-
és minde-
az ügyir-
vel vezet-
jutott jog-
annak fe-
deme e-
és lelkiis-
gyors és
és 1906-
ezen fe-
rendszer-
Ez a
előfordu-
gtükben
be, ugy-
ményein
foglalás-
közönsé-
jék min-

csak elősegítik a csevegést előadás közben. A zenekart mélyíteni kell, hogy a hallgatókat ne zavarja a lámpafény. A zenekart a színpadtól erős fal választja el, amely visszaverje a hanghullámokat. A nézőtérben csak egy szín — például barna — legyen az uralkodó. Így szebbnek látjuk a színpadot, meg a — nőket.

(*) Az ember tragédiája. A Budai Nyári Színházban holnap pénteken, továbbá szombaton és vasárnap Madách Imre *Az ember tragédiája* című drámai költeménye kerül színpadra teljesen új fényes kiállításban. A nagyszabású drámai mű sok szerepében részt vesz az egész személyzet. Adámtól vendég: Odry Árpád, a Nemzeti Színház művésze, Évát Zöldi Elza, Luczifert pedig Réthey Lajos játssza.

(*) Intim színház. Szeptember 15-én a Sándortéren megnyíló délutáni színház személyzete már teljesen szervezve van. Szerződöttve vannak a következő tagok: Gabányi László, Vágó Géza, Gergely Lajos, Ujvári, Pápai, Balogh Böske (Rauscher), Szász Ilonka, Radnai Zsuzsa, Gerőfi Ilona, Déry Blanka, Pápainé Nelli, Radó Giza stb. Továbbá szerződöttve van Moly Tamás, az ismert író és műfordító, a karmester Rajna Sándor, főrendező Moly Tamás és Gabányi L., titkár pedig Peterdi Andor, az ismert nevű poéta.

(*) Wagner-ciklusok Amerikában. Prágából jelentik: Neumann Angelo azzal a tervvel foglalkozik, hogy a jövő esztendőben társulatával Amerikába megy és ott Wagner-ciklust rendez a nagyobb városokban.

IRODALOM.

* *Harcz a boldogságért.* (Elbeszélések. Irta: Sándor Soma. Reform-nyomda kiadása. Az ára egy korona 50 fillér.) Nyolc elbeszélés, a legtöbbje hosszabb terjedelmű. Írójuk fiatalember, de azért munkáiban már sokszor felelősséggel a serjedőben lévő tehetség. Ma még túl sokat alkot fantáziából és csak ritkán tapasztalunk nála spontán megfigyelésen alapuló újra átélést. Kiválóbb gondosságot mutat a mesésövésben. (Változatok: Férfi sorsa a nő.) Stílusa vonzó és egyéni, bár itt-ott még fogyatékosra bukkanunk. Ez a novella kötet kezdést jelent és pedig figyelemreméltót, derékasat, amely után szép folytatás következhet még.

* *A határrendészet kézikönyve* cím alatt Pavlik Ferencz székesfővárosi kir. államrendőrségi főfelügyelő és Laky Imre székesfővárosi kir. államrendőrségi felügyelő könyvet adtak ki, amelyben a határrendésze, bevándorlásra, kivándorlásra, utlevélügyre vonatkozó s az ezekkel összefüggő egyéb törvények és rendeletek vannak összegyűjtve. A belügyminiszter e könyvet körrendeletben valamennyi törvényhatóságnak és határszéli rendőrkapitánynak figyelmébe ajánlotta, minthogy e kézikönyvben a törvények és a vonatkozó rendeletek csoportosítva lévén, azt a hatóságok könnyű kezelhetőségénél fogva jól használhatják.

* *A kir. ítélőtábla felülvizsgáló tanácsainak elvi jelentőségű határozata.* Szerkesztéi Terfi Gyula, kir. igazságügyminiszteri osztálytanácsos. Kiadja a Franklin-Társulat. X. kötet 1905—1906 és tárgymutató az I—IX. kötethez. A sommás eljárási törvény életbeléptekor alapított ez a gyűjtemény az ország valamennyi ítélőtáblái által hozott összes felülvizsgáló határozatok gondos átvizsgálása alapján készült és így teljesen hű és feltétlenül megbízható tükrö annak a gyakorlatnak, melyet a kir. ítélőtábla mint a peres ügyek legnagyobb részében utolsó foku bíróságok, a sommás ügyekben követnek. Nemcsak a sommás eljárási törvénynek majd mindegyik §-ára találunk e gyűjteményben biztos utmutatást, hanem a magánjog és a kereskedelmi jog gyakorlatának is valóságos codexe e gyűjtemény kilencz évfolyama. Az eredeti forrásokból merítő gyűjtemény nem kivonatolja a határozatokat, hanem a legtöbb határozatot teljes szövegében közli és mindenütt, ahol a tényállás ismerete szükséges, az ügyiratok alapján összeállított tényállás közlésével vezeti azokat be. A határozatokban kifejezésre jutott jogszabály rövid és szabatos szövegezéssel annak fejezetében van feltüntetve. Különleges érdeme e gyűjteménynek a tárgymutatók gazdagsága és lelkiismeretes összeállítása, amelyek az anyag gyors és biztos kezelését rendkívül megkönnyítik. A most megjelent X. kötet a kir. táblának 1905. és 1906-ban hozott határozatait tartalmazza és ezen felül az összes kilencz kötetre kiterjedő rendszeres tárgymutató van hozzá csatolva. Ez a tárgymutató, a kilencz kötetben előforduló összes jogszabályokat szabatos szövegükben tartalmazza és szigorú rendszerbe osztja be, úgy hogy a folyton fejlődő joggyakorlat eredményeinek kimerítő, rendszeres és pontos összefoglalása. A gyűjteményt ezek szerint a jogász-közönség: bírák, ügyvédek nagy sikerrel használják mindennapi munkájukban, de használhatják

azt a bankok, pénzüzetek, kereskedők és iparosok is, mert alig van a foglalkozásuk körében felmerülhet valamely kérdés, amelyre abban utbagazítást ne találnának. Különösen becses e gyűjtemény az új polgári perendtartás szempontjából, amely a sommás eljárási törvénnyel azonos alapelveken épül fel. A most megjelent X. kötet terjedelme 49 iv; ára a Franklin-Társulat izléses, díszes nyomdai kiállításában és erős vászonkötésben 14 korona. Kapható bármely könyvkereskedésben.

FŐVÁROS.

A kormány a fővárosért.

Budapest, július 11.

Köztudomású dolog, hogy a főváros rohamos fejlődése olyan terheket ró a községi háztartásra, amelyek a legválságosabb helyzetbe sodorják Budapest főváros vezetését. Évtizedek óta kérelmezi a kormánytól, hogy szabadítsa meg azoktól a terhektől, amelyek az állam által reáutkált közvetett közigazgatási költségekből erednek. Az előző kormányok — hozzájuk méltóan — ígérték is eget-földet, de tenni semmit sem tettek a főváros érdekében, ellenben ingyen telkek adományozása és egyéb áldozatkészségék révén kihasználják jóhiszeműségét, a főváros pedig rágódhatott tovább az ígért mézesmadzagán. Talán súlyos a kifejezés, de az igazsághoz közel áll, hogy a főváros anyagi helyzete valóban válságossá lett, részben az illetéktelen terhek, részben a könnyelmű gazdálkodás révén. S most a tizenkettedik órában siet a főváros segítségére a jelenlegi kormány és egy tizenkét szakasos törvényjavaslatot nyújtott be ma a kormányelnök útján, amelylyel a főváros megrekedt szekerét ki akarja emelni az anyagi kátyuból. A törvényjavaslat szól: *Budapest fő- és székváros fejlesztéséről és háztartásának rendezése végett teendő állami intézkedésekről.*

Az első szakasz az Attila-körut és környékének szabályozási költségére adott két millió korona előlegről szól.

A második szakasz a Sáros- és Rudas-fürdőnek 1911-ig való felépítési kötelezettsége mellett a Sáros-fürdő egy milliónyi megváltási összegét a fővárosnak visszatéríteni rendeli.

A harmadik szakasz az új hatodik Dunahid megépítését foglalja magában.

A negyedikről a hetedikig bezárólag beillesztett szakaszok a Margit-sziget megvételét célozzák s amelyeket ideiktatunk.

4. §. Felhatalmaztatik a miniszterium, hogy a Budapest székesfőváros Margitszigetét összes tartozékaival és felszereléseivel együtt József főherceg ur 6 cs. és kir. fenségétől a következő 5., 6. és 7. szakaszokban foglalt határozatok szerint megszerezhesse.

5. §. A Margitsziget, valamint összes tartozékainak és felszereléseinek 11,000,000 koronában megállapított becsértéke ellenében a miniszterium József főherceg 6 cs. és kir. fensége tulajdonába átengedi a Budapest fő- és székváros pesti részének 1017., 1088., 1901., 1092., 1094., 17,117., 17,120., 17,121., 17,124. és 17,498. telekkönyvi betéteiben 1026., 1097., 1100/b), 1101/b), (1103., 1105.), 1743., 1844 a), 1744 b), 1745., 1748. (törve 2-vel), azután ugyancsak a számok törve 5-tel, 6-tal, 9-el és 21/b)-vel helyrajzi számok a bejegyzett s a magyar államkincstár tulajdonát képező ingatlanokat, illetőleg az 1017. tkv.-i betétben 1026. hrsz. alatt bejegyzett ingatlanok még szabad rendelkezésre álló részét 2,100,599 korona becsértékben, nemkülönbén a Budapest fő- és székváros pesti részének 1112., 1257. és 1261. tkv.-i betéteiben 1121., 1237. és 1241. helyrajzi számok alatt bejegyzett s a fővárosi pénzalapnak tulajdonát képező ingatlanokat az 1262. tkv.-i betétben 1242. hrsz. alatt fekvő s ugyancsak a fővárosi pénzalap tulajdonát képező telekből oly részt, hogy a fővárosi pénzalapnak tulajdonából átadandó telkek értéke 3,899,401 koronát tegyen. Ezenkívül a fővárosi pénzalap 11 millió koronát 4 százalékos kamat alapul vétele mellett 1908. évi január 1-től kezdve minden év január 1-én esedékes, évi 210,000 korona járadék fizetésével törleszt.

Ez az évi járadék telekkönyvileg biztosítandó. A fővárosi pénzalap tulajdonából áradandó telkek becsértéke a főherceg 6 cs. és kir. fenségének és a fővárosi közmunkák tanácsának megbízottai között kölcsönös egyetértéssel, ha pedig megegyezés nem jön létre, akként állapítandó meg, hogy a főherceg 6 cs. és kir. fensége s a fővá-

rosi közmunkák tanácsa két-két megbízottat jelölnek, akik egy elnököt választanak s az eként megalkult bizottság állapítja meg a telkek becsértékét. Jogában áll a f. v. közm. tanácsának a f. v. pénzalap tulajdonából átbocsátott telkeket az átbocsátástól számított 3 hónap alatt a becsértéken átvenni, az ellenértéket 4%-os kamatozás mellett készpénzben törleszteni.

6. §. A Margitszigetnek és tart. tulajdonjoga a fővárosi pénzalap javára kebelezendő be, ami 36,000 négyszöglet tevő terület kivételével, mely a szigetnek a miniszterium által kijelölendő közép részében a rajta levő felépítményekkel együtt országos növénykert céljaira kihasítandó és amely területnek tulajdonjoga a m. államkincstár javára kebelezendő be.

Ugy a fővárosi pénzalap, valamint az állam tulajdonába kerülő részek örök időkre nyilvános kertek gyanánt tartandók fenn. Ez a korlátozás az ingatlanokra vonatkozó telekkönyvi betétek A) tulajdoni lapján, a fővárosi alap tulajdonába jutó ingatlanokra járó az a kötelezettség pedig, hogy a növénykert részére a margitszigeti vízvezetékéből szükséges víz ingyen szolgáltatandó, ezen ingatlan C) teherlapjára telekkönyvileg is biztosítandó és hivatalból bejegyzendő.

7. §. A jelen törvény alapján József főherceg ur 6 cs. és kir. fens. és az állam, illetőleg a f. v. pénzalap közt létesülő vagyónáruházasok és telek. bejegyzések, valamint a kiállítandó összes iratok bélyeg- és illetékmentesek.

A többi szakaszok szólnak a rendőrségi kvóta leszállításáról, az italmérsi illeték átengedéséről és a Belváros és a Lipótváros nagyobb részének adott 15 éves adómentességéről.

A Margitszigetnek, mint köztulajdonnak megszerzése régi vágyódást képez. 1894-ben 7 millió koronáért lett az a fővárosnak felajánlva, ez az ajánlat azonban visszavonott. Az azóta eszközölt beruházások, jelesen a Margithiddal való összekötés létesítése, a körtöltés, a sziget több részén eszközölt feltöltések, a felső épületek felemelése, a felső fűrdő- és töltőház építése és berendezése, a munkaház és lüvegházak építése, a villamvilágítás berendezése és alsó kávéház és a sporttelepek építése és berendezése és más apróbb berendezések és felszerelések időközben kamatok nélkül öt millió koronát igényeltek, úgy, hogy a Margitsziget azokkal a tartozékokkal, berendezésekkel és felszerelésekkel együtt, amelyek a fővárosi pénzalap s illetőleg az állam tulajdonába jutnának, 12 millió koronára értékelhető.

Ha a Margitszigetbe 1867. óta tényleg behatóan tökéletesítése alapján ejtették meg az értékelés, az érték messze nagyobb összeget eredményezne. A 11 millió koronányi értéket tehát megnyugvással vélte a kormány alapul veheteni, nemcsak azért, mert az bőven fedezve van a sziget értéke s az abba eszközölt beruházások által, hanem másfelől azért is, mert a megszerzés módja olyan, hogy a fővárosi pénzalap és az államkincstár külön megterhelése nélkül válik lehetővé a megszerzés s oly szükségletek elégitetnek ki, amelyek kielégítése, ha más módon történnék a kielégítés, kétségtelenül tetemes és nehezebben elviselhető áldozatokat igényelne. A kormány a Margitszigetnek közczélokra való megszerzését a növénykert létesítésének kérdésével hozta kapcsolatba, miután kerekén 36,000 négyszögletnyi terület hasíthatnák ki a sziget közép részén a növénykert céljaira s menne át az állam tulajdonába, míg a sziget többi része a fővárosi pénzalap tulajdonává válnék, a szigetet adandó ellenszolgáltatást akként oldjuk meg, hogy a cserébe adandó hatmillió korona értékű telekből 2,100,000 korona értékű telket az állam a saját tulajdonát képező telekből, 3,899,401 korona értékű telket pedig a fővárosi pénzalap adna át saját telkeiből, míg a készpénzben fizetendő 5 millió korona a sziget saját jövedelmeiből törlesztetnék.

(A polgármester levele Olay Lajoshoz. *Bárczy István* polgármester ma a következő levelet intézte Olay Lajos országgyűlési képviselőhöz, aki köz tudomásulag támadásokat intézett a főváros adminisztrációja ellen az országgyűlésen. A levél így hangzik:

Nagyságos

Olay Lajos országgyűlési képviselő urnak

Budapest.

F. évi július hó 9-én, a magyar országgyűlés képviselőházának ülésén a belügyminiszter urhoz intézett interpellációja alkalmával a képviselő ur a többek közt a következőket mondta:

1. hogy a fővárosnál a többek között a kövezés terén példátlan panama uralkodott mindig és uralkodik ma is;

2. hogy tisztességes fizetemberek a vásárcsarnokokban már nem mernek helyiséget kivenni, még a kofák sem, mert *zsarolásnak és visszaélésnek* vannak kitéve; sőt tudomása szerint: a tejszövetkezet felmondotta, vagy legközelebb fel fogja mon-

dani az összes vásárcsarnokokban elfoglalt helyeit, mert a fővárosi panamát tovább nem bírja és azokat kielégíteni nem tudja;

3. hogy a temetőben az örök dolgából is hasznót csinálnak, de nem a fővárosnak, hanem a klikek embereinek.

Mint hogy ez állítások valósága esetén a törvényes fegyelmi vizsgálatot az illető tisztviselők ellen a legsürgősebben megindítani és a legnagyobb eréllyel és szigorúsággal végre kívánom hajtani, de ezt kívánja a fővárosi tisztviselői kar becsületére és a főváros közönségének érdeke is, tisztelettel fölkérem, hogy ebből a czélból legyen szives az erre vonatkozó kijelentéseit előttem, mint elsősorban erre hivatott hatóság előtt, a képviselői immunitáson kívül is megismételni és az erre vonatkozó adatait rendelkezésemre bocsátani. Budapest, 1907. évi július 11. Bárczy s. k. polgármester.

(A főpolgármester szabadságán. Fülepp Kálmán főpolgármester holnap kezdi meg négy hétre terjedő szabadságidejét. A főpolgármestert szabadságideje alatt Bárczy István polgármester helyettesíti.

(Orvosi kinevezések. Fülepp Kálmán főpolgármester a pesti oldalon levő kórházaknál dr. Barbás József nyugalmába menetelével megüresedett főorvosi állásra dr. Weinhardt János egyetemi magántanárt nevezte ki. — Ugyancsak a főpolgármester a budai közkórházaknál ujonnan szervezett segédorvosi állások egyikére dr. Schönberger Emil nevezte ki.

SPORT.

(A hadeni tüdőmeeting mai ötödik napjának eredménye:

I. Amstetteni-díj. Díj 1700 korona. 1. Y. Quartarmarch. 2. Gondos. 3. Togo. Futottak még: Drache, Marienkäferl, Derby, Mayboy, Rösscherzegnö, Rebeka, Hugo, Wau-Wau. — Tot.: 10 : 82, 20 : 43, 43, 31.

II. Imorino-handicap. Díj 2300 korona. 1. Intervall B. 2. Hallstatt. 3. Prince Gayton. Futottak még: Charlotte, Franzi K., Laura, Bravo Amon, Lord Simon, Drahnmaum, Gyulio, Aspasia, Aleppo H. Tot.: 10 : 44, 20 : 39, 67, 73.

III. Urtholsteini díj. Díj 1700 korona. 1. Admiral. 2. Shamrockett. 3. Sport. Futottak még: Unverhofft, The Winner, Bucus, Montebello W., Tiu. Tot.: 10 : 23, 20 : 27, 27, 34.

IV. Választmányi díj. Díj 3500 korona. 1. Countesse Caid. 2. Botha. 3. Lisebette. Futottak még: Rakó P., Ibolya, Soci, Pexi. Tot.: 10 : 29, 20 : 27, 30, 51.

V. Raxi díj. Díj 1900 korona. 1. Hansi C. 2. Brigadier. 3. Eduard. Futottak még: Georgina, Ingó, Kedvenc, Dagmar, Topboy, Deficit. Tot.: 10 : 35, 20 : 26, 34, 25.

VI. Haidhofi handicap. 2000 korona. 1. Inn, 2-ik Laurienne, 3-ik Nikolo. Futottak még: Duc, Kesergő, Erbprinz, Gold Márk, Darabont, Ister. Tot.: 10 : 34, 20 : 39, 30, 37.

VII. Dirego díj. 2500 korona. 1. Carrie Simons, 2-ik Tutifrutti, 3-ik Suska. Futottak még: Marcsi, Cyclonea, Rigoletto, Marco, Pompás, Hertha, Aufpasser. Tot.: 10 : 139, 20 : 73, 37, 59.

(Bajnoki kerékpárversenyek. A Magyar Kerékpáros Szövetség július 21-én délután 4 órakor országos kerékpár pályaversenyt rendez a millenáris versenypályán a következő számokkal: I. Megnyitóverseny 2900 méter. Olyanok részére, kik még pályán főversenyt nem nyertek. II. Kezdők versenye 1000 méter. Olyanok részére, kik még nyílt versenyben díjat nem nyertek. III. Nyeretlenek pointversenye 5000 méter. Olyanok részére, kik még nyílt versenyben első díjat nem nyertek. Pontozás: minden körnél az első 3 pontot, a második 2 pontot, a harmadik 1 pontot kap, az utolsó körnél a pontok megdupláztatnak, vagyis az első 6 pont, a második 4 pont, a harmadik 2 pont. A M. K. Sz. bajnoksága 1000 méter. (Országos zárt.) Olyanok részére, kik bajnokságot vagy főversenyt nyertek. Díjazás: elsőnek a „M. K. Sz. bajnoka 1907. évre“ czim, arany érem bajnoki szalagon, másodiknak diszitett nagy ezüstérem és tiszteletdíj, harmadiknak diszitett nagy ezüstérem. Az első díjat adja a M. K. Sz., a többi a Vándorkedv K. K. adja. V. Tételnyerseny 1000 méter. VI. A M. K. Sz. bajnoksága 10.000 méter. (Országos zárt.) Olyanok részére, kik bajnokságot vagy főversenyt nyertek. Díjazás, mint a IV. számú versenyben és vezető díj nagy ezüstérem. (Az első díjat a M. K. Sz., a tiszteletdíjat a Jóbarát K. K., a többi díjat az Edtson K. E. adja.) A versenyen részt vehet minden, a M. K. Sz. kötelekebe tartozó egyesület tagja. 2. Tét az I., II., III. és V. számú versenyben 2 korona, a IV. és VI. számú versenyekre külön-külön 3 korona. Írásbeli nevezések Tarján Elemér titkár urhoz (Lónyay-utca 13/b) külden-

dők. 3. Nevezési zárlat július hó 18-án este 10 órakor a Lippert-féle vendéglő külön helyiségében (Erzsébet-körút 13.) 4. Tét nélküli vagy elkésett nevezések figyelembe nem vétetnek. 5. A nevezések indokolás nélkül visszautasíthatók. 6. A versenyen a M. K. Sz. versenyszabályai mérvadók. Ovás esetén a M. K. Sz. elnöksége által kiküldött versenybíró dönt.

(Spanyol-magyar poló match. Az ostendei poló meetingen a magyar csapat, melyben gróf Andrassy Géza, gróf Károlyi Lajos, gróf Andrassy Károly és mester Ritch játszottak, 6 : 0 eredménnyel győzte le a spanyolok teamjét. Tegnap délután dőlt el a Junior Champion ship is, melynek előmérkőzéseiben junior csapatunk nagy fölényvel győzött. A döntőben az angol csapatokat verő francziakkal kerültek össze és itt azonban vereséget szenvedtek.

(Inbiláris sportünnepély Debreczenben. A debreczeni torna-egyesület fennállásának 25 éves jubileumát egy nagyszabású atletikai és tornaversenyyel ünnepli meg, melyen a főváros és a vidék legjobbjai vesznek részt. Az atletikai számokat a MASz, a tornaszámokat pedig a Testedzők versenyszabályai szerint rendezik az egyesület, ezzel példát mutatván arra, hogy mi a helyes álláspont a szövetségek harcában.

(Athletikai handicap-verseny. A „Budapesti Athletikai Klub“ és a „Sport-Kedvelők Köre“ július 14-én, vasárnap d. u. 5 órakor az Amerikai-út 36. sz. alatt levő sporttelepen handicap-versenyt rendez a következő programmal: 1. 100 yard síkfutás, 2. sulydobás, 3. 1/4 angol mtf. síkfutás, 4. magasugrás, 5. 1/2 angol mtf. síkfutás, 6. távolugrás, 7. 2 angol mtf. síkfutás, 8. footballista verseny, a) 100 m. futás labdavezetésével és goal-lövessel, b) labdatávugrás, 9. Szeniorok versenye 200 m. síkfutás, 10. 1 angol mtf. gyakorlat. Nevezési zárlat: 1907. július 11-én, a BAK tagjai a nevezéseket László Márton titkárhoz (Amerikai-út 36. sz.), a S. K. K. tagjai Kaffka Miklós atl. vezetőkhöz (V. Váci-körút 32.) intézik. Nevezési díj személyenként és számonként 50 fillér, mely a nevezés alkalmával fizetendő. Footballista verseny scratch-versenyt képez és a versenyzők football-dresszt tartoznak viselni. Sulydobás és távolugrás-verseny titkos-handicap. Díjazás: I-nek ezüst, II-nak nagy bronz, III-nak és IV-nek kis bronz érem. (A győztes mindig a társegyesület érmét nyeri.) Handicaper: László Márton. Belépődíj 30 fillér.

(Uszás. A Magyar Uszó-Egyesület tatai uszóversenye iránt az érdeklődés úgy a fővárosban, mint a tatai környéken oly nagymérvű, hogy a rendező egyesület ezuton ismételt felhívja a sportkörök és a nagyközönség figyelmét, hogy akik a versenyen, illetve kiránduláson résztvenni óhajtanak, részvételi szándékukat Schubert Alfréd titkárnál bejelenteni sziveskedjenek. A nap programja a következőképp van megállapítva: Közös indulás reggel (július 14.) 7 óra 35 perczkor a keleti pályaudvarról. Érkezés Tatára 10 óra 5 perczkor. Tatára való érkezés után a környék legszebb részeit, köztük az európaszerte híres angol kertet és a kies fekvésű várat tekintik meg, majd látogatást tesznek az uszodában. Az Eszterházy-szállóban 1/2 óra társasébed és 3 óraor veszi kezdetét a 20 számból álló uszóverseny, melyre már eddig is nagyszámú induló jelentkezett, nemcsak hazai legjobb uszók, hanem több bécsi egyesület is megígérte biztos részvételét. Az utazás Budapestről Tata-Tóvárosra és vissza összesen 2 koronába kerül. Nevezések július 6 este 8 óráig Schubert Alfréd titkárhoz, VI., Teréz-körút 24/a. Edison kávéház — küldendők.

(Új futó bajnok. A MASz. bajnoki viadalán az 1 angol mérföldes verseny eredményét a versenybizottság, Sax bécsi versenyző óvására, megsemmisítette, mert a győztest klubtársa néhány méteren keresztül, látszólag vezette. Az új versenyt ma délutánra tűzte ki a szövetség, melyre azonban Sax nem jelent meg és így Veress Imre (MASz.) a távot walkoverben futotta meg. Az új bajnok klubjainak első csapatában mint hátvéd is kitünően szerepelt az idei mérkőzéseken.

(Az ostendei vivóversenyre a Nemzeti Vivó Club Werker Lajost, Heinrich Aladárt, Heller Ágostont és dr. Révész Jenőt nevezte be. A MAC-ból Békessy Béla, Mészáros Ervin és Szántay Jenő indul. Érdeklődéssel várjuk, hogy az idegen-szerű feltételek és tusszámitási mód mellett, melyet Mészáros Ervint kivéve a résztvevők egyike sem ösmer, minő sikerrel fognak honfitársaink szerepelni. A nagyszabású nemzetközi vivóverseny programját a következőkben adjuk: 1. Országos csapat-verseny párbaj törre, hat vivóból álló csapatok részére. 2. Belga díj. Kardverseny 3 tusra, Ebben vesznek részt a mieink. Hét tiszteletdíj. Nemzetközi mesterverseny törre. Első díj 500 frank. 4. Grand prix d'Ostende. Belga és francia mesterek részére. 5. Nemzetközi csapatverseny törre, öt vivóból álló csapatok részére. 6. Prix de Courtaal. Iskolás fiúk részére. A versenyt augusztus 1-3 között tartják meg.

Nyílt-tér.

Uj! Folyékony Uj!

Vas-somatose

(Somatose vassal, szerves kapcsolatban)

főleg sápkórasoknak orvosilag ajánlva.

Ritűnő étvágyjavító és idegerősítő.

Kapható gyógyszerárakban és drogueriákban.

A Felső Margitszigeti Vendéglőben

Balogh Károly

zenekara

naponta hangversenyt tart

déli 12—2 óráig és este 5—10 óráig.

WIKUS TÁTRA

NYERS EVÉSRÉ

a legjobb tejcsokoládé

BUDAPEST, DEÁK FERENCZ UTCA 17.

Ház-lebontás miatt

= rendkívül olcsó árak. =

Háztartási cikkek. Nászajándékok. Játékszerek. Chinaezüst tárgyak. Diszmiáruk. Óvek. Kéztáskák. Sétabotok. Legyezők stb.

ROTHAUSER czégnél

Budapest, Deák-tér 6. szám.

(Anker udvar.) Király-utca sarkán.

VADÁSZFEGYVEREK

Sereges, golyós, egy-, két- és háromcsövű fegyverek, revolverek, flóbertek

Rizárólag

Rendkívül

elsőrangú

das

gyártmányok.

választék.

Aufrecht és Goldschmied

Budapest, VII., Rákóczi-ut 30.

Képes fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

Csekély

HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Sajtópör a hivatalos lap ellen. Az ország legidősebb újságolvasói sem emlékeznek arra, hogy a hivatalos Budapesti Közlönyt valaki rágalmasz miatt sajtópörbe fogta volna. A hivatalos lap, mely pontosan jelenti a megbetegedett királyi hercegek és fenséges asszonyaik hogylétét, a szentesített törvényekkel, kinevezéseket és névmagyarosításokat, tarkítva pályázatokkal, csődökkel és árverések kitérésével, nem oly újság, mely belemarokna mások magánbecsületébe, legföljebb azoknak okoz kellemetlenségeket, akiknek vagyonára árverés van kitérve. És most mégis sajtópört indítanak ellene. Julius hetedik számában közölte a szerb Szloga nevet viselő takaré- és hitelszövetkezet közgyűlési meghívóját, amelynek napirendjén egyebek közt az szerepel, hogy dr. Mihajlovics Miklós orvost, a pénzügyi ügyvezető igazgatóját állásától elmozdítják, a szövetkezet vagyonát elveszik s esetleg az ügyvezető igazgató ellen büntetőfeljelentést tesznek. A hitelszövetkezetet annak idején Eremits Pál ügyvéd, volt országgyűlési képviselő alapította, akit a Sibul testvérek gyilkoltak meg fényes nappal Nagykikinda legelőn. A hivatalos lap ez a közgyűlési meghívója azután alkalmat adott több újságnak, hogy a szövetkezet története és viszonyai ismertetésével az ügyvezető igazgatóról nem a leghízelgöbben nyilatkozzanak. A megtámadott dr. Mihajlovics Miklós az esetből kifolyólag sajtópört indít a Budapesti Közlöny ellen, amelynek hirdetésménye, mint mondja, nyilvános meghurczoltatásának alapjául szolgál.

§ Tömeggondnok és háztulajdonos. Furcsa konfliktus támadt tegnap a csödbe jutott Magyar Iparútház tömeggondnoka, dr. Berger Rezső ügyvéd és zólyomi Wagner József háztulajdonos között. A csödválasztmány legutóbbi ülésén a csödbejutott áruházzal árukészletének elárverését rendelte el s ezzel a tömeggondnokot bízta meg, aki tegnap reggel a kellő személyzettel meg is akarta kezdeni az árusítást. Ekkor azonban a háztulajdonos, akinek 11.000 korona házbér követelése volt a csödbe jutott céggel szemben, törvényes zálogjogára hivatkozva, tiltakozott az áruk eladásáért és elvitele ellen. A tömeggondnok a 11.000 korona követelésből csak 7000 koronát ismert el s ezzel meg is kínálta a háztulajdonost, aki azonban nem fogadta el az ajánlatot s rendőri asszisztenciával akadályozta meg a tömeggondnokot az áruk eladásában. A tömeggondnok, miután a rendőri segítség kirendelése miatt hiába emelt panaszt a főkapitányságon, most a kereskedelmi és váltó törvényeknél tett jelentést az esetről, bejelentve, hogy a háztulajdonos csupán 7000 koronát követelhet, de nem 11.000 koronát. Kérte egyúttal, hogy a törvényes intézkedések rendőrségénél az iránt, hogy a kirendelt karhatalom visszavonassék s ő a csödválasztmány határozatának érvényét szerzhessen s az árusítást megkezdhesse. De panaszt emelt ugyancsak a törvényesnél a háztulajdonos és a tömeggondnok ellen, hogy ez az üzletben levő árukat, melyekre házbérkövetelése erejéig törvényes zálogjoga van, el akarja adni. A kettős panasz ügyében a kereskedelmi és váltótörvények holnap fog dönten.

§ Cseh bírósági joggyakornokok passzív rezisztenciája. A cseh bírósági joggyakornokok passzív rezisztenciája immár megtermette az első kellemetlen gyümölcsöket. Tegnap mintegy negyven embert, akiket tanúságtételre megidéztek a prágai büntetőtörvényesekhez, nem lehetett kihallgatni, mivel az egyes bírásoknak nem volt érkezésük a kihallgatás elvégzésére, a joggyakornokok pedig kijelentették, hogy ők leírják ugyan a tollbamondott jegyzőkönyvet, de nem hajlandók kihallgatást is elvégezni, amint eddig tették. Eppen ez az a pont, amely összejöttükre vezetett. A cseh bíróságnál amint különben egyebütt is, divatos a legnagyobb mértékű állami munkaszünet. Alkalmazzanak ugyanevetett joggyakornokokat, akik jóformán ugyanazt a munkát végzik, amiket a törvény szerint csak a megeskettét bírásoknak volna szabad elvégezniük. Ezeknek a gyakornokoknak jórésze semmi fizetést sem kap, kisebb része pedig, a teljesített munkához mérten, csak nevésséges díjazásban részesül. Ez a szokás egyúttal törvénysértés is, mert a tanuvallomások és egyéb kihallgatások titkosak, már pedig ha a joggyakornokok végzik a kihallgatást, titkosságról beszélni sem lehet, mert a joggyakornokok rendszerint négyen-öten dolgoznak együtt. Erre alapítják a cseh joggyakornokok az ellenállás taktikáját, mert teljes joggal hangoztathatják, hogy ők, érdekeikkel együtt -- a törvényt is védik. Az ügy egyébként eljutott immár az osztrák törvényhozás színe elé is, amennyiben három képviselő, dr. Winter, dr. Sonkop és Nemecek interpellációt jelentettek be az igazságügy-miniszterhez, hogy a joggyakornokokat arra akarják kényszeríteni, amit a törvény egyenesen megtilt. Esetekkel igazolják, hogy a joggyakornokok által végzett kihallgatások jóformán lehetetlenné

teszik az igazságszolgáltatást, amennyiben a panaszos és a vádlott vajmi könnyen tudomására juthat az őt érdeklő tanuvallomásoknak. Megemlíti még az interpelláció, hogy csupán a prágai büntetőtörvényeseknél hatvanégy joggyakornok van alkalmazásban.

A joggyakornokok passzív rezisztenciája a vidéken is terjed. Paczák cseh miniszter megígérte a joggyakornokoknak, hogy kívánságaikat támogatni fogja s kijelentette, hogy Klein igazságügy-miniszter is el akar járni érdekükben, de az igazságügy-miniszter a fegyelem érdekében követeli, hogy a joggyakornokok hagyják abba a rezisztenciát. Prágában Viterelli udvari tanácsos, a törvényes elnöke ma délelőtt fogadta a rezisztáló joggyakornokok bizottságát és megkérdezte, be tudják-e bizonyítani azt a vádjukat, hogy ő nem viseltetik rokonszenvenvel irányukban. A küldöttség vezetője azt felelte, hogy e pillanatban nem azért jöttek. Viterelli jegyzőkönyvet vettetett fel, de egyben biztosította a küldöttséget, hogy nem fog ellenük fegyelmi vizsgálatot indítani. A joggyakornokok azt felelték, hogy egyelőre törvényes uton fognak iparkodni követeléseiknek érvényt szerezni.

§ Mikor a vádlott nyaral. Müller Gyulának és nővérének Weisz Samunának divatáru üzlete volt az Andrassy-uton. Az üzlet azonban nem prosperált s a hitelezők már-már zár alá vették. Müller Gyula azonban nem várta be ezt a méla akkordot, hanem fizetéseketelenségét eltilkolvá, derűre-borura rendelte az árukat. Mikor pedig már egészen megtelt az üzlet áruval, egy szép napon az egész üzletet eladta. A család csak akkor derült ki, mikor a hitelezők az üzletben végrehajtást akartak vezetni s nem találtak foglaltatási alapot. Hitelezési család miatt került Müller Gyula a büntetőtörvényesek elé, a kitűzött főfőgyűlésen azonban, amelyre megjelent 25 tanu is, a vádlott nem volt látható. Védője, dr. Gleichmann Lajos bejelentette, hogy Müller Gyula Abházában üdül. Dr. Vargha kir. ügyész sehogyan sem akart hinni a bemutatott orvosi bizonyítványt s indítványozta, hogy a bíróság délig fűggeszse fel a tárgyalást s ezalatt vezettesse elő a vádlottat, aki annyi embert fásasztott hiába a törvényesekre. A bíróság mellőzte az ügyész indítványát s újabb főfőgyűlést tűz ki. A beidézett tanuk egyike nagyot fujva, törtülte izzadó homlokát s ott a bíróság előtt megjegyezte:

— Így van az mindig, a vádlottak nyaralnak, a tanuk pedig izzadnak!

§ Tisztességtelen verseny. Eckmayer J. és társa fővárosi lakatos iparoscség kiváló előszeretettel használta a redőny-gyárosi címet s ennek leple alatt külföldi gyártmányokat hozott honi ipartermék gyanánt a forgalomba. A magyar acélfőgyárosok országos szövetsége az üzleti verseny ezen tisztességtelen neme ellen panasszal élt a VI. ker. iparhatóságnál. Az iparhatóság a megtartott előzetes vizsgálat után dr. Rupp helyettes előljáró vezetése mellett ma tárgyalta ezt a panaszt érdemben s a bepanaszolt iparost az ipartörvény 156. és 157. §-ába ütköző kihágások miatt 20 napi elzárásra átváltoztatható 400 kor. pénzbüntetésre ítélte.

KÖZGAZDASÁG.

Kamarai teljes ülés.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 11.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara ma délután tartotta a nyári szünet előtti utolsó teljes ülését Lánzy Leó főrendiházi tag, kamarai elnök elnöklése alatt. A teljes ülés megnyitása után az elnök szép szavakban parentálta el a kamarának nemrég elhunyt kiváló tagját, Mechwart Andrást, aki-ben a magyar ipar egyik megteremtőjét elveszítette. Indítványára a teljes ülés jegyzőkönyvében fejezte ki részvétét.

Bejelenté az elnök, hogy a tisztességtelen verseny elleni védekezésről szóló törvényjavaslat ügyében a kereskedelmi miniszteriumban tartott szaktanácskozásban a kamara kiküldöttei kifejtették a kamara észrevételeit.

Az elnök bejelenté továbbá, hogy a kereskedelmi kormányhoz felterjesztést óhajtatintézni s ebben felhívja a miniszter figyelmét az osztrák kormány részéről a magyar malomipar ellen megidított újabb akcióra, amely szerint a magyar liszt forgalmát korlátozni óhajtják külföldieképen.

E bejelentéshez ömoraviczai Heinrich Ferenc kamarai tag szólaht hozzá. Ausztriában — ugymond — valóságos hájszát indítanak a magyar liszt ellen. Eppen ez az ipar, amely Magyarországnak büszkeségét képezte s amely a legfejlettebb volt, amelyet különösen az őrlési forgalom megszüntetése és más nagyjelentőségű akadályok

amugy is sújtanak, most azzal akarják még inkább sújtani, hogy osztrák részről kiinduló közvetítő eszmével az osztrák malomipar javára kedvezményes differenciális díjszabás életbeléptetését javasolják a magyar malomipar rovására. Az őrlési forgalom megszüntetése buzakivitelünket máris 50%-al csökkentette. Ha most még mindezekhez kivételes díjszabási kedvezmények járulnak hozzá az osztrák malomipar részére, ez a magyar malomipart lehetetlen helyzetbe hozná. Az osztrákok megakarják könnyíteni azt az állítólagos nehéz küzdelmet, amelyet a magyar malomiparral helyi-ül-közzel az osztrák tartományokban a magyar liszt ellen vívni kell; a magyar kivitelnek ez a verseny agyáltalán nem könnyű, de ha újabb megszorító intézkedéseket tennének az osztrákok, úgy szinte lehetetlen volna kivitelünk. Kéri az elnökséget, hogy kiserje figyelemmel ezt a kérdést, noha meg van győződve, hogy a kormány szeme is nyitva lesz és mindenestre meg fogja védeni a magyar malomipar érdekeit.

Lánzy elnök megjegyzi, hogy tényleg autentikusnak látszó bécsi hírek szerint az osztrák kormány a kiegyezési tárgyalások rendjén bizonyos tarifális kedvezményeket kíván biztosítani az osztrák malomiparnak, amely fejlődő képességében amugy is lényegesen megszorított malomiparunkra újabb csapást mérne. Érti, hogy az osztrák kormány Ausztria iparának megvédésére törekszik, de hogy abban a pillanatban, a midőn egyrésztől mindent elkövet a közös vámterület fenntartására, másrésztől éppen azt az egyedüli magyar kiviteli cikket kívánja sújtani, amely egyedül képes némileg ellensúlyozni az Ausztriából Magyarországra beözönlő nagy textilipari importot, ezt bizonyára nem cselekszi bölcsen, mert ezzel a közös vámterület legbuzgóbb híveit is elidegeníti. (Tetszés.) Azt hiszi, hogy nem kell a kamarának e tárgyban külön a magyar kormányhoz fordulnia, mert meg lehetünk győződve, — ugymond — hogy az a kormány, amely a magyar ipar fejlődése új korszakának alapjait kívánja megvetni, teljes érzékkel bír e kérdés hordereje iránt és elegendőnek véli, ha a kamara kinyilatkoztatja, hogy elvárja a magyar kormánytól, hogy e kérdésben engedni nem fog. (Felkiáltások: Követeljük! Helyeslés.)

Elnök ily értelemben mondja ki a teljes ülés egyhangu határozatát.

A napirend előtt Fuchs Soma (Kecskemét) a kecskeméti pályaudvar kibővítésére kéri a kormány figyelmét felhívni, hogy a nagymérvű gyümölcs-export lebonyolítható legyen.

A teljes ülés ily irányban felterjesztést fog intézni a kormányhoz.

Holczér Sándor a londoni magyar kiállítás iránt intéz kérdést. Az elnök erre válaszolva bejelenti, hogy ha a kormány felkarolja e kiállítást, úgy a kamara is szívesen támogatja a tervet. Ugy tudja azonban, hogy a kormány nem nagy rokonszenvenvel fogadta az ipari kiállítás eszméjét.

A kamara helyeslőleg vette tudomásul az elnök választát.

Ezután napirendre tért át a teljes ülés. Elsőnek a szénhiány tárgyában megtartott szakértekeztettről referált a titkár. Az érdekeltek meghallgatása után a kamara fölterjesztést javasol intézni a kereskedelmiügyi miniszterhez, a melyben kéri:

1. hogy a miniszter a belföldi széntermelésnek a máv. részére lekötött részét a folyó évre a hazai gyáripár javára mondjon le;

2. hogy a Fiume-budapesti és Oderberg-budapesti irányban a szén behozatalának megkönnyítése végett a tarifák jövő évi február végéig átmenetileg az önköltségen alul is leszállítsanak;

3. hogy a máv. széntarifái revízió alá vétessenek s oly módon mérsékeltesse a belforgalomban, hogy az olcsóbb tarifákból származó előnyök az iparosok javára biztosítsanak;

4. hogy a waggónhiány megszüntetése végett a kellő számú waggonok megrendeltesse a egyáltalán megtéssenek mindazon intézkedések, amelyek a zavartalan szállítást a télen biztosítatják.

Dr. Szántó Lajos (Kalocsa) azt hiszi, hogy a szénbányák kartelje okozza a szénhiányt s ezért azt javasolja, hogy a kormány figyelmé felhívassék arra, hogy a szénbányák államosítsanak.

Lánzy elnök a felszólalóval szemben ezen kérdések megfontolását és tárgyalását tartja kívánatosnak s elegendőnek hiszi, ha az előterjesztett pontokat ajánljuk a kormány figyelmébe. (Helyeslés.)

Az elnök Bradfeld Vilmos felszólalása után ily értelemben mondja ki a határozatot.

Herz Lajos indítványt nyújtott be a magántisztviselők nyugdíjbiztosítása iránt. Javasolja hogy a kormány a kötelező biztosítás életbeléptetéséről törvényjavaslat készítésére hívassék fel. Auer Róbert és Krieshaber Leó hozzászólása után a kamara teljes ülés ily értelemben határozott.

Több apróbb ügy elintézése után a teljes ülés véget ért.

Új orosz kölcsön. A világpiacra ismét kísért egy újabb orosz kölcsön ügye. A napokban más helyen már jelezték, hogy a „Westminster Gazette” értesülései szerint az orosz kormány már megkötötte az új orosz kölcsönre vonatkozó szerződést egy nagy, kontinentális pénzintézzel, állítólag egy német bankkal, mely a kölcsönműveletben angol és francia bankokat is részesíteni fog. Itteni pénzügyi körökben kételkedve fogadták ezt a hírt, bár nem tartják teljesen kizártnak, hogy külföldi bankok esetleg burkolt formában kiegészítsék az orosz államot szorult helyzetéből. A útkos kölcsönöket az utóbbi időben sürűn praktizálják külföldi bankok és pedig oly módon, hogy egyes vállalataik részére különböző kedvezményeket kapnak, miknek fejében orosz vasutak építését finanszírozzák. A kölcsönhír kapcsán megemlítjük, hogy pénzügyi körökben nagy visszatevészt okoz az orosz kormánynak a legutóbbi kölcsön címleteinek kicserélése körül követett eljárása. Annak idején ugyanis csak ideiglenes címleteket adtak ki, — azzal az ígérettel, hogy azokat rövid időn belül véglegesekre cserélik ki. Az ideiglenes darabokon a május 1-én lejáró szelvény volt az utolsó, a végleges címletekre való kicserélés azonban még mindig késik, noha november 1-én már esedékes a következő szelvény. A napokban az a hír terjedt el, hogy az ideiglenes címletek bevonása és a véglegesek kiadása csak október 1-én veszi kezdetét, ami az orosz kölcsön forgalmát szerfelett megnehezíti, mert az alatt az egy hónap alatt — a kiadástól a következő szelvényesedéséig — alig lehet ilyen nagy tömegű papírt kicserélni. Ez az incidens is intelmül szolgálhat a bécsi Ballplatzon, hogy a külügyminiszterek útján protegált kölcsönökből elég volt.

A Westinghouse-gyár ügye. Megépítik a Westinghouse-gyárat, ez az eredménye azoknak a tárgyalásoknak, amelyeket az aradi gyáralapító-bizottság a gyár képviselőjével folytatott. Az egyedüli ittköz pont — mint ismeretes — amely a gyáralapítás egész tervét dugába dönthette volna, a székhely kérdése volt. A város ugyanis ragaszkodott azon feltételéhez, hogy a vállalat székhelye Aradon legyen, mert így látja biztosítottak a 15 évi adómentesség lejáratá után befolyó vállalati adóval a gyárának adott kedvezmények ellenértékét. A párisi cég igazgatósága végre befeláta a város kivánságának jogos voltát s írásban közölte a polgármesterrel, hogy a cég hajlandó teljesíteni a város azon óhaját, hogy a vállalat székhelye Aradon legyen. A gyáralapítási bizottság ezután kimondotta, hogy az automobilgyár alapításának fontos kérdését elvi határozathozatal céljából a holnap folytatott közgyűlés elé viszi. Itt említtük meg, hogy a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank, amely a fennmaradó részvényeket átveszi s a vállalatnak a bankárja lesz, már arról értesítette a vállalat vezetőjét, hogy a MAV a tehervonatoknak légfékkel való felszerelését a Westinghouse-gyárnál szándékozik megrendelni.

Új kiviteli-társaság Ausztriában. Az Osztrák Hiteletintézet — amint értesülünk — egy új kiviteli-társaságot szándékozik alapítani, melynek célja a kelet felé irányuló export támogatása, illetve fejlesztése volna. Az alaptőkét két millió koronára tervezik.

Jégeső és vihar. A földművelésügyi miniszterhez a gazdasági tudósítókól beérkezett jelentések szerint jégeső és vihar volt a következő helyeken: **Bácsujlakon** Bács-Bodrogmegye németpalánkai járásában július 9-én 15 percig galambtojás nagyságu jégeső esett. **Bácscon** Bács-Bodrogmegye hódásági járásában július 9-én 10 percig mogyoró és galambtojás nagyságu hegyes jég esett. **Tojzsdán** Bács-Bodrogmegye kulai járásában jul. 9-én 20 percig tartó galambtojás nagyságu jég esett 4000 holdon. **Nagylakon** Csongrád megyében jul. 9-én d. u. nagy orkán vonult végig s a villám egy házat felgyújtott. **Püvároson** Csanádmegye központi járásában július 9-én két óra hosszáig tartó nagy vihar és helyenként jégeső volt. **Zidijalva** és **Seregélyes** határában Fejérmegye székesfehérvári járásában július 9-én jégeső volt. **Rakasdán** Krassó-Szörény megye jámi járásában július 9-én 10 percig galambtojás nagyságu jégeső volt. **Verscezen** határában július 9-én délután tíz percig tartó galambtojás nagyságu jégeső volt. **Fehértemplomon** július 9-én az egyes dűlőkben és vidékeken erős jég-

eső volt. **Románpetrén**, Torontálmegye alibunári járásában és **Alibunáron** július 9-én jégeső volt. **Sztridón**, Zalamegye csáktornyai járásában július 9-én jégeső volt.

Az ipartörvény revíziója. A székesfőváros jogi, ipari és rendészeti ügyosztályának az értesítése szerint, az ipartörvény revíziójára vonatkozó munkálatok annyira előrehaladtak, hogy a tervezetnek a nyilvánosság elé való bocsátása rövid idő alatt várható, úgy, hogy a vonatkozó szaktanácskozások már augusztus hónapban megkezdődhetnek. Remélhető az is, hogy a képviselőház már az ősszel foglalkozhatik az új ipartörvény javaslatával és ha ez megtörténhetik, akkor a törvény a jövő év folyamán életbelép. Az új ipartörvény nem fogja magába ölelni a vasárnapi munkaszünet kérdését, sem pedig a munkás-védelemről szóló intézkedéseket; mert ezekről külön törvények fognak gondoskodni.

Az ideai árvíz és kártételei. A ideai árvíz egyike volt a leghosszabbaknak; körülbelül márczius közepétől július közepéig tartott s tartama helyenként a három hónapot is megközelítette. Magassága, bár igen jelentékeny volt, csak a Bodrog alsó szakaszán és a Duna gombos-titeli szakaszán érte el, vagy közelítette meg az eddig észlelt legmagasabb árvíz szintjét, de azért jóformán az összes ármentesített területeket fenyegette. Magyarországon az ármentesített terület 6,029,472 kat. hold, a védő töltések hossza 5784 km., elképzelhető, hogy így roppant terület s ily óriási töltés hosszúság védelme mily sok bajjal és gonddal járt. De a töltések kitűnő volta s éber felügyelete elhárította a veszedelmet. Baj egyedül a Rudolfsnádi Ármentesítő Társulat területén történt, hol előre nem látható módon a szivattyú nyomócsövének eltérése következtében a védőtöltés megroskadt s a víz mintegy 15.000 kat. holdat elöntött. Az elárasztott terület csekély volta a több mint hat millió kat. holdnyi védett területtel szemben fényesen igazolja a magyar ármentesítésnek és annak az erős munkának a sikeres voltát, amelyet a földművelésügyi kormány vízügyi szakszolgálatá végzett a társulati érdekeltségekkel együttesen a hosszú ideig fenyegető veszedelem idején.

Alapítások és kibocsátások Ausztriában az elmúlt fél évben. Ausztria alapítási tevékenysége az elmúlt fél évben eléggé élénk volt. Egyedül Bécsben 16 új részvénytársaságot jegyeztek be, e vállalatok alaptőkéje 34,170.000 koronát tesz ki. Pénzügyet csak egy alakult és pedig 1 millió korona tőkével, a többi alapítások így oszlanak meg: két szállítási vállalat 3,170.000 kor. tőkével, egy biztosító intézet 1.500.000 korona tőkével, tízenkét iparvállalat összesen 28.500.000 korona tőkével. Az iparvállalatok többje a fém- és gépiparra esik, azután a textilipar, majd a papírgyártás következik. Nem kevésbé élénk volt az alapítási tevékenység a vidéken, az összes új vállalatokat, melyek Ausztriában az elmúlt évben alakultak, 65 millió koronára becsülik.

A német birodalomba való baromfi-szállítások. A földművelésügyi minisztérium, azzal kapcsolatosan, hogy a Németországba irányuló baromfi szállításunk növekedésben van, a következőkről értesítette a székesfőváros hatóságát, valamint a többi törvényhatóságokat is: Allategészségügyi egyezményünk értelmében baromfiaknak a Magyar Birodalom területéről Németországba, vagy az ezen át történő szállításánál **származási bizonyítvány** szükséges. Ezt a helyi hatóság állítja ki és ha élő állatokról szól, akkor az állatok egészségi állapotát az állam részéről alkalmazott, vagy az államhatóság részéről külön fölhatalmazott állatorvossal kell igazolni, hiteles német fordítással. A bizonyítványok 8 napig érvényesek. A minisztérium megküldötte a hatóságoknak az igazolvány szövegének a mintáját is.

A réz árcsökkenése. A rézpiacra világszerte deroutszerű jelenségek észlelhetők. A fontosabb piacokon, New-Yorkban és Londonban nagyobb árcsökkenések vannak folyamatban, az amerikai réz ára öt márkával esett. Szakkörökben ezeket az eseményeket spekulatív természetű okokra vezetik vissza, a piacra két párt küzd a hatalomért s e küzdelemnek kihatása van az áralakulásra. A fogyasztás sem csökkent, sőt emelkedésben van, mert az ipar nagy mennyiséget abszorbeál s ha a versenyés meg-

szűnik, ismét normálisan fognak alakulni a rézárak. A rézpiac eseményeinek hatása alatt a párisi tőzsdén ma erősen csökkentek a rézbánya-értékek árfolyamai.

Vasútépítési engedély. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter **Kugler Mihály** oklevéles mérnök, nyug. máv. felügyelő budapesti lakosnak, a Ferencz-József hid budai hídfőjétől kiindulva a Gellért és Sashegy déli lejtőjét megkerülve a Farkasvölgy mentén, a Svábhegy és Jánoshegy érintésével egyfelől Nagykovácsi községig, másfelől Pesthidegkut és Solymár községek érintésével a Budapest-esztergomi-füzitői helyi érdekű vasut Üröm állomásáig vezetendő gőzmozdonyu h. é. vasutvonalra s ezen vonalból a Sashegy déli lejtőjének valamely alkalmas pontján kiágazólag a máv. Kelenföld állomásáig vezetendő szárnyvonalra a meghosszabbított előmunkálati engedély érvényét egy év tartamára meghosszabbította, miről az érdekelt hatóságokat leiratban értesítette.

Budapesti gypaju-árverések. A mai bezáró ülésen változatlan irányzat mellett és változatlan áron elkelt a kiállított 5400 zsákból 2600.

Len és borsótermelési kísérletek. A földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy Kapuvárott a len-termelési kísérletekre, Szempczen pedig a thüringiai és orosz borsó termelésére állandó kísérleti telepeket rendezzenek be. A két helyen végzett termelési kísérletekről a következő jelentést teszik közzé: Kapuvárott a lenkísérleti telep főleg arra rendeztetett be, hogy a különböző vetési módoknak a mag és kóró termésre gyakorolt hatását megállapítsa. Négy különféle parcella volt szótó vetéssel 8, 16 és 32 cm. sortávolsággal. A kísérletek megállapították, hogy a len sűrűn kell vetni, mert a ritka vetésnél nemcsak a termés kisebb, de a ritkán vetett len kórója durva s így hasznavehetetlen. A 32 sortávolságra vetett len például már nem is lehetett értékesíteni. Borsótermelési kísérletek már évek óta folytak thüringiai, orosz borsó és Viktoria és Daniel O. Rurke-féle borsókkal. A kísérletek megállapították, hogy a Daniel O. Rurke és a Viktoria borsó szolgáltatják a legnagyobb terméseket az összes kipróbált négy borsó közül.

A francia bank állása. Kézpénzkészlet (arany) 798,340.000 (+ 25,329.000), kézpénzkészlet (ezüst) 987,920.000 (- 2,831.000), váltótárca 990,299.000 (+ 254,672.000), bankjegyforgalom 4792,980.000 (- 126,521.000), magánszámlák 538,845.000 (- 32,216.000), kincstár követelése 167,536.000 (+ 28,415.000), összes előlegek 584,716.000 (- 479.000), kamat és leszámítolási jövedelem 2,892.000 (+ 889.000). A bankjegyforgalom aránya a kézpénzkészlethez 78,98.

As angol bank állása. Össztartalék 24,413.000 (+ 732.000), bankjegyforgalom 29,598.000 (+ 380.000), bankkészlet 35,562.000 (+ 353.000), váltótárca 32,837.000 (+ 8,055.000), magánosok követelése 47,847.000 (- 3,769.000), kincstár követelése 7,929.000 (- 2,151.000), bankjegytartalék 23,096.000 (+ 648.000).

A kincstári erdők jövedelme. A kincstári erdők bevétele a múlt esztendőben az előbbi évekhez képest három millió koronával emelkedett. A bevételi többletnek két harmadát **Darányi** földművelésügyi miniszter hasznot hajtó befektetésekre szándékozik fordítani. Egyrészt a jövedelem fokozása, másrészt az állami erdők közgazdasági hatásának intenzívebbé tétele érdekében intézkedett a földművelésügyi kormány, hogy a házi kezelés az állami erdőkben lehetőleg és fokozatosan életbe léptessék és kiterjesztessék. A máramarosszigeti erdőigazgatóság, a bustyaházi erdőhivatal, valamint a zsarnóczai erdőhivatal területében, továbbá a besztercebányai erdőigazgatóság óhegyi erdőgondnokságában a házi kezelés jónak bizonyult. Intézkedett a földművelésügyi kormány, hogy a házi kezelést az igazgatóság sziklai erdőgondnokságában már ez évben, a többi erdőgondnokságokban pedig a jövő esztendőitől kezdve életbe léptessék. Elrendelte, továbbá, hogy a házi kezelés 1908-tól kezdve a lipitújvári főerdőhivatalnak fenyőházi, maluzsinai, vichodnai és teplicskai erdőgondnokságaiban a jövő évtől kezdve fogantatba vétessék. A házi kezelés lehetővé teszi, hogy a kitermelt fát az állam, mint kész piaci árut kisebb részletekben is áruba bocsássa és ezzel a favásárlást a kisebb tőkének és a

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle radio activ

Használatá valódi áldás avomoralogóknak és az élektörvényekben szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kapható mindenütt kis és nagy áronban. Készítésén Kenderesi

közvetlen s ennek rész a kedelmi emelendő befejezés latu villa műve a sát és a lágitását a havasi okszerű kedések. nyadmeg séges ép tak a kincstári havasi le dezések másrészt belső nép olcsó di

Az lakarmán nok örle ülést tan sulvegys is kötele szakoszt egység

Erdő

mányho terjedel kiirtják. 500.000 munkát

Ma gabonát napon de elégg olcsóbb fluktuác az ár, e veteli m gultat k annyira fillérel

Ké vételke mintegy olcsóbb vidéki nán 12 Rozs m nem va fillérel

Ha hultak, üzlet al

La termel mara. buzáva vesebb

El Bu korona.

Wit

100 c kal ö garett vagy 144 dar

közvetlen fogyasztásnak is hozzáférhetővé tegye s ennek folytán jobb árakat érhesen el, másrészt a kisebb tőkének is lehetővé tegye a fakeskedelmi vállalkozást. A befektetések közül kiemelendő a Görgény folyó völgyében épülő vasut befejezése, valamint a fenyőházi magán használatu villamos vasut kiépítése, melynek villamos műve a négykeretes villamos gőzfűrészt hajtás és a fenyőházi kincstári nyaraló telep világítását is ellátja. A beruházásokhoz csatlakoznak a havasi gazdálkodás belteresebbé tétele és az okszerű havasi gazdálkodás érdekében tett intézkedések. Így Máramaros megyében három és Hunyad megyében egy havas rendezetett be a szűkös épületekkel és létesítményekkel s megindultak a munkálatok az összes máramaros megyei kincstári havasok, valamint Ung megyében egy havasi legelő modern berendezésére, amely berendezések egyrészt példaadólag kívánnak hatni, másrészt pedig közvetlenül szolgálnak a környékbeli népek, melynek állatai a havasi legelőkön olcsó díj mellett nyernek jó elhelyezést.

Az 50 kilós súlyegység behozatala az örlemény- és takarmánycikkben. A Magyar Kereskedelmi Csarnok örlemény- és takarmány szakosztálya legutóbb ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy az 50 kilós súlyegységet az örlemény- és takarmánycikkben is kötelezőleg behozza és a mai naptól kezdve a szakosztály tagjai az árakat már az 50 kilós súlyegység alapján fogják jegyezni.

Erdőirtás. Az egykori báró Bánffy-féle hitbizományhoz tartozó karaszteleki 500 katasztrális hold terjedelmű erdőt, amely kizárólag tölgyfából áll, kiirtják. Az irtási jogot egy bécsi cég vette meg 500.000 koronáért. Három évre tervezik az irtási munkát s azután parcellázzák a területet.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonatözsde.

Ma egy kis változatosságban volt része a gabonatözsdeknek! A tíz napos szilárdságot a mai napon lanyhaság váltotta fel, bár csak rövid időre, de eléggé látható volt. Mindjárt a megnyitáskor olcsóbban kezdtek az októberi búzát és kisebb fluktuációk után egész 11.18 koronáig hanyatlott az ár, erősebb bonyolítási hajlamra. Később ismét vételi megbízások és véleményvásárlásokra a hangulat kellemesebb és az árak emelkedők, olyanira, hogy egyenlegként az októberi búza 9 fillérrel ötven kilónként olcsóbban zárul.

Készbúza készségebb kínálat és gyengébb vételkedv mellett lanyha irányzatú volt. Elkelt mintegy 2000 q 25-30 fillérrel ötven kilónként olcsóbb áron. Legdrágábban 11.80 koronán tiszavidéki 300 q 80 kg-os és legolcsóbban 10.80 koronán 120 q 75 kg-os felsőtiszai búza adódott el. Rozs mérsékelt forgalom mellett alig tartott. Arpa nem változott, zab 10 fillérrel és tengeri 5-10 fillérrel olcsóbb.

Határidők erős bonyolítási hajlamra ellanyhultak, délután azonban ismét megszilárdultak. Az üzlet alaphangulata szilárd.

Északamerika buza-termelése.

Lapunknak jelentik, hogy Északamerika buza-termelése az idén jelentékenyen a tavalyi megett marad. Daczára, hogy ez évben nagyobbodott a búzával bevetett terület, 171 millió bushellel kevesebb búzára számítanak az idén.

Eladatott:

Búza. Tiszavidéki: 300 mm. 80 kg. 237.0 korona, 100 mm. 81 kg. 23.60 korona, 100 mm. 80 kg.

Világ-rekord!!

100 darab egész finom csontlelépáppír, 100 darab színes bélésű borítékkal összesen 200 darab. Egy korona 20 fillér, 1000 drb. Kohinoor cigarettahüvely ragasztás nélkül 2.10 K. Vidékre csak utánvétel, vagy a pénz beküldése mellett. Csomagolás nem lesz számítva. 144 darab I. osztályu alumínium-toll 1.80 kor.

23.10 korona, 150 mm. 80 kg. 23.000 korona, 7000 mm. 80 kg. 23.10 korona, 200 mm. 80 kg. 23.10 korona, 100 mm. 80 kg. 22.90 korona, 200 mm. 79.5 kg. 22.80 korona, felső, 100 mm. 79 kg. 22.90 korona, 280 mm. 77 kg. 22.40 korona, 120 mm. 75 kg. 21.60 korona, felső.
Bánsági: 1000 mm. 77.3 kg. 22.40 korona.
Pestmegyevidéki: 200 mm. 78.5 kg. 22.40 korona, 100 mm. 78 kg. 22.60 korona, 200 mm. 77 kg. 22 korona, 1700 mm. 75.5 kg. 22 korona.
Fejérmegyei: 300 mm. 77 kg. 22.20 korona, 100 mm. 76.5 kg. 22.30 korona.
Felsőmagyarországi: 1000 mm. 76.5 kg. 21.80 korona.
Kalocsai: 3580 mm. 77.2 22.50 korona, 3670 mm. 77.2 kg. 22.45 korona.
Répcze: 300 mm. 33.70 korona, kpf., par.
Rozs: új 200 mm. 16.70 korona, kpf., par., 500 mm. 16.65 korona, kpf., kocsira, 800 mm. 16.90 korona, raktár, 100 mm. 16.60 korona, kpf., par., 200 16.50 korona, kpf., par., 100 mm. 16.52 korona, kpf. par.
Zab: 100 mm. 15.90 korona, kpf.
T. Arpa: 100 mm. 14.20 korona, kpf., 100 mm. 14 korona, kpf.
Az árak 100 kg.-kint koronaértékben értendőek.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. július 9-től július 10-ig.

Érkezett: Elszállított:

Búza	37543	3480
Rozs	334	8827
Arpa	208	—
Zab	3210	3899
Tengeri	3513	26267
Liszt	4819	21189
Korpa	—	—

A határidőpiacon kötöttet:

Délélőt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Búza októberre 11.38, 11.39, 11.17, 11.29, 11.20.
Rozs októberre 8.65, 8.69, 8.63, 8.68.
Zab októberre 7.92, 7.98, 7.89, 7.92.
Tengeri júliusra 5.83, 5.79, 5.84.
Tengeri augusztusra 5.93, 5.98.
Tengeri 1908. májusra 6.11, 6.07, 6.12, 6.10.

Déli 1 órákor zárulnak:

Búza októberre	—	—	11.26—11.27
Rozs októberre	—	—	8.67—8.68
Zab októberre	—	—	7.88—7.89
Tengeri júliusra	—	—	5.86—5.87
Tengeri augusztusra	—	—	6.98—6.99
Tengeri 1908. májusra	—	—	6.09—6.10

Délutáni forgalom.

Délután élénkebb lett az irányzat, s ennek következtében az árak is megerősödtek.

4 óra 30 perczkor záródnak:

októberi búza	11.35—11.36
októberi rozs	8.72—8.73
októberi zab	8.99—8.—
júliusi tengeri	5.95—5.06
májusi tengeri	6.17—6.18
augusztusi tengeri	0.—0.—

Értéktözsde.

A mai tözsde alacsonyabb frankfurti jegyzések kapcsán és a kiegyezési tárgyalásokról szóló kevésbé optimisztikus jelentésekre, bányadi hangulattal nyílt meg, a vezető értékek csekély fizlet mellett, a tegnapi zárathoz képest 2 koronát veszítettek. Nemsokára azonban felülkerekedett ismét az emelkedő mozgalom, mert a bécsi börzéről igen kedvező irányzatot jelentettek és az arbitrage nagyszabású vásárlásokat tett nemzetközi értékekben, melyek így lényeges árválulásban részesültek. Osztrák hitel 2.50, magyar hitel 2.—, déli vasut 2.50, állami vasut 2.50 koronával emelkedtek. A déli tözsde alacsonyabb berlini jegyzésekre csendes volt, de a szilárd alapirányzat teljes mértékben érvényben maradt. Ma a helyi értékek piaczn is megélnékült a forgalom és a hangulat barátságosabbá vált. Előnyben részesültek Városi vasut,

közuti vasut és Hazai bank részvények, melyek jóval magasabb árfolyamon zárultak.

Előtözsde.

Az előtözsde bányadi megnyitás után zárlatfelé megszilárdult.

Kötöttet: Osztrák hitelrészvény 651.65—653.75 Magyar hitelbank 751.25—752.57, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank —, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. —, Osztrák-magyar államvasut 660.50—661.—, Déli vasut 144.50—145.25, Rimamurányi vasmű 543.50—542.50, Magyar koronajáradék —, Közuti vasut 546.—, Városi villamos vasut —, Orosz járadék —, 3 százalékos jelzálagsorsjegy —, Hazai bank —

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 653.50—654.—, Magyar hitelbank 752.50—753.—, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 492.—492.50, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 482.—482.50, Osztrák-magyar államvasut 661.—661.50, Déli vasut 145.—145.50, Rimamurányi vasmű 542.50—542.—, Magyar koronajáradék 92.95—93.—, Magyar aranyjáradék 111.—111.50, Közuti vasut 546.—546.50, Városi villamos vasut 290.—290.50.

Déli tözsde.

Kötöttet: Osztrák hitelrészvény 653.25—654.—, Magyar hitelbank 752.50—753.—, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 493.75—494.—, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. —, Osztrák-magyar államvasut 661.50—662.50, Déli vasut —, Rimamurányi vasmű 542.50—543.50, Magyar koronajáradék 93.—93.05, Magyar aranyjáradék —, Közuti vasut 547.—, Városi villamos vasut 290.50—291.—, Orosz járadék —, Hazai bank 280.75—281.—

Helyi értékekben kötöttet: Salgó 575.—576.—, Hazai sorsjegy 108.50—109.25.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 653.25—653.50, Magyar hitelbank 752.50—753.—, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 493.50—494.—, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 482.—483.50 Osztrák-magyar államvasut 661.50—662.—, Déli vasut 145.—145.50, Rimamurányi vasmű 543.50—544.—, Magyar koronajáradék 92.95—93.—, Közuti vasut 546.—546.50, Városi villamos vasut 290.—290.50.

Prémium-fizlet: Díjbiztosítások osztrák hitelben holnapra 4—5, nyolcz napra 8—10 K. Julius végére 14—16 K.

Utótözsde.

Az utótözsde magasabb berlini jegyzésekre kedvező maradt.

Kötöttet: Osztrák hitelrészvény 653.25—653.75 Magyar hitelbank 752.50—753.50, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 493.25—Magyar jelzálog hitelbank II kib. —, Osztr.-m. államvasut 661.50—662.—, Déli vasut 145.—145.50, Rimamur. vasmű 543.50—545.50, Magy. koronajáradék —, Magy. aranyjár. —, Közuti vasut —, Városi villamos vill. —

3 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 654.25—654.50, Magyar hitelbank 752.50—753.—, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 493.50—494.—, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 482.50—483.—, Osztrák-magyar államvasut 662.—662.50, Déli vasut 145.—145.50, Rimamurányi vasmű 544.50—545.—, Magyar koronajáradék 92.90—93.—, Magyar aranyjáradék 111.—111.52, Közuti vasut 546.50—547.—, Városi villamos vasut 291.—291.50

BÉCSI GABONATÖZSDE:

Bécs, július 11. (Az Egyetértés távirata.)
Búza: Tiszavidéki 11.60—12.10, bánáti 11.15—11.60, mosoni és győrvidéki 10.70—11.05 K, tótfelvidéki 10.70—11.05, marczfeldi 10.20—10.50 K.
Rozs: Tótfelvidéki 8.60—8.85 K, csepel-szigeti 8.55—8.75, pestmegyei 8.80—9.05, különféle magyar 8.60—8.85, osztrák 8.50—8.75 K.
Arpa: 7.40—7.60 —, déli vasuti —, —, tiszavidéki —, — K.
Magyar tengeri: 6.45—6.70 K. cinquantin 7.35—7.70 K.
Magyar közepes zab: 8.40—8.65 K. elsőrendű 8.55—8.75, válogatott 8.70—9.05 K.

Kapható, míg a készlet tart, egyedül:

ÖRÖM SÁNDOR

levélpapír-áruházában,

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 17. szám.

144 darab III. osztályu alumínium-toll 90 fillér

Világ-csoda!!

100 darab egész finom csontlelépáppír, 100 darab színes bélésű borítékkal összesen 200 darab. Egy korona 20 fillér, 1000 drb. Kohinoor cigarettahüvely ragasztás nélkül 2.10 K. Vidékre csak utánvétel, vagy a pénz beküldése mellett. Csomagolás nem lesz számítva. 144 darab II. osztályu alumínium-toll 1.20 kor

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, július 11. A mai értéktőzsdén, jöllehet a new-yorki és a párisi tőzsdék lanya irányzatáról érkezett hír, tartott árfolyamok uralkodtak. Csak később állt be rövid időre lanyulás, de csakhamar ismét szilárd volt az irányzat. Lombardok és államvasuti részvények emelkedtek, ugyszintén magyar és osztrák hitelrészvények. Jelentékeny ár-emelkedés mutatkozott alpesi bányarészvényekben is, úgy hogy a kedvező irányzat az előtőzsde végéig tartott.

Írások szármak:

Osztrák hitelr. 653.50, Magyar hitelr. 783.—, Allamvasut 662.—, Déli vasut 145.50, Alpesi bányatársulat 597.50, Rimamurányi 544.—. Májusi járadék 97.60, Magyar koronajár. 92.85, Orosz érték —, Török sorsjegy 184.50, Német márka —, Prágai vasut —, Unio-bank —, Laenderbank —, Bankverein —, Elbavölgyi —, Angol bank —.

A déli tőzsde változatlanul nyílt meg.

Jegyzetek:

Osztrák hitel 653.—, Magyar hitel 754.—, Länderbank 432.50, Unio-bank 542.—, Allamvasut 662.50, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut 145.—, Gőzhajó —, Alpesi bányarészvény 598.—, Májusi járadék 93.85, Magyar koronajáradék —, Török sorsjegy 184.50, Német márka 117.80, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 542.50, Orosz érték —, Keleti vasutak —, Skoda —.

Bécs, július 11. (Osztrák értékek zárlata.) 4-2 százalékos papír-járadék 97.60, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.52, 1860-as sorsjegy 149.25, Osztrák hitelsorsjegy 422.—, Angol osztrák bankrészvény 301.50, Bécsi Bankverein 534.50, Osztrák-magyar bank 1805.—, Déli vasut 144.50, Dunagőzhajózási társaság 997.—, Dohány részvény 423.—, Cs. kir. arany (vert.) 11.35, Német bankváltók 117.81, Osztrák Lloyd 452.—, 4.2 százal. ezüst járadék 97.55-97.55, Osztrák koronajáradék 97.65, 1864-es sorsjegy 249.75, Osztrák hitelintézeti részvény 653.25, Union-Bank 541.90, Osztrák Länderbank 431.—, Osztrák-magyar államvasut 661.25, Elbavölgyi vasut 423.50,

Alpesi részvény 597.75, 20 frankos 19.15, Londoni váltóár 240.87, Lipótkohó 433.—, Töröksorsjegy 184.10, szilárd.

Bécs, július 11. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 111.10, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 141.—, Magyar hitelbank részvény 753.—, Magyar részmitelő és váltó részvény 492.50, Rimamurányi 544.40, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 417.—, Magyar koronajáradék 92.85, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 92.70, Magyar nyer.-k. sorsjegy 188.50, Kassa-Oderberg vasut részvény 354, Magyar jelzőlogbank 32.40, M. keresk. bank 470.50.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, július 11. (Tőzsdejelentés.) A mai tőzsde is megnyitáskor a new-yorki kedvezőtlen tőzsdejelentések hatása alatt állott, mire amerikai értékek gyöngén indultak és a bányáértékeknél is általában kedveltség volt tapasztalható. A bankpiacon az üzlet csendes volt ugyanígy, hogy az árfolyamok alig változtak. A vasuti részvények közül Prinz Heinrich vasut realizálásokra gyöngült, egyéb értékekben a forgalom csendes volt. Német járadékban ma sem volt forgalom. Japániai londoni jelentésre gyöngé irányzatok voltak. Orosz járadék az uralkodó üzleti kedveltség hatása alatt lemorzsolódott. Hajózási részvények többszörös ingadozások után javították árfolyamaikat. A második tőzsdeóra kezdett intenzív üzleti csend volt tapasztalható és csak egyes értékekben történtek jegyzések. Későbbben is jelentéktelen fogalom és változatlan árfolyam mellett csendes volt az üzlet. A tőzsde harmadik órájában határozott üzletlenség jellemezte a tőzsdét. Német járadék gyöngült, oroszok tartottak voltak. A készpénzpiac ipari értékeinek irányzata nem volt egységes. Többnyire gyöngülés felé hajlottak. Napipénz 5% és valamivel azon alul, magánleszámitolási kamat-láb 4 1/2%.

Zárlatok jegyeztetik: 4-2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.30, osztrák hitelrészvény 204.20 Déli vasut 28.70, orosz bankjegyek 214.70, 4 százalékos orosz kölcsön —, Disconto Commandit 169.25, Dinamitruszt 154.40, Harpeni 195.90, Unifikált török járadék 95.40, 4-2 százalékos ezüst-járadék —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.20,

Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar államvasut 141.—, Bécsi váltóár 84.80, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 188.50, Gelsenkircheni 192.—, Laurakohó 216.20. Kedvetlen.

Frankfurt, (Zárlat.) július 11. 4-2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.30, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.80, Osztrák hitelintézeti részvény 203.90, Osztrák-magyar államvasut 110.90, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.27, Bécsi Bankverein 134.50, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar kölcsön 76.40, 4-2 százalékos ezüstjáradék 98.15, Osztrák koronajáradék 97.30, Magyar koronajáradék 92.65, Osztrák-magyar bank 129.40, Déli vasut részvény 28.75, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 848.27, Párisi váltóár 812.66, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény 283.—, alig állandó.

Hamburg, (Zárlat.) július 11. 4-2 százalékos ezüstjáradék 98.10, 1860. sorsjegy 151.50, Déli vasut 28.50, 4 százalékos Aranyjáradék 98.70, Osztrák hitelrészvény 204.50, Osztrák-magyar államvasut 141.—, Olasz járadék 102.70, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.20. Szilárd.

London, július 11. Angol consol 84 3/16.

Páris, július 11. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.70, Osztr. aranyjáradék 97.70, Magyar aranyjáradék 93.20, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről —, 4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 310.—, 5 százalékos Marokkói járadék 514.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 89.—, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 90.50, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 87.—, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 189.—, 4 száz. Szerb járadék 1907.—, 4 százalékos spanyol járadék 92.50, 4 százalékos unifikált török jár. 94.90, Török sorsjegy 169.75, Török dohányrészvény 446.—, Osztrák föld-hitelintézet —, Osztr. Länderbank 464.—, Magyar Jelzőlogbank 515.—, Banque de Paris 1460, Banque Ottomane 687.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut 686, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 619.—, Rio Tinto 20.88, Sucrerie d'Égypte —, Tula 420, Thomson Houston 128.—, Urikányi köszén 34.25, Chartered 601.—, DeBeers 97.25, East Rand 172.—, Jagersfontein 52.—, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company —, Váltó Ams-

Table with multiple columns: Buza (100 kg, 50 kg), Egyéb gabonaművek (Rozs, Árpa, Zab, Tengeri), Burgonya (Fehér, Rózsás, Sárga), Különléte (disznószőr, szalonna, szilva készár, heremag), Allamodósság közkölesnök, Zalogjelek, Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító-társaságok, Részváltások, Különléte vállalatok. Includes various financial data and exchange rates.

terdamr (rövid) Belgium pari. Va Magánk... jelentés 11-én. pedig: rab má ökör, 42 és tarka magyar mazási nyák m A v zat mell egységi rülből Köv élősblyb Ma 80.— k középmi minőség legiohb minőség 72— k jobb minőség 60.— jobb m telesen Magyar ronág, ségü 56 50.— 5 ségü 74 ronág, silányab legiohb lesen — koronág náig. Bi náig, k minőség ségü 4 marha — minőség 56.— koronág Birk 525 darab kezdő ára (nyirott) 54.— 6 koronág koronág Kosokért Budá ma tartó 441 drb. darab ló Hízott s hész (pá fillér. K terjedő (páronki 135 fillér grammig (páronki Nehéz (fillérig, sulyban kilogram Szer volt ké felhajtató elszállítá maradt irányzata Budá radt 96 malacz, — dara sertés, 6

terdamra (rövid) 208.37. Váltó német piacokra (rövid) 122.99, Váltó Bécsre (rövid) 104.37, Váltó Belgiumra (rövid) 1/10, Olasz aranyváltó (rövid) pari. Váltó Svájcra 1/10, Csek Londonra 251.50. Magánkamattal 37/10, szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Budapesti vágómarhavásár. (Braun József és fia jelentése az Egyetértés részére.) 1907. július 11-én. Vágómarhák: Felhajtás: 2215 darab, és pedig: 1439 darab magyar és tarka ökör, 471 darab magyar és tarka tehén, 5 darab, bosnyák ökör, 42 darab bosnyák tehén, 120 darab magyar és tarka bika, — darab bosnyák bika, 138 darab magyar bivaly és — darab bosnyák bivaly. Származási hely szerint: 2168 magyar marha, 47 bosnyák marha.

A vásár a múlt hetéhez hasonlóan lanyha irányzat mellett, nehézkes hangulatban folyt le. — Az egységi árak 1—2 koronával csökkentek. — Körülbelül 200 darab eladatlanul maradt.

Következő árak jegyzettek métermázsanként élőszuliban levonás nélkül:

Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 75.— 80.— koronáig, kivételesen — koronáig, középminőségű 67.—72.— koronáig, silány minőségű 60.—65.— K.-ig. Tarka hizott ökör legjobb minőségű 82.—90.— koronáig, középminőségű 74.—82.— koronáig, silány 66.—72.— koronáig. Magyar paraszt ökör legjobb minőségű — koronáig, középminőségű 64.—72.— koronáig, silány 56.—60.— koronáig. — Boszniai ökör, legjobb minőségű — koronáig, kivételesen — koronáig, silányabb minőségű — koronáig, kivételesen — koronáig, Magyar tehén legjobb minőségű 66.—74.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű 56.—64.— koronáig, silányabb minőségű 50.—54.— koronáig. Tarka tehén legjobb minőségű 74.—80.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű 64.—68.— koronáig, silányabb minőségű 52.—64.— koronáig. Bika legjobb minőségű 70.—80.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű 60.—62.— koronáig, silányabb minőségű 54.—62.— koronáig. Bivaly legjobb minőségű 54.—62.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű 48.—52.— koronáig, silányabb minőségű 44.—46.— koronáig. Kincsonozni való marha — koronáig. Növendékmarha — koronáig. Boszniai ökör legjobb minőségű — koronáig, középminőségű 56.—64.— koronáig, silányabb minőségű — koronáig. Mind 100 kilónként élőszuliban.

Birkavásár. (1907. július hó 8.) Felhajtott: 525 darab birka. A vásár élénk volt. Következő árak jegyzettek: (levonás nélkül.) Hizott ürü (nyirott) kilónként, élőszuliban, legjobb minőségű 64.—68.— koronáig. Középminőségű 58.—62.— koronáig. Anya birka legjobb minőségű — koronáig, közép minőségű — koronáig, silányabb minőségű — koronáig. Kosokért legjobb minőségű — koronáig.

Heti lóvásár.

Budapest, július 11. (Hiv. tud.) A Tattersallban ma tartott heti lóvásárra felhajtottak 391 drb I., 441 drb II., összesen 832 drb. lovat. Elkelt 522 darab ló.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, július 11-én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér. Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 134—135 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 137—138 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 138—139 fillér. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) — fillérig.

Sertéslétszám: 1907. évi július 9. napján volt készlet 38389 drb., 1907 július hó 10-én felhajtott 262 darab, 1907 július 10. napján elszállított 189 darab, 1907 július 11. napjára maradt készletben 38302 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: csendes.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, július 11. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 96 darab sertés, 8 darab süldő, — darab malacz, összesen — darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Mai napi felhajtás 1648 darab sertés, 60 darab süldő, — darab malacz, össze-

sen 1774 darab sertés, 78 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 1449 darab sertés, 42 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 295 darab sertés, 26 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül 108—110 fillér, II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig 102—104 fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül 116— fillérig, ételsulylevonással 130—136 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — korona, ételsulylevonással 126—136 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — korona ételsulylevonással 128—136 fillérig. — Belföldi süldő — korona. Horvát süldő 108— korona. A vásár irányzata élénk, az árak 2—4 fillérig hanyatlottak.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Július 11. —

Kinvezések. A földmivélsügyi miniszter Náray András Jenő okleveles gazdász, szigorló állatorvost, a magyaróvári gazdasági akadémia állatboncz-, élet-, egészségügyi és tejjgazdasági tanszéke mellé 2 év tartamára tanársegédde; a rózsahelyi törvényszék dr. Stefcsék Sándor rózsahelyi gyakorló ügyvédet állandó tót tolmácsná; a soproni pénzügyigazgatóság Kuslits Ferenc kismartoni díjtalan adóhivatali gyakornokot a csepregi adóhivatalhoz díjas gyakornokká és a debreczeni törvényszék elnöke Fejér István debreczeni törvényszéki fogházort a hajdusoboszlói járásbírószághoz III-ad osztályu hivataloszóivá nevezte ki.

Áthelyesések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Dukay István hajdusoboszlói állami polgári iskolai rendes tanítót jelenlegi minőségében a szegedi III. ker. áll. polgári iskolához, Irányi Dezső pásztori állami polgári iskolai rendes tanítót jelenlegi minőségében a kassai állami polgári iskolához; az igazságügyi miniszter Jagemann Károly kunszentmiklósi járásbírószághoz és a kiskőrösi járásbírószághoz és a satoraljai helyi törvényszék elnöké Kozma Antal satoraljai helyi törvényszéki hivataloszóivát, saját kérelmére eddigi minőségében, a tokaji járásbírószághoz helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Kohn Izidor kolozsvári lakos Kászonyi-ra, Weiszberger Lajos nagyvárad lakos Váradi-ra, kisköru Péntek György kolozsvári lakos Buzási-ra, kisköru Neumann Mór budapesti lakos Nagy-ra, Pacurar Tivadar szombathelyi lakos Balog-ra, Kohn Májer budapesti lakos saját, valamint nagykoru Salamon (recte Samu) és kisköru Ernő nevű gyermekei Kálmán-ra, kisköru Klein István nagyenyedi lakos Kis-re, Mozes Lajos sikagyimesi lakos Mezei-re, kisköru Rottmann Leó vaski lakos Dénes-re, Hruska Alojzia mátszti lakos Körtyvéyesire, kisköru Zatykó István nagykőrösi lakos Hajósrá, kisköru Goldstein Armin és Rudolf budapesti lakosok Györre, Deutsch Vilmos formai (Finorszag) lakos saját, valamint kisköru László, Teréz, Erzsébet, Piroksa és Sarolta Ingeborg nevű gyermekei Dérre, Leichter Mózés budapesti lakos saját, valamint kisköru Béla, Ernő, Pál és Elvira nevű gyermekei Lukácsra, Giró József apáczai lakos Oláhra, Pauncz Árpád budapesti lakos Pánczélra, Kohn Dávid pécsi lakos saját, valamint kisköru Julia nevű leánya Kolozsvárra, Lichtmann Vilmos oroszlamosi lakos saját, valamint kisköru Erzsébet nevű leánya Lászlóra, Lichtman Márton piskolti lakos saját, valamint kisköru Andor, Endre és Béla nevű fia, nemkülönbön Lichtman József nyirmegyei lakos Lászlóra, kisköru Sztéfanovics Dobren kaposvári lakos Szávaira, kisköru Steiner Szeferin budapesti lakos Somogyra, Kojnok Pál vidéfalvi lakos Kormosra, Farkas Endre szászrégeni lakos Kovácsra, Reisfeld Leil szászrégeni lakos Elekesre, Erhardt Kálmán hajósi lakos Barrára és kisköru Steiner Rezső budapesti lakos család nevének Sebestyénre kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A székelyi bányahivatalnál bányain-tézői állásra 6 hét, — a brassói járásbírószágnál III. oszt. hivataloszóivai állásra 3 hét; — a rózsahelyi törvényszéknél törvényszéki bírói, a máramaroszigeti törvényszéknél aljegyzői, Breka városában (Bosznia) állatorvosi, a kolozsvári adóhivatalnál adótanítói, Középpapsán (Máramaros megye) postamesteri, a sepsiszentgyörgyi járásbírószágnál és a kézdívasárhelyi törvényszéknél tkvi átalakító-díjnoki, a békéscsabai járásbírószágnál imokai és a besztercebányai pénzügyigazgatóságnál pénzügyi szemlési állásra 2 hét alatt andandók be a pályázati kérvények.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1907. július 11-én reggel 7 órákor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap az esőzés inkább csak az északi és keleti hegyes vidékre terjedt és mennyisége keleten többnyire meghaladta a 10 mm.-t s helyenkint a 20 mm.-t is. A hőmérséklet az ország keleti felén süllyedt, egyebütt lényegtelenül változott; a maximum: Kecskeméten 28 C° és a minimum: Sopronban 9 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Változóan felhős idő várható, sokhelyütt — főleg keleten — esővel, vagy zivattal és lényegtelen hőváltozással.

Table with columns: Állomás, Legnagyobb max, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és erő, Felhőzet, Csapadék mm, Hőmérséklet max, min.

VIZÁLLÁS.

július 11. július 10. július 11. július 10.

Table with columns: Állomás, m é t e r, Tízra, m é t e r.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

KÜLÖNFÉLÉK.

A tűz.

Én utraulólul szegénységet,
Meg bus hitetlenséget kaptam
S koldus is maradtam,
Pogány is maradtam.

Se hit, se pénz, se álom.
Se társam a hosszu nagy uton,
Melynek kövét, mint az üldözött
Egyedül futom.

Hozzám nem jött még soha asszony,
Az én szobám olyan szomorú,
Mint a tépedt, elszáradt, meggyürt
Babérkoszoru.

Nem is leszek én soha gazdag,
Hivó sem leszek, tudom, soha,
Asszony sem csókol, barát sem ölel,
Csak a Tűz hajt tova,
Ki tudja meddig, ki tudja, hova?...

Nagy Imre.

(Az alkohol hatása.) A szesz italok élvezése igen régi szokása az embereknek, de míg régi időkben különös ünnepek alkalmával került a jómódban levőknek az asztalára a jó bor, addig ma a legolcsóbb előállítású móddal készült különböző szesztartalmu italok minden néposztály háztartásában feltalálhatók, egyaránt iszák nők, férfiak, gyermekek és csecsemők és így az emberiségnek idült, lassan előrehaladó mérgezését és elfajulását hozzák létre. Míg régen a szesz ital csak szőlőből készítették, addig ma óriási területeket ültetnek be burgonyával s ezt nem tápszertül, hanem pálinka készítésére használják fel. A nép azt hiszi, hogy a szesz erősít. Szoptató anyák azt képzelik, hogy maguk és gyermekük erősödik a szesz élvezete folytán, sokan kérkednek azzal, mennyi szeszt bírnak el. Öseink hőstettekkel kérkedtek, a mai ifjuság azzal vetekedik, hogy ki bír több bort, sört önteni a garatra. A kocsmák száma gombamódrá szaporodik, itt iszsa el keresztet nemcsak a férj, hanem az asszony, sőt sok esetben a gyermek is, s így megy tönkre a családi élet. Általános a néphit, hogy

a szesz nélkülözhetetlen tápszer. Egy észak-amerikai utra és visszafelé utazásra felszerelt északnémet Lloyd-hajó hivatalos élelmi készletét átvizsgálva, annak 1/3-1/4-od részét a szesz tette ki és pedig 1106 üveg különböző bor, 560 üveg pezsgő, 430 üveg cognac és likőr, 8 üveg pálinka. Minden szesztartalmu ital, még a higitottak is, ugymint a sör és gyölmölcsbor is, éppen olyan mérgező, mint morfium, ópium, hasis és a cocain. Határozottan állítom, hogy minden szesztartalmu ital, akár mértékletesen használva is, sem nem erősít, sem nem táplál, és így az egészség előnyére nem irható. Mert azok, akik minden szesz italról tartózkodnak, egyértelműleg oda nyilatkoznak, hogy éppen olyan sikeres működést, legyen az szellemi vagy testi, fejtenek ki, mint abban az időben, a mikor mértékletesen ittak bort vagy sört. Érdekes kísérletet tettek a berni nevelőintézetben. A gyermekek egy részétől megvonták a szeszt, másik részének igen kevés higitott bort adtak rendszeresen s ez utóbbiak a kísérlet tartama alatt álmosak, kevésbé figyelmesek, kevésbé munkabírók voltak, s náluk ideges tüneteket észleltek. A biztosító-társaságok adataiból kiittint, hogy azok, akik az italtól teljesen tartózkodnak, hosszabb életűek. Azok az állítások, mintha a szesz italok jólesőleg izgatnák az agyat, elfelejtetnék a fáradtságot, fájdalmat, érzéstelenítenének hideg ellen, hevítenének, érzéki csalódáson alapulnak, mert bényítják az érzékeket s ez maga mérgezési tünet, mely tünetek csak addig állanak fenn, amíg a mérgezés kihat. Mások takarékoskodásból fogyasztják a szeszt, mert azt hiszik, hogy csökkenteni lehet ivással a tápszerfelvételt mennyiségét. Tévednek, mert takarékoskodnak a szervezet rovására. Epen olyan joggal ajánlhatnák akkor az arzént, mert hisz! A mértékletes szeszérvétele az agy és az idegrendszer elfajul s az iszákosság, valamint az ebből származó bajok át is örökölhetők. Az elváltozások közül, amiket a szesz mértékletes élvezete előidéz a szervezet működésében, legkártékonyabb a szesznek az agyra gyakorolt hatása. Svájcban a felnőttek 10%-a mértékletes szesz-ivás következtében hal meg, ugyanott az öngyilkosok harmincz 0%-a iszákos. Németországban a börtönbe s fegyházba kerültek 75%-a részeg állapotban követte el a terhére rótt büntényt. Szombat estétől hétfő reggelig háromszor annyi bűncselekményt visznek véghez, mint köznapokon. A nehézkórosok, hülyék, süketnémák háromnegyedrészre iszákos szülőkötől származik. Egy orvos összehasonlította 10 mértékletes és 10 iszákos család leszármazottjait. Előb-

biek 50 egészséges gyermeke közül 11 halt meg hevenybetegségben, utóbbiak 54 gyermeke között csak 9 volt egészséges, a többi törpenövésű, nyúlya, süketnéma, angolkóros stb. A boerok is jó példát nyújtanak a szeszivás ellen. A kitaró, szivós harcziás faj szabadságharczának egész tartama alatt viznél egyebet nem ivott. A szeszellenes egyesületeknek erőlyesen kell megkezdeniök a harczt a szesz italok ellen s a mozgalmába be kell vonni az egész társadalmat osztálykülönbség nélkül.

(Napoleon és az „M“ betű.) I. Napolcon életében nagy szerepet játszott az „M“ betű. Az első nagy csata, a melyet Bonaparte megnyert, Marengonál volt; dicsőségének és hatalmának sirja Moszkva. A feleségét Mária Luizának hívták. Legjobb marsalljainak (Masséna, Marmont, Macdonald, Murat, Moncey, Mortier) továbbá huszonhat főtábornokának volt „M“ betűvel kezdődő neve. Az első el-lenséges főváros, a melybe diadalmasan bevonult Milánó volt, az utolsó Moszkva. A két legvesze-delmesebb összeesküvést Malet és Marmont szötte ellene. Első kancellárja Montesquieu volt és Fran-cziaországban utóljára a La Malmaison kastélyban tartózkodott. Mailland kapitányra bízta magát és Szent Ilona szigetére Monthalon kísérte. A szige-ten hűséges szolgálja Marchand volt. Moreau árulta el őt és Murat mártír-halálát halt az ügyéért.

(Utazás a föld körül.) Mióta Verne Gyula 30 nap alatt utaztatta körül a földet, azóta nem álla-podott meg a közlekedő eszközök fejlődése, ha-nem egyre kevesebb és kevesebb napra szorította le az utazás tartamát. Legújában az orosz vasuti minisztérium állította össze a föld körül való uta-zás tartamát, ahogyan és amennyi idő alatt teheti majd meg az ember, ha a leggyorsabb vasuti vonatokat és oceáni hajókat használja.

Igy Brémától Szentpétervárig	1 1/2 nap
Szentpétervártól Vladivosztokig	10 nap
Vladivosztoktól San-Francizskóig	10 nap
San-Francizskótól Nuw-Yorkig	4 1/2 nap
New-Yorktól Brémáig	7 nap
Összesen	33 nap

Ez a számítás azonban az orosz-szibériai vas-uton 48 kilométer óránkénti menetsebességet téte-lez fel. Ha azonban itt is az óránkénti 60 kilomé-ter sebességet tételezzük fel és mivel már most is kísérleteznek olyan hajókkal, melyek Newyorktól Brémáig 5-6 nap alatt jussanak: a földet 28-30 nap alatt fogjuk körülutazhatni. Hogy azonban meddig ériük be ezzel az idővel, — annak a vil-lamosság a megmondhatója.

FEKETE PÉNTEK.

— AMERIKAI REGÉNY. —

Írta: THOMAS W. LAWSON.

24

Mint néhány héttel azelőtt, ugyanazon nap nagy tömeg torlódott össze a cukorhelyen. De a csatavonal most más volt. A közepén Conant Barry állott, megbízott hivatalnokai pe-dig mint hadsegédek mellette. És ellenfél nem volt a harczmezőn. A néhány száz főnyi köz-vevitők közül egyiknek sem volt meg a két-ségbeesett bátorsága — vagy győzni vagy meghalni!

Azért jöttek, hogy vásároljanak, vagy el-adjanak, nem pedig azzal a gondolattal: „raj-tam keresztül“ életre-halálra harczolni!

Azoknak, akiknek részvényeik voltak, tehát „felfelé“ lettek angazsálva, azoknak örömele arczát könnyen meg lehetett különböztetni azokétól, akik csak üresen adtak el és most a falon azt a bizonyos író kezét vélték látni, szemük megtelt bizonytalan félelemmel és ijedtséggel.

Conant Barry és segédeinek viselkedése bizodalmat árult el.

A legjobb uton haladtak előre, hogy meg-tegyék azt, amiért küldték őket. Szorosan begom-bólt kabátjuk és feszes, figyelő állásuk elárulta, hogy küzdelmet, tolongást és veritékező harczot fognak kiállani, de erre el is vannak készülve. Ellenben nem voltak elkészülve vere-ségre, sem pedig küzdelemre a legutolsó árákig.

A gong megkondult és a közvetítők serege egymásnak rontott, de csak vért kívántak, sem hust, sem csontot, még kevésbbé szivet vagy lelket. Csupán csak vért!

A csukor első ára: 211-et 3000 darabért; ezt valaki egyben árusította el.

Nem kellett hozzá három szem, kettővel is megláthatták, az elárusító Conant egyik alkal-mazottja volt.

Ez az ugynevezett ruha-eladás, két közve-ritő rendezte a szinleges vásárt, mely alapjául

szolgáljon az utána következő üzleteknek. Egyike a tőzsdejátek kisebb mérvű csalásainak, melynél az árusítók és spekulánsok hamis koczkával játszanak és a közönséget csal-ják meg.

Alapjában véve ez a család öregebb még az értéktőzsdénél is és másutt is alkalmazzák. Például: négy igazi vásárló érdeklődik egy loárverésen egy bizonyos állat iránt, mely 200 dollárt ér. A tulajdonos egyik czinkostársá elkezd a lóra 400 dollárt ígérni és a másik négy, ha nem sokat ért az állatokhoz, ezáltal lépve megy és 400—500 dollár között fog in-gadozni és végül is megveszi. De hát az em-berek azt akarják, hogy megcsalják őket, — legyen az akár lóvásárlás, akár tőzsdejátek. A pile is szereti az égő fényt és utána repked.

Öt perc múlva a cukrot már 221-ért árusították és a megvadult baissierek annyira odáig voltak érte, mintha más részvény már egyáltalán nem is volna a világban.

Conant Barry és a hadsegédei azonban szorgalmasak voltak és igyekvők, is mikor a kinyújtott kezek már éppen nyultak utánuk, mindig feljebb verték, vagy azonnali vásárlás-sal, akár komoly vevő kínálkozott, akár csak szinlelt vásárlás volt, mint a czinkosok levegő „papirt“ kínáltak és dobáltak.

Nem is csodálkoztam, mikor Bob nyulánk termetét láttam kimagaslani, közvetlen közelébe szorítva a cukortömegnek. Az aktív tőzsdé-tagok mind ott voltak ma. Még Blomstein Ike és Barnes Joe, akik ritkán tévedtek a nagy tö-megbe — ők is kéznél voltak. Talán reméltek valamit kihálászni, vagy csak a csatát akarták közelről megszemlélni.

Bob nem kereskedett, de mint előző nap, ugy most is csak Conant Barryt tartotta foly-vást szemmel.

Igy gondolkoztam magamban. Conant Barry manőverjeit tanulmányozza, de hogy milyen czéltől akarta ezt tudni, efelett hiába törtém a fejem. A falon a nagy óra mutatója éppen fejezte, hogy harmincz perc óta folyik az üzlet és Conant Barry még mindig verte fel-felé az árfolyamot,

Eppen 225-öt ígért 5000-nek minden da-rabjáért, amidőn egy hang, mint a visszhang harsogta bele:

— Adom!

Bob hangja volt. Utat tör magának a tö-megen keresztül egészen a központig és most ott áll Conant Barry előtt.

De nem volt többé az a Bob, akit néhány héttel ezelőtt Conant megvert. Soha nem láttam ilyen hűvösnek, nyugodtnak, öntudatosnak. A nyugalom és biztos erő megtestestülése volt. Hideg, czinikus mosoly játszadozott az ajka körül, amint lenézett az ellenfelére.

A hatás Conant Barryra egészen más volt most, mint Bob legutolsó ajánlata alkalmával, aznap amikor Sands Beulah reménysegei ködbe foszlottak. Nem ingerelte őt arra a vad észre-sre, hogy támadjon, inkább csak arra ösztönözte, hogy ügyességét, találékony észjárását, egész agyafurtt ravaszágát ütköztetbe vigye.

Azt hiszem, Conant Barrynak eszébe jutott előző napi bizalmatlansága, gyanakodása, ami-dőn Bob jelenlétét észrevette.

Lehet, hogy Bob képe lebegett szeme előtt még arról a napról, melyen a gazdagság felé robogó reményét sirba döntötte. Egy szempil-lantásig habozott, míg villámsebességgel egy egész sor ujj-jelzést adott segédeinek. Azután felegyenesedett, harczra készen.

— 25-öt 5000-ért! Hideg metsző hangon mint az itéletet hozó bíró hangja csendült meg Bob szava:

— Adom.

— 25-öt 5000-ért!

— Adom.

— 25-öt 5000-ért!

— Adom!

A szemek egymásba furódtak; Barry sze-mében alattomos, gonosz tűz, Bob szemében a sajnálat és megvetés egy neme villant meg. A többi közvetítő elhallgatott a kínálat és meg-vetéssel és valóságos csend uralkodott a terem-ben — olyan állapot, mely hasonló körülmé-nyek között még soha nem fordult elő.

(Folyt. köv.)

S Z I N H A Z A K

Pénteken, 1907. július 12-én.

Nemzeti Színház

Zárva

M. kir Operaház

Zárva

Vígyszínház

Zárva.

Királyszínház

Göre Gábor Budapestön.

Látványos fővárosi életkép, ének-
kel és táncszel, 9 kétképben. Irta
Vörö György.

Göre Gábor Lépéndi Lídike Németh Fedák S. Szirmai
Tsch Árpád Tarnoki L. Szentgyörgy
Bütyök Elvira Stanczi Szeplő E.
Franczi Csizsér
Kálsa cigány A szanatórium igazgatója Papp
Faragó György Vágó
Rudi Rátkai
Hangszerfűrés Kőrönd
A léztes bohóc Z. Molnár
A cilindres bohóc Tarnai

Kezdeté 8 órákor

Műsor.

Szombat: Göre Gábor Budapestön.
Vasárnap: Göre Gábor Buda-
pestön.

Óránia Színház

Zárva

Magyar Színház

Zárva.

Föv. Nyári Színház

Az ember tragédiája

Dramai költemény 5 szakaszban
Irta: Madách Imre. Színpad alkál-
mazta: Paulay Ede. Zenéíró: Szer-
zetle: Erkel Gy.

Kezdeté fél 8 órákor

Műsor.

Szombat: Az ember tragédiája.
Vasárnap: u. u. A drótostól.
Eset: Az ember tragédiája.

Városligeti Nyári Színház.

A bus özvegy.

Parodisztikus bohózat 3 felvo-
násban Irta: Föld Mátyás. Zene-
t: Faragó Jenő vöröszövegére
szerzette: Barna László.

Szophgyi Róza Láng Etel
Dosztalik Dandilo. Ferencczy K.
Vig Mici Turecsányi O.
Lejár Ferenc Virágh Jenő
Pisztoly Balambér. Bihari Béla
Egy tisztességes nő Döbcsa M.
Szép Tóni Vándori E.
Pinka Dani Szabó Lajos

Kezdeté fél 8 órákor

Apollo színház

Telefon 63-69.

A sajt hatása. A hős. Az
ellopott dísznő. A hamis-
játékos. Bernátbegyi ku-
tyák

A gonosztevő.

Szenzációs Eszak-Amerika
életkép.
Kezdeté 8 órákor.

ŐS-BUDAVARA

Friedmann Adolf igazgató.

Ma, pénteken, július 12-én

Belépődíj este 9 óráig 60 fillér, azontul 1 korona.

Szenzációs műsor!

JOHNSON és DEAN

The Cubans, Great Weiland,
Mr. Doherty, Four Harway's

és az egész szenzációs júliusi műsor.

Szombaton és vasárnap nagy francia ünnepegy.

PARISIANA.

Minden este színpad kerül Henry Lavedan szenzá-
ciós újdonsága Az ágy.

Moulin Rouge. — Kinematográf (új műsor.)

Mérsékelt jegyek minden tőzsdében kaphatók.

Előzetes jelentés!

A „Chikágó“ mozgó fényképszínház
István-ut 39. (Aréna-ut mellett)

folyó hóban megnyílik.

TELEFON 81-01. István-uti TELEFON 81-01.

szanatórium és vizgyógyintézet

Budapest, VII., Hungária-körut 9: szám,
az István-ut torkolatánál.

Legmodernebb berendezésű újonnan épült magánygyó-
gyintézet sebészeti, női és belsőbajok részére. — Vizgyó-
gyintézet bejáró betegek részére. — Villamos fény-, szén-
sav- és napfürdők. Svéd gyógytornászok. — Röntgen. —
Nagyon mérsékelt árak. — Állandó orvosi felügyelet. —
Kitűnő ellátás

Bus szalmaözvegyek

Steinerhez jöjjetek!

Ott kincset ér minden falat
Teréz-körut 3. szám alatt.

A világ legjobb
sérvkötőit, haskötőit, mülábat stb.
készít a külföldi első spe-
cialistánál tanulmányozott
orvosi műköszerezés
Vitarius Béla
Budapest, Rákóczi-ut 83. szám.
Nem üzlet. Bent az udvarban földsz. 5.

Egész finom
uri öltönyök és felöltők

elsőrangú hazai és külföldi kelmékből
mérték után 40 és 50 koronáért
Mechlovits és Fái törv. bej. cég.
Budapest, V., Váci-körut 76 szám.
Pontos kiszolgálás — Kitűnő szabás — Saját
műhely. — Vevőink ruházatát egész év-
ben rendben tartjuk.

WEIGL-FÉLE
KIRÁLY GYÖNGYE
kapható minden elsőrangú kávéházban és kocszinóban.
WEIGL JÓZSEF
bornagykereskedő és termelő Budapest—Szt-Endre.
Iroda és vezérképviselőség: **KALLAI JENŐ**
Budapest, Dávid-utca 1. sz.

Luser-féle turista-tapasz.
Biztosan és gyorsan ható szor-
tyuszerem, szemölcs és a tal-
valamint a sarok bőrkemé-
nyedései, továbbá min-
denemlék bőrelszaru-
sodás ellen. A ha-
tásért jóáállítás
vállalkozás.
Központi
székhely raktár
SCHWENK L.
gyógysz. Meidling-Bécs.
Csak akkor valódi, ha
minden használati utasítás
és minden tapasz a mellette
védjeggyel és aláírással el van
látva, azért is erre ügyelni kell.
1 doboz ára 1.20 K. vidékre 1.65 K.,
előzetes beküldés mellett bérmentve.
Magyarországi főraktár:
**Török József gyógyszer. Budapest, Király-utca 12.
és Andrásy-ut 26.**

Két vegyeszi
vélemény!

I. Bizonyítvány.
Ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla buda-
pesti gyógyszerész ur által forgalomba hozott DIANA só-
borszeszt megvizsgáltam és megállapítottam, hogy az az
egészségre ártalmas alkatrészeket nem tartalmaz.
A vegyi összetétel szerint, vízzel hígítva belsőleg
és változatlan alakban külsőleg, a legjobb hatású gyógy-
sóborszesznek jelentem ki.
Budapest, 1907. márczius hó 12.

Dr. Telbisz János
kir. kereskedelmi törvényszéki hites vegyész.

II. Bizonyítvány.
Alólirott ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla
gyógyszerész ur, budapesti lakostól eredeti palackban
be-mutatott Diana-sóborszeszt megvizsgálva, azt kelte-
mes illatu, ártalmatlan, éterikus testekkel kevert, bor-
szeszes sóoldatnak találtam, amely kisebb mennyiségben
(cseppekben) avagy vízzel hígítva belső, továbbá válto-
zatlan alakban külső használatkor ártalmas vagy mérges.
anyagokat nem tartalmaz, miért is ugy belsőleg mint
külsőleg alkalmazható sóborszesznek minősítendő és
igy mint háziszser, annak forgalombahozatala kifogás alá
nem esik.
Budapest, 1907. III.5.

Nyilvános vegyikísérleti állomás
Dr. Neumann Zsigmond m. p.
kir. keresk. és váltótörvényszéki hites vegyész

Esténként

miért használják oly előszeretettel a
DIANA sóborszeszt

minden házban?
Aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testileg és
szellemileg meg van erőtelve, annak okvetlen szüksé-
ges, hogy lefekvéskor jól masszirozza be magát a

DIANA sóborszeszszel

Mert erősíti és edzi a testet.
Mert erősíti és edzi a csontokat.
Mert erősíti és edzi az inakat.
Mert erősíti és edzi az ereket.
Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek
mialatt felfrissül az egész szervezet.
Mert a nyomott kedélyhangulatra nagyon kellemesen hat
Mert az általános gyengeséget rögtön megszünteti.
Mert a has masszirozása által a széklet teljesen rendbe jön
Mert hágyadtság a homlok bedörzsölése által végképen
elmúlik.

Akik egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dol-
goznak, olvasnak, írnak: rendszeren hátfájásuk van, ezek-
nek megfizethetetlen egy jó bedörzsölés a valódi

DIANA sóborszeszszel

mely a fájdalmat már a masszirozás alatt szünteti meg

Egyedüli készítő:

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész

Budapest, Károly-körut 5.
(Postán legkevesebb 6 üveg
szállítható utánvétel mellett.)
Minden üvegnek plombálva kell lenni.

Egy üveg Diana sóborszesz	Egy nagy üveg Diana sóborszesz	Egy legnagyobb üveg Diana sóborszesz
40 fillér	1. — korona	2. — korona

Vigyázzon jól az utánzalokra, mert csak az a
valódi, amely üvegen látható feltűnően e két szó
DIANA-SOSBORSZESZ.

Magyar királyi államvasutak. Érvényes 1907. évi május hó 1-től.

Közvetlen vonatösszeköttetés

Páris—Ostende—Wien—Budapest—Belgrád—Sófia és Konstantinápoly (illetve Orsova—Bukarest—Constanza és Konstantinápoly) között.

Páris—Basel—Zürich—Innsbruck—Wien—Budapest, Berlin—Budapest, Budapest—Belgrád (Saloniki)—Sófia és Konstantinápoly között.

Table with multiple columns showing train routes, departure/arrival times, and fares for various destinations like Páris, Wien, Budapest, Belgrád, etc.

Közvetlen gyorsvonati összeköttetés Budapest és Wien.

valamint a magyar királyi államvasutak és az azon túl fekvő osztrák vasutak által megnevezett főállomással között.

Table showing direct express train connections between Budapest and Wien, including departure times and fares.

Titkos betegségek

biztos és lelkismeretes meggyógyításra 24 évi tapasztalattal...

Dr. CZINCZÁR

egyetemi orvos, szexuális betegségek, szifilisz, gonorrhoea, etc.

Budapest, IV., Károly-körút 10. I. emelet. Rendel. d. e. 10-4 és este 6-8 óráig.

Kirándulás az Aldunára és Herkulesfürdőre.

A természeti szépségekben gazdag Alduna megtekintésének és a kies fekvésű Herkules fürdőben való időzésnek megkönnyítésére...

E menettérít jegyekkel a keletpályaudvartól Zimonyig vagy a nyugati pályaudvartól Bázisig vasuton, Zimonytól Metőleg Bázisra Orsováig hajón és Orsovától — esetleg Herkulesfürdői megszakítással és tartózkodással — ismét vasuton tehető meg az út.

Az I. és II. osztályú jegyek a vasuton gyorsvonattal, a hajón első helyen a III. oszt. jegyek a vasuton személyvonattal, a hajón a második helyen való utazásra jogosítanak.

Az utazás az esetleges zimonyi vagy bázisai és orsovai tartózkodáson kivül a vasuti vonalakon háromszor, a hajóuton egyszer megszakítható.

E menettérít jegyek árai a következők:

Table with 3 columns: Class (I, II, III), Budapest keleti pályaudvar, Budapest nyugati pályaudvar.

Visszálati ajándéknál iskolai könyvtárak számára legolcsóbb, legjobb és legalkalmasabb a

FILLÉRES KÖNYVTÁR

Magyar nyelvű magyar nyelvű származ. Szerkesztő POSA LAJOS. Elbeszélések, regék, történelmi elbeszélések, versek, szindarabok és utalások gyűjteménye.

Egy-egy kötet ára színes borítéka beállításban 50 fillér.

Megrendelésnél minden eszméért 54 fillér (4 fillér portóra való) küldendő be, hogy aztán bérmentve küldjük meg a rendelt köteteket. Husz kötetért tiz korona küldendő be. Minden kötet külön is kapható. — Iskoláknak, tanítóknak szívesen küldünk egy mintakötetet, valamint teljes jegyzéket a Filléres Könyvtár-ból.

SINGER ÉS WOLFNER könyvkereskedés. Budapest, Andrassy-ut 10.

Most jelent meg:

- 231-232. Pósa Lajos. Világszép népszerű kisasszony. Korona. Mese képekkel. 1.-
233. Pósa Lajos. Muzsikál a rajkó és más történetek. Képekkel. 1.-
234. Pósa Lajos. Mesék könyve. I. gyűjt. kép. 1.-
235. Pósa Lajos. Mese a kis kanászról. Kép. 1.-
236. Pósa Lajos. Baba történetek. I. gy. kép. 1.-
237. Pósa Lajos. Baba történetek. II. gy. kép. 1.-
238-240. Pósa Lajos. Mesék könyve. II. gyűjt. kép. 1.50
241-243. Pósa Lajos. Csinl-csinl. Képekkel. 1.-
244. Pósa Lajos. Marci vitén. Képekkel. 1.-
245-246. Pósa Lajos. Mesék könyve. III. gyűjt. kép. 1.-
247. Pósa Lajos. Kaczor király. Képekkel. 1.-
248. Pósa Lajos. Csall mese. Képekkel. 1.-
249-250. Pósa Lajos. Bandi díma. Abroszka, bárányska, botocska. Két mese, képekkel. 1.-
251. Sebők Zsigmond. Tiltakozó Lajkó. 1.-
252. Havas István. Magyar nyelvű. Tört. elbesz. 1.-
253. Benedek Elek. Elek apó meséi. IV. gyűjt. 1.-
254. Thirring Gusztáv. Apró mesék. Kép. 1.-
255. Figura bácsi mókái. Összegyűjtötte Kiszele Robert. 1.-
256. Kövér Ilma. A vitorlás hajó. 1.-
257-259. Abonyi Árpád. Magyar nyelvű Afrikában. Regényes elbeszélés. Képekkel. 1.50
260. Longyel Laura. Pároska mesét olvas. 1.-
261. Sebők Zsigmond. A doktor ur. Képekkel. 1.-
262. Lorinczy György. A magyar dicsőség Kép. 1.-
263. Dingha Béla. Akom király baja. Kép. 1.-
264. — Böske a léghejőn. Képekkel. 1.-

Mindenemű férfi és női nemi betegségek

ugyszintén vér-, bőr-, idegbajok, bujaker (Syphilis és férfigyengeség impotentia) alapos gyógyítására legjobban ajánljuk

DR. KAJDACSÝ

v. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos. Budapest, VI., Andrassy-ut 13. sz. Rendel. 9 óráig 4-ig és este 7-8-ig. — Levélre válaszol, gyógykezelt gondoskodik. Levél után is biztos siker.

Dr. FÜREDI

v. kórházi főorvos, katona-, megyei és ker. pónstári főorvos, a medjídó-rend levágja stb.

Titkos betegségek

minden nemi, impotentia, nemi és női bajok, legképzettebb specialista, rendel. 9-től 4-ig és este 7-től 8-ig.

BUDAPEST, Kerepesi-ut 60. sz.

Vegyi és gőzei vizsgálat mellett, levél után is biztos gyógyíster. Mérsékelt díj.

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

Használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 286

Idegés és gyengétehetségű gyermekek néma szakszerű oktatást és teljes ellátást nyerne. Kelemen Ignác gyógypedagógus, Budapest, VII., István-út 29. 26431

Zálogcédulákat,

brilliantokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb áron vesznek. Brillantokért többet fizetnek, mint utjonnan kerültek. SCHILLER ISIDOR, Sipontca 8. 26316

Németül

főkéletesen levelező kisasszonyt keresek ügyvédi irodámba. Ajánlatokat fizetési feltételek mellett K. E. jelleg alatt e lap hivatalába kérek.

Melyik

ács és kőműves volna hajlandó letelepedni egy nagy községbe, ahol ilyen iparosok még nincsenek. Cim a kiadóhivatalba megtudható 5388

Kajszinbaraczk

válogatott legszebb példányokban befőzésre, vagy csomagolni, szép meggyet, cseresznyét, ribizkét 5 kilónként 3 koronáért, ringlót, zöld diót, rétesalmát, egrest és zöldbabot pedig 2 koronáért szállít Rottmann és Keller szőlőtelepe és kertészete Kiskunhalas.

Építkezéseket I

Gyarak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes tevékenységért díjazás nélkül. Építési tanácsokkal szolgál Zorsody építésiroda Bpest, Rákóczy-út 71. 782

Házasságot

közvetít díszkréten a legmagasabb körökig Rónai Ignác, Szeged. Válaszbélyeg.

Zöldségféléket,

tököt, karalábét, cukorkaborsót, kelkáposztát, ugorkát, postakosaraként, vegyesen 2 koronáért szállít Szabó konvhakertészete Csongrádról XII. 5361

Kajszin-baraczk,

csakis ananász-fajok, elsőrendű, befőzésre és lekvárnak, postakosaraként 2.40 kor. Zöld ringlót, nagyszemű, befőzésre 2.40 kor. Szállítja: Szabó XII. gyümölcskivitele Csongrádról 5369

Polgári iskolai

reáliskolai és gimnázium vizsgákra legrövidebb idő alatt legjobb sikerrel előkészít "Tanár" Budapest Csömöri-ut 8. I. em. 3. 26332

Magánkutató iroda

Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal ügy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Béza. Telefon 67-47, 26703

Kisasszonyok

fehérnemű varráshoz, valamint tanuló lányok azonnal felvétetnek és állandó alkalmazást nyerne. Akácfa-u. 50. lélemelet 4.

Legszebb

és legfrissebb virágok és dísznövények a legnagyobb választékban, a lelegegységesebb, lakodalmi, névnap, szinpadai csokrok, a legimpozánsabb babér-pálma és virágkoszorúk, valamint virágkosarak, asztal, és egyéb virágdiszkek, legújtanvosabban Goldberger Ernestszin Nagymező-utca 58. kahaptók.

Valódi Magyar Szakácskönyv,

Irta Zilahy Agnes. Otödik teljesen átdolgozott, a házi cukrászattal és befőttek készítéséről szóló részszel bővült kiadás. Ara szép bekötésben 3.60 kor. **A befőttekről.** Gyümölcs, főzelék és saláta épen való eltarása. A legújabb tapasztalatok után írta Zilahy Agnes. Ara kötve 1.20 kor.

Singer és Wolfner

kiadása Budapest. VI., Andrassy ut 10. Kapható minden könyvkereskedésben is

Kókuszszir

vajat, zsirt teljesen pótol, orthodox-kóser, főzéshez sütéshez kitünő, bruttó 5 kilós postadoboz 6 korona, Klein Sandor, Wien 2/1, Kaiser Josefstrasse 7.

Üzlethelyiséget

keresünk a belváros forgalmas helyén augusztus elsejére, fizetünk évi bért 8-10 ezer koronáig. Megfelelő esetben 5-6 ezer korona belépési is adunk. Ajánlatok Tenzer Gyula hirdetés irodájába. Szer-vita-tér 8

Szemlőhegyen

4 szobás villa., télen nyáron lakható, évi 350 frtért azonnal kiadó. Bővebbet Damjanich-utca 39. sz. ház-mesternél. 5392

Perfekt

könyvelő órai foglalkozást keres Berkovits Béla VI, Sziv-utca 28. III. 34.

Kir. közjegyző

helyettes kerestetik, ki a közjegyzői teendőket teljes jártassággal és nagy gyakorlattal bír. Német és töl nyelv ismerete okvetlen szükséges. Ajánlkozások Ferdinandy János kir. közjegyzőz küldendők Nagy-Röczére, Gömörmegye. 64899

Balaton Berényben,

"Magyar-Tenger" szállodában penzió fürdőszel 6 korona naponként. Családoknak nagyobb ármérsék-lés. Gallovich.

Tanításban

gyakorlott tanárjelölt ajánlkozik különösen reálistákhoz javítóvizsgára vagy nevelőnek. Jó francia. Klein, József-kört 38. I em. 7.

Megvételeire

keresek egy kezevel használt, teljesen jó karban levő 10-20 HP lokomotívt. Bichler Dénes, Zala-Egerszeg.

Vigyázzon,

ha meghült és vásároljon valódi Réthy-féle cukorkát 60 fillérért. 721p

Alkalmi vétel.

Butorok, visszamaradt szönyegek, kényszerítő körülmények miatt eladó: mahagoni hálószoba 180 frt., íróasztal könyvszekrényvel, olajfestmények 2 frt. nagy perzsaszönyeg, lámpák, 3 águ villany 14 frt. Árverési butoreladás. Dob-utca és Holló-utczai sarokpince. 26616

Butor:

Urasági lakberendezések háló-, ebédlő- és szalonberendezések, kiváló minőségben olcsón kaphatók Földes B. butorfelelőn, Kertész-u. 43. Király-utcai parkházban. 970

Pénzkölcsönök

megszerzésére legjobban ajánlható Barabásy Lajos kölcsönkivitel cég Budapest Rottenhiller-utca 4. (Válaszbélyeg). Közvetít tisztviselői személy és tárcza hitelt, állami, közigazgatási és magán tisztviselőnek, kereskedők és önálló iparosoknak előlegeket érlekpapírokra, betáblázásra II. III.-ik helyre és nyugdíjakra valamint lakbérkölcsönöket, továbbá zálogcédulákra is stb.

Stenográfia

Díjtalan gyorsírás tanfolyam Julius havában díjtalanul tanulhat Gabelsberger rendszerű magyar és német gyorsírászatot, ugyszintén gépirást az összes rendszerű írógépeken az okleveles gyorsírotanároktól vezetett Stenográfia országos Gabelsberger gyorsíró és gépiróiskolában. Levelező és vitairásu tanfolyamok. Tanítás reggel 7-től este 9-ig. Beiratások egész napon át az intézet helyiségében VII., Kazinczy-utca 8. I. 30. **Össze nem tévesztendő** a Kazinczy-utca 3-as szám alatti Stolcer rendszerű iskolával.

Urasági

butorokat, szönyegeket, csillárokat és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleteket is) vesznek és eladnak. Nagy Zsigmond VI., Lázár-utca 3. (a Váci-kört mellett). Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni pisander vagy másfajta háló, ebédlő, uri szoba és szalonbutorokban. Rézhálószobák, bórarniturrák és kárpitoslélekben Perzsa, smyrna és más szönyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárokból gáz, villamos stb.-hez. 26597

The Berlitz School

nyelviskola, Erzsébet-kört 15, St.-Louis 1904. és Lüt-tich 1905. Grand Prix. Francia, angol, olasz, orosz, német, magyar, szerb, horvát és román nyelvek tanítása felnötteknek (úrak és hölgyek, hölgyek külön is) az illető nemzetiségű tanárok által. Berlitz módszere szerint az első leckétől fogva a tanulóval csupán a megtanulandó nyelven beszélnek és csak azt hallja. Más tanítókkal, vagy hitézelékekkel semminemű összeköttetésben nem állunk. Prospektusok ingyen és bérmentve, beiratás minden időben. Fordítások eszéközöltetnek. 139

Bérmálási

ajándékul legajánlatosabb s legczélszerűbb, ha arany, ezüst vagy ékszerárul vásárolunk. E czikkeknek legmegbízhatóbb beszerzési forrása a már 28 év óta fennálló Kohn Ede és társa utódai cég, Városház-utca 6. (a volt Granátos-utca). 26442

BUTOROK

háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések réz- és mahagoni butorok, szönyegok és függönyök valódi angol bórarniturrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám I. emelet 265 Kasinoy-utca sarok.

Polgári árak!

Pontos kiszolgálás!!

Kitünő szabás!

Videkre mintál köldök, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek.

Zeliszka János

angol uri szabóterme. BUDAPEST, Andrassy-ut 56. I. em.

Allandó vánszíték a leggyorsabb angol és bel- - földi szövetekből.

Urasági butor

Eladok és veszek; mahagoni hálószobákat, ebédlőket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szmirna szönyegeket, függönyöket, tüveg- és bronzcsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia

Allandó nagy lakberendezési kiállítás!

IV., Semmelweis-(Ujvilág-) utca 21., kapubejárát. Az egész házban. Telefon 17-77.

Fióküzlet nincsen. 26618

15 korona

3 maradék férfiruha szövet.

szürke, barna és drapp, a maradékok 3 métersek 3 férfiruhára elegendő, széküldi utánvétellel

Az Orsz. Postföklv. Áruház.

Budapest,

Rottenhiller-u. 4. sz. Minták nem küldetnek.

Aki pályáján

boldogulni akar és ebben iskolai képzettség hiánya akadályozza, forduljon bizalommal hozzám, ki fényes sikerrel előkészítem öretté, önkéntesi és bármely osztályvizsgára. GOITEIN KÁLMÁN, Mátyás-tér 17. sz. 276

Veszek zálogcédulákat, elzalogosított brilliántokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és a teljes értéket kifizetem. Singer Jakab ékszerkereskedő Budapest, Király-utca 91. Izabella-utca sarkán.

Ki a YES-OUI-SI

eztől lapot megrendeli, létszava minden megerősítés nélkül és önállóan is

angol és franczla

nyelveket alaposan megtanulhatja előfizetési ár negyedévenként minden kiadásra 8 korona. Megrendeléseket elfogad és mutatványszámokat küld a kiadóhivatal. Budapest, Andrassy-ut 67. szám.

3 szó . . .

Egyenruha

Tiller

Budapest.

BUTOR

új és használt modern háló-, ebédlő-, uriszoba és szalonberendezéseket, perzsaszönyegeket veszünk és eladunk.

GROSZ SÁNDOR és társa

Budapest, Liszt Ferenc-tér 11, ezelőtt Gyár-utca 2.

Az orsz. zeneakadémiaival szembe.

TELEFON 14-09

Bőrszékikpar

bőrszajtolás és bőrfaragás.

KENDI ANTAL

Budapest, IV., Károly-utca 2

az evangélikus iskolaépületben. Nagy rakár valódi bőrszékek és karosszékekben, jóval olcsóbb áron, mint eddig.

Használt székek átalakítása bőrszékekre olcsó árakban. Legolcsóbb bőrbutorok és állványok.

Csemege-juhturó.

Minden kereskedő, aki még nem vezette be a valódi, friss juhturókat, próba-rendelést tegyen. 5 kilós bődön 6 kor. bérmentve. Nagyobb vételnél külön árajánlat. Felső magyarországi hegyi juhturógyár, Nagy-Szlabos (Gömör-megye). 5373.

Németül

magyarul stenografáló hölgyek vagy urak átlag 120-160 korona havi fizetéssel díjtalanul elhelyeztetnek általunk. Mellékes, hogy az illetők mily iskolát látogattak és mily rendszer szerint stenografálnak. Jelentkezöket díjtalanul tanítunk meg a Yost-gépen írni. Állásban levők tudásuk címüket Yost-írógép részvénytársasággal, Erzsébet körut 9-11.

Gyorsírás!! Gépirás

Magyar és német kereskedelmi levelező gyorsírás, parlamenti gyorsírás, Előkészítő gyorsírás tanári államvizsgára, helyesírás, könyvvitel, kereskedelmi levelező tanfolyamok. Gépirás az összes használatban levő írógéprendszereken. - A tanfolyamok vizsgálatai a parlamenti gyorsíroda főnökeinek elnökelete alatt, parlamenti gyorsírótanárok bizottsága előtt tartatnak meg és közérnyességgel bíró oklevéllel kapcsolatosak. Az egyesület végeztet növendékeit díjtalanul helyezi el. Beiratkozni és telefonon kérdészködni lehet az Országos Női Gyorsíróegyesület elnökségénél VII., Kazinczy-utca 3. sz. I. em. Telefon 24-47.

BUTOR

Fa, vas, réz és kárpitozott butorok, valamint légszusz és villanyos csillárok, legjobb minőségben, rendkívül olcsó áron készpénzért vagy részletfizetésre kaphatók

Basch Soma

butoraktára, 733 Budapest, VI., Kertész-u. 50. sz. (Király-utca sarok)

Az ATHENAEUM r.-társ.: Könyvkiadóhivatalban: (Budapest, VII., Rákóczi-út 54. szám) megjelent:

HELYESÍRÁSI SZÓTÁR.

Bevezetőtől a hivatalos iskolai helyesírás újításai. Összeállította SIMONYI ZSIGMOND. (Ára 20 fillér.)

HELYESÍRÁSI SZÓTÁR.

Összeállította SIMONYI ZSIGMOND. (Egy lapon, falitábla alakjában.) (Ára 12 fill.)

Kapható a kiadóhivatalban, valamint minden hazai könyvkereskedésben.